

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapest és vidéken egyaránt
egyes számonként 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

A takácsok.

Budapest, január 23.

(G—a.) A Takácsok drámáját megint eljátszotta a legrealisztikusabb színjátész: az élet. A színhely ezuttal Krimmitschau volt, ez a szászországi gyárváros, mely minden idők legizgatottabb bérharcainak egyikét látta falai közt lezajlani. A tragédiának vége. A függőnyt lebecsülték s a gyárak kéményei megint füstölnek. A takácsok munkába állottak, a gőzpipók megint belesivítanak a téli éjszakába, a fölkelő napot megint a kerekek dübörgése köszönti. A szász iparbárok modern tömlőceinek ablakai újból ki vannak világítva, mint diadalmas hadjáratok után a polgárság házai. Belül pedig, a zugó kerekek közt ezernyi méterekben ömlenek a drága szövetek, finom posztók, melyekbe elegáns asszonyaink és karcus leányaink takarják majd fehér és meleg testüket.

Béke az embereknek a földön! De ez a krimmitschaueri háború borzalmas volt. Rettenetes a részletekben, megindító az árnyalatokban, fölemelő a maga egészében és tanulságokban bővelkedő mindvégig. Nemcsak az teszi érdekessé, hogy a leghosszabb bérharca volt az utolsó évtizedeknek, de az is, hogy sehol nem láttuk a munkások szolidaritásá-

nak, összetartásának, szerveztségének és fegyelmének annyi példáját, mint ebben a harcban, melyet hétezer szövőgyári munkás vívott huszonegy héten keresztül. Ezek már nem szórványosan félbukkanó utópisták hősi tettei voltak. A kialakult, tette kész forradalmi párt felelmetes föllépése volt ez már, amely sürgős szervezkedésre, az ellenfélhez hasonló szolidaritásra serkenté a polgári társadalmat. Sehol olyan világosan ki nem domborodott a két tábor harcmodora, sehol a fegyverek minőségét nem lehetett úgy szemtől-szembe megvizsgálni, mint a krimmitschaueri gyárosok és takácsok küzdelmében, és sehol nem árulta el magát a tőke szervezetlensége annyira, mint ebben a csatában, amelynek harctéri tudósítói csak olykor juttattak el hozzánk egy-egy részletet.

A harc a tízórás munkaidőért folyt. Egy órával kevesebb ideig akartak tehát dolgozni a krimmitschaueri takácsok, mint eddig. Csak egy órát kértek abból az édes végtelenségéből, amely békésen terjeng körülöttünk, mikor családunk körében, a tüzhely körül üldögélünk, de amely hosszú, keserű, fájdalomserző hatvan perc, mikor a termelés nehéz munkájában töltjük be emberi szerepünket. Csak egy órányi időt követeltek a maguk és családjuk számára ezek a szerencsétlen emberek, akik még ma is — mint a Gerhard Hauptmann drámájában — nem ritkán eszik meg a kutyahúst, jobb hiányában. Valóban emberi kívánság, hogy a kutyahús élvezésére legalább egy órányi szabad ideje legyen az embernek. De ezt az egy órát nem lehet kiszikítani a végtelen időből annélkül, hogy a gyáros számvetésében meglepő változások ne álljanak be. Az idő pénz s a pénz senki sem dobálja ki az ablakon. A takácsok kérése nem talált meghallgatásra s öt hónappal ezelőtt bezarultak a gyárak kapui munkások előtt. A harcot a tőke izente meg a

munkának s evvel megindult az utolsó évtized leghosszabb bérharca. A gyárak profitfüstje nem szállt már a magasságba s a máskor békés gyárváros utcáit egymással farkasszemet néző, elkerekedett ellenfelek lepték el, akiknek szenvedélyét a német csendőrség szigorja tudta csak fékentartani. Tettelességre nem is igen került sor, ökölbe szorított kézzel, összeszorított foggal, szinte hangtalanul folyt a küzdelem heteken át s előre lehetett látni, hogy a győzelem azé lesz, aki bele nem pusztul a harcba az éhség miatt. S mikor az éhség jött s berugta a kis takácsházak ajtaját, akkor egyszerre megmozdult az egész német munkásság s sikraszállt a küzdő emberekért. A gyárakban és műhelyekben, az építőtelepeken gyűjtések indultak meg, a munkásszervezetek központi büroójában olyan tolongás támadt, hogy a nagytermet kellett kinyitni azok számára, akik pénz és eleséget hoztak a krimmitschaueri sztrájkolóknak. Munkás-emberek hozták adozatfilléreiket. Két márkánál kevesebbet senki sem hozott, de sok volt olyan, aki harminc, sőt ötven márkával adozott a célra. Egyetlenegy vasárnapon hatezer márká gyűlt be a pénztárba s valahol Németországban hangversenyt rendeztek a munkások, a belépődíjak mind a krimmitschaueri tábort erősítették. December tizenhatodikán a szász Landtag sürgősen tízezer márkát szavaz meg a krimmitschaueri rendőrség megerősítésére, amire a munkásság avval felel, hogy tízezer márkát gyűjt egy nap alatt a sztrájkolóknak. Az izgalom egyre növekedik, a harc valóságos izgatóvá válik s az ellenfél védelemre gondol. Egyzeres híre futamodik, hogy a központi munkáspénztár a befolyt segélypénzek öt százalékát a maga céljaira fordítja. A gyárosok védekezni kezdenek s most már nemcsak a gyanúsításhoz fordulnak, de bele nyulnak a lelki életbe is. Karácsony napja közeledik s akkor Krimmitschauer kibírdetik,

TÁRCA

Van igazság.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája: —

Írta: Thury Zoltán.

Darab Mártonnak földért az arca, ha napfényt tapasztalt odakünn. Ugy tapasztalta tudniillik, hogy egy kiosi bejött belőle a szobába is a kis, négy apró ramába foglalt ablaknak azon a két ívegén keresztül, ami nem újságpapírossal volt beragasztva. — Az ágy lábánál az agyagpadlón táncolt a napfény, ami hogy szebb legyen, azt is megcselkedte Darab Márton, hogy az ablak párkányára állította a poharat a vízzel. Arra aztán kék, sárga, vörös foltokban ugrált az agyagon a nap, míg egyszerre aztán megint elment s várni kellett rá sokszor hetekig. Darab Márton vén ember volt és beteg. Abból élt, amit az asszony szerzett, aki uri házakhoz volt bejáratos nagy vendégeskedések idején. — Ha nagyon jól érezte magát Darab Márton, nyakába kanyarította a subát s a ház falát tapogatva, egyszerűen egyszer neki is eave n falnak, kibotorkált a ház elé, a padra. Nagy, üres, szomorú szemmel mintha halállejből pislogtat volna ki. A csontig lesoványodott az öreg ember s ahogy a szobában is remegve, hidegélősen bámulta az utcát, nyilvánvaló volt, hogy bucsuzik a világtól. Ahogy elmentek előtte az emberek, tudáskosan konstatálták, hogy: már nem viszi sokáig. Erre ő is bólintott: — nem bizony — s a paraszt embernél szokatlanul meleg gyöngédséggel töpregett el azon, hogy mi lesz az asszonyjal, aki már szintén vén és beteges s egyszer csak oda-jut, hogy semmi munkára nem vehetik hasznát. És senkije sincs. Még csak egy ital vizet se

visznek majd az ágyához. Se gyerekük, se unokájuk — s neki még jó, mert az asszony itt van, de az asszony éhenpusztul majd. A szegény vén ember becsületes sréat előtötte a gond s amikor lepergett a szeméből a könny, szomorúan cepelte be magát újra a rengeteg suba alatt a hideg, nyirkos házba.

Amikor egyszer megint künn ült a padon, Árkosi János ment el előtte. Egy lovat vezetett. Ugy látszik, hogy a kovácsnál volt. Megnézte a vén embert s lassabban ment tovább, aztán újra visszanezét. Mintha gondolt volna valamit, de nem mondta el. A tévovás s aztán mind határozottabb menéséből látszott ez. A bolt mögött pedig fölkanyarodott a szederlás utra, aminek a végéről nagy, fehér köhöz világitott le a falura. Az Árkosi háza. Azelőtt valami uré, akit hosszas poróskodás után leírtak ki belőle a gazdag vén paraszt. Ahogy Darab Márton utánanezét a ló előtt mereven lépkedő embernek, keserűség fogta el. — Lám, ez az ember gond nélkül halhatna meg. Sok jószág marad utána, meg pénz. Az igaz, hogy nem valami becsületes ember, de hát mit ér a becsület! Ide jut vele az ember, ebbe a keserű gondba. — Árkosiról sok mindenfélét pusmogtak a vidéken. Azt is, hogy annak idején összekötésben állott az alföldi haramiákkal s így szerezte a vagyonát alapját. Idegenből került a faluba, hát nem igen lehet tudni, hogy mi igaz a beszédből, mi nem. Az egyik fia azonban tömlőben ül. Már négy esztendő óta. Valami rablógilykosságtól sült ki rá. Egy szebinyei boltozt ölték meg a falu mellett, az országuton s az Árkosi-fura esett a gyanu. Olyan súlyos gyanu, hogy el is ítélték a tagadás dacára. Akkor egy ideig kissé megrokkant az öreg paraszt, hanem amikor észrevette, hogy kárörvendő pillantások kísérik végig az utcán, megint a megközelíthetetlen, merev, büszke ember lett belőle. Csak az arca nem tudott hazudni. Bosszúsággal vegyes

bánat telepedett a vonásaira s hirtelen, napról-napra öszült.

Másnap csak úgy minden cél nélkül ment végig az uton délelőtt s bosszankodott, amikor nem találta a ház előtt a beteg Darab Márton. Délután újra lement az utcára s maga mögött huzva a botját, elgondolkozva ballagott le a malom felé. A Darab háza előtt még lassabban ment s jól megnézte a vén embert. Az szorongva bámult utána s valóságos megeredtem a félelemben, amikor az ember néhány lépés után visszafordult s előbb felőle tartott, aztán befordult a vele szemben levő házba, a kocsnába. Láttá, hogy odaát az ablak mellé ül s kis sunyi szemmel őt vigyázzák. Nem tudott fölkelni, hogy bemenjen, pedig hideg köd ereszkedett le, amiben kínosan köhécselt. Onnan túlról az ablak mögül a két szem mindent megfigyelt. A vén beteg érezte ezt s várt valamire. Már szürkület kezdett az ég, amikor kijött a másik ember a kocsnából s egy kicsit körülnézve előbb átment a másik ház elé. Nyujtotta a kezét s majdnem kiabált, olyan hangosan beszélt.

— Hogy van kigyelmed? A hideg rázza? Paprikás rumot ivék. Az kurált ki engem is.

— Nem kurál ki engem semmi.

— Dehogyan nem. — S az öreg ember fölé hajolva, halkan, gyorsan kezdett el beszélni. — Csinalja ugy, hogy estére egyedül legyen. Ne lásson engem senki. Beszélni akarok kigyelmeddel. Nem bánja meg. A maga dolgáról van szó. A vén ember nehezen nézett föl reá s nem tudta felfogni, hogy mit akar. Hanem aztán vállalt vont s azt mondta: jól van.

— Egyedül les? S az asszony?

— Az ugyse jön ma haza. A jegyzőnél van nagy vacsora. Rregel előtt nem szabadul.

— Világot ne gyujtsion.

Azzal merev, tempós lépésekkel indult meg a háza felé, a feje egy-egy biccentésével köszönve

hogy a szent-estét nem szabad együtt töltöniök a munkásoknak. A karácsonyi ünnepélyt nem szabad megtartaniok, pedig a szent ünnepre huszezer márká készpénz, egypár ezer láda szivar, egy egész játékboltra való játékszerek érkeztek Berlinből. Munkásszervezők bábut, kis kocsi, lovacskát, talyigát és játéktrombitákat küldtek Krimmitschauba. A takácsgyerekek bámulva, szívszorogva nézik a kis boltot, melyben az ezernyi ezer játéktárgy ki van állítva számukra. Hosszu polcokon illatos sütemények, fonott kalácsok, borsos-kalácsok vannak elhelyezve. Odébb kis gyermekeknek való kalapok, száz meg száz pár cipő az asszonyoknak és apró topánkák a kicsiny gyermekeknek, megannyi jele a küzdő munkásság szolidaritásának.

S mialatt így nyilatkozik meg az egyik fél szolidaritása és a harcban való együttérzése, mit csinálnak a gyárosok?

Karácsony előtt két nappal gyűlést tartanak a német szövögyárosok, mert úgy vélik, hogy állást kell foglalniok saját kartársaik, a rajnavideki gyárosok ellen. A rajnamenti textilbárók tudniillik kiaknázák Krimmitschaut társai szorultságát s a szárák idejét arra használják föl, hogy elszedik régi revőiket. Mialatt a munkásság csodálatos összetartása minden vonalon megnyilatkozik, azalatt a tökések konkurrenciá orgiákat ül s azokat az iparicikeket kezdi hamarosan gyártani, amelyeket eddig csak Krimmitschau termelt. A gyárosok konferenciája sem segít ezen a dolgon, a rajnavideki üzerek nem állanak el attól a joguktól, hogy kárt okozzanak szorongatott gyáros-társaiknak. Valóságos szenvedélyvel dolgoznak s fenéki kihasználják a helyzetet. A pillanatnyi haszon fontosabb nekik, mint az együttesség érzése.

Ime, ez a harc mérlege s ez a hadviselő felek jellemzése. A kiforrott, erős uralkodó elemben nincs meg a küzdőelemhez szükséges szociális lelkiismeretesség. Ott az egyéni érdek a prevalens tulajdonság s minden lelkesedés megszűnik ott, ahol a kammgarnból, a seviótól és a bignoneból hasznót lehet szerezni. Mialatt a szolidaritás asztalt terít és ünnepi gyertyát gyújt a nyomorultak számára, azalatt az egyéni érdeklés pusztít az erősek és hatalmasok táborában, s mialatt az egyik oldalon erőszakkal kioltják a szolidaritás millió apró gyertyáscáit, a másik oldalon az érdek mocsarába tapossák saját törekvéseiket. Irigység és verseny pusztít a hatalmasok közt, de

vissza azoknak, akik köszöntötték az uton. Darab Márton pedig bevászorgott a házba s aggodalmán várta az estét. Mikor már egészen besötétedett, csendesen megnyitja az ajtó, besüvitett a szobába a hideg s tapogatózva kereszte meg a gazdát a vendég. Darab megfogta a karját s az ablakhoz húzta, ahol már elhelyezte a két széket. Leültek s mert hosszasan tartott a csend, Darab megkérdezte:

— Mit akar tőlem, halódó embertől?

Árkosi még közelebb húzódott hozzá s a fülébe beszélt.

— Eppen azért alkalmasok ember nekem figyelmed, mert már nem viszi sokáig. Mert azt már csak tudja doktor nélkül is, hogy a halálán van. Nekem azonban még egy jót tehet, amiért cserébe aztán én is levezem a válláról azt a gondot, hogy miből él meg az özvegy. Mert halálom, hogy panaszolt ennek is, annak is, hogy gyámoltalanul maradj az asszony. Hát én adok figyelmednek ötszáz pengőt s éppen csak egy pár szót kell hogy mondjon érte. Nem most, hanem amikor elérkezik az órája. Kell?

— Nem értem.

— Hát érte meg. Itthon akarom látni a fiamat. Szükségem van rá, meg az a zsidó nem is ért annyit, hogy egy ilyen derék gyerek tiz esztendőit üljön érte. Ha más vállalja a gyilkosságot, mindjárt kieresztik.

— Én vállalom?

— Maga. Mit veszt vele? Magát akkor már nem lehet becukni mert már majdnem kívül van a világból, az én fiam pedig hazakerül.

— El se hiszik.

— Dehogynem. Ugy kell hogy csinálja, hogy legyenek tanuk, bizonyosan itt lesz a pap is meg a szomszédoktól egy-két ember vagy asszony s figyelmed megbánta a bűnét, nyomja a lelkét a buu, hát mialatt átadná a lelkét az

gyűlöletben egyesülnek, mikor harcba kell indulni a gyengék ellen.

A harcnak ime ez a mérlege. Az egyik oldalon a legerősebb szolidaritás, a másikon viszálykodás a tábori őrség között. S a harc mégis úgy végződik, hogy a szolidaris munkásság egy napon, mintegy parancsszóra leteszi fegyverét s visszamegy a munka műhelyeibe. Miért? Mi okozza, hogy az együttérző és összetartó katonaság fölött győzelmet arat a meghasonlott sereg?

Bármily sajátosságosan hangozzék is, de a szolidaritás hőstetteivel vívott csatát maga a szolidaritás gondolata vesztette el. A gyárosok nem akartak engedni még most sem s készek voltak még hat hónapig folytatni a csatát. A kérdés tehát az volt most már: megterheljék-e a krimmitschauti takácsok még hat hónapon át a német munkásságot? S erre a kérdésre egyetlen egy, rövid szóval feleltek: nem! Az általánosságra, az egyetemességre tekintő munkásság, éppen azért, mert erősen él benne a szociális gondolat, letette a fegyvert, mert megborzadt a terhek nagyságától. Ma pedig, mikor vége a takácsragédiának s mikor megint megindultak a nagy gépek lendítő kerekai, a lefolyt küzdelemből ime ez a tanulság: A vállalkozók bebizonyították, hogy az általános érdeket nem lebegnek szemük előtt s a szolidaritás gondolata nem heviti őket. A munkásságot pedig magasabb szempont vezérli. A szolidaritást nemcsak akkor tartja első szempontjának, mikor használ neki, de akkor is, ha várva-várt, sóvárogva óhajtott reményeiről le kell mondania.

A tízóra munkaidő ügye megbukott Krimmitschauban. De a szolidaritás eszméje diadalmasan tekint végig a harcmezőn. Ő győzött.

A leszámolás.

Budapest, január 23.

Kedd óta egy kis mellékbokstrúció folyt Polónyi Géza ellen. A főcél az volt: ne legyen törvény az unjonjavaslatból, — a mellékeél az volt: ne jusson szóhoz Polónyi. Ma aztán úgy vágott magának helyet Polónyi, hogy felszólt legelsőnek. Baj is az. Eleinte hallgatóság nélkül kell ugyan beszélni, de majd csak megjön a publikum is a pikantériákra. Már pedig, ha pikantériákkal akar kiállani, Polónyi nem megy a szomszédhoz kölcsönözni.

istennek, megvallja az esetet. S kap ezért tőlem ötszáz forintot, amiből szépen megélt az asszony, ha valamibe belefog vele. Tegye a ládájába, úgy adom, mintha sok esztendő alatt rakogatta volna össze. Sok aprópénzben. Nézze. — Egy zsebkendőbe kötve sok ezüstpénzt nyomott a beteg kezébe. Az csak nézett s halkán szólalt meg.

— Aztán úgy beszélnek rólam ...

A másik belevágott a szavába.

— Mit bánja! Mi köze van ahhoz már magának? De az asszony nem lát szükségét.

Az ember engedni kezdett s bólintva, inkább csak a maga vigasztalására, elfogadta az okoskodást. — Mi közöm nekem már ahhoz? ...

A másik ember megint beleszólt:

— A becsületes ember is éppen úgy meghal, mint a másik. Nem tud semmiről.

— Persze. De nem hiszik el. Nem olyanok ismertek engem.

— Dehogynem hiszik. Mondja azt, hogy olásta a pénzt meg a holmit, amit elvett a zsidótól. A temető mögött a két nagy fűzfa között. Háromszáz forint volt a zsidónál. Azt én beásom oda, hogy megtalálhassák, meg az egész batyuját. Usse a kő. A fiam mégis csak előbbrevál. Hát mit szól hozzá? Nem bizalmatlanokodom, itt hagyom magának a pénzt s éppen csak igérje meg, hogy megteszi ...

Az öreg, fejét a mellére csüggesztve, morgogott:

— Becsületes ember vagyok.

A másik türelmetlen lett.

— Ugyan hagyjon békét azzal a maga hires becsületével. Kell a pénz vagy nem?

A beteg ember tétozást, nemet intett s aztán egyszerre, hirtelen elhatározással ráhagyta, hogy: — igen.

A másik felállott.

Beszédének első és nagyobbik fele polemia volt egy nagyon előkelő, de mégis csak vegyes társaság ellen, melyben a következők érdemelnek említést: Koerber, Pitreich, Derschatta, Tisza, Apponyi, a két delegáció, az osztrák császár és a magyar király. Mindezekkel szemben azt vitatta, hogy harminchat esztendő óta meghamisították Deák Ferenc művét s az igazi hatvanhates alapoz még Apponyi se maradt hü. Ez nagyszabású polemia volt, de nem egészen új és nem is túlságosan érdekesítő. Arra azonban bőveges alkalom volt, hogy lassankint megtegyék a karzat és kiformalódjék a völgy is.

S mikor így kellő publikum volt együtt, Polónyi köhintett s felszólt az elbőkhöz:

— Egy kis szünetet kérek.

A szünet alatt erőt gyűjtött s aztán frissen, temperámentumosan, megfelelő parlamenti zivatartan vetette magát a Kossuth-párt egyesült támadóira: Rakovszkyra, a néppártra s az ugronistákra. Akkorra feszkelődéssel várták a leszámolást, hogy már előre közbeszóltak neki. Még jóformán bele se fogott, mikor a néppárti harcosok rászóltak:

— Most jön a gyanúsítás!

— Halljuk Tisza ügyvédjét!

— Ez kormánynyilatkozat lesz!

Polónyi nem hagyta magát kivenni flegmájából. Gondolta magában, bolond katona volna az, aki jobbra ütne, mikor folytonosan balról piszkálják. Hát hét óta a Kossuth-pártot nem bántotta más, mint a néppárt és az ugronista had. A támadást pedig ott kell visszaverni, ahonnan jön. Flegmával tűrte tehát, hogy a verés előérzetével azok szisszenjenek fel, akik a verésre rászolgáltak. Hiába jajgattak a delinkvensek, hogy nem őket, hanem a kormányt kellene ütnie, Polónyi már csak azokat ütötte, akiket ő akart. S gyilkos munkát végzett. Szatirája mart és égetett.

Kapjuk ki ebből a gyilkos leszámolásból a nagy slógereket.

1. Polónyi azzal a kérdéssel fordult a néppárthoz és az ugronistákhoz, hogy kiből látják ők azt a possibiliis kormányelnököt, aki nekik a magyar vezényszót meghozhatja s akinek ennél fogva leszerelőnek? Keresgéljünk először is a parlamentben. Talán Széll? Talán Lukács? Talán Andrássy? Talán Apponyi? De ezek az urak megannyian tiltakoztak ellene, hogy a magyar vezényszó a párt programjába véssék! Ezek az urak mind ott ülnek Tisza háta mögött.

— Hol van Széll? — kérdezte valaki.

— Az is ott van Tisza háta mögött?

— Jól van. Tegye el. Én még az éjjel beásom a föld alá a pénzt meg a holmit. Ne felejtse el. A temető mögött a két fűzfa között. Én megbízom figyelmedben. Én tudom, hogy becsületes ember ...

— Csak hogy valaki tudja legalább.

Attól kezdve gyakran eljár a ház előtt a gazdag vén paraszt, de oda se figyelt. Hallomásból tudta, hogy az öreg Darab már fel se tud kelni az ágyból, s egyszer látta, hogy tőben is mennek be a házba s egy gyerek kiszalad s lihegve fut föl a dombra a bolt mellett. Majd leverte a lábáról. Mérgesen szólt reá: — Hova szaladsz? — A gyerek futtában kiáltott vissza: — A papért. — Erre a vén ember betelepedett a kocsmába az ablak mellé és várt. Szurós szemei átfelyletek a szomszéd házra s szorongva leste, hogy mi történik. Végigfutott a testén a hideg, ha arra gondolt, hogy előbb talál meghalni ... S a pap se jött. De egyszerre csengettyszt hallott s a fiu, aki előbb főlzaladt a paplakba, levett kalappal, csöngetve ment el a kocsmá ablakát alatt, utána pedig a szentséggel a pap. Most már fölállott és remegve várt.

Egyszerre kijött egy ember a házból, kinov töprengés volt az arcán s erősen tördülte a homlokát. Aztán másik ember jött és asszonyok is s összejuttak és izgatottan tárgyaltak valamit. Bentről a házból visítás hallzott s komoran, sápadtan lépett ki az ajtón a pap is. A kocsmáros lánya pedig kiszaladt s lihegve mesélte az apjának:

— Ő ölte meg a szobányei zsidót. Most mondta a papnak meg az embereknek. Elásta a pénzt ...

A vendég hörpintett egyet a borából s mig egész testében remegott, közönyösen nézte maga előtt a poharat.

— Dehogyan, az isten háta mögött van, Rátóton! — jegyezte meg *Rákosi* Viktor.

Polónyi Géza nyugodtan kivárta a haragos és a tréfás megjegyzések lefolyását s aztán folytatta gondolatmenetét. A possibili miniszter-jelöltek közt egy sincs, akitől az egyesült obstrukció a magyar vezényszót várhatná. Egyetlen van, a parlamenten kívül — *Bánffy Dezső*. No de az már igazán isteneknek való látványosság volna, ha a néppárt pálmággal és hosszánával várná *Bánffy Dezsőt*...

2. *Rakovszky István*, aki a hatvanhetes alap veszedelmétől retteg, külön törvényt sürget a hatvanhetes kiegyezés magyarizálására. Ez magában is abszurdum. Az igazi hatvanhetes esküszik *Deákra* s perhorreskálma minden magyarzó törvényt. De ez még hagyján. *Rakovszky* azonban, aki az ellenzéki szó hitelének veszítésén is kesereg, felhívja a *Kossuth*-pártot, hogy szegje meg szavát és sicszen a néppárt mellé a hatvanhetes alap megmentése céljából. Köszönjük szépen. Éppen az ellenzéki szó hitele érdekében álljuk a nyilvánosan létrejött megállapodást és szírehangok csabítása meg nem szédít. *Szent István* idejében divott a törvénykezésnek egy formája, mikor a vádlott a szomszéd uriszekből kért kölcsön bírákat, mert a rendes bíróság nem volt hajlandó a pór vitelére, lévén a vádlottnak anyagi joga, hogy párbajra hívassa a bírót, ha ítéletével megelégedve nem volt. A nemes ilyenkor lovon és fegyveresen, a paraszt pedig gyalog és botosan jött az invitációra. S a segítségül hívott bírót arra kellett, hogy ő kapja a verést. Most a néppárt a maga hatvanhetes pőrben a *Kossuth*-pártot hívni segítségül s ha ez elvérzőnek, a néppárt biztosítja a fegyveres egység szertartását. De nem megyünk. Nem segítünk. Verekedjék a maga céljaitért a néppárt maga.

3. Különböz nem olyan intranzigens az obstrukció, ahogy tettei. Hiszen ők, akik az adók behajtását makacsul megakadályozzák, gyönyörűen paktáltak, hogy a tisztviselőknek pótlékot lehessen utalványozni.

— Hát önök nem? — zúgott az obstrukció.
— Dehogyan nem. Nagyon is. De mi következtetések voltak, mert mi az alkotmányos rend helyreállítását óhajtuk, ami azt jelenti, hogy az állam kapja meg a magját, de adja is meg, ami tőle várható. Am az obstrukció intranzigens az adókban és paktál az utalványozásban.

Nyomról-nyomra verte és paskolta a *Kossuth*-párt szenvedélyes gyanúsítottát. S az obstruktorok tomboltak tehetetlen haragjukban. Ráfogták Polónyira, hogy a kormány védője s hogy nem a kormányt, hanem az ellenzékét veri. De arról megfeledeztek, hogy 6k hetek óta egyebet se tettek, mint gyanúsították a *Kossuth*-pártot, piszkálták, gunyolták. Arról megfeledeztek, hogy ezt a leszámoldást 6k tették szükségessé. Arra nem akartak gondolni, hogy Polónyinak koncedálna se jut beszélni, ha *Rakovszky*, ha *Szederkényi*, ha *Uray* s a többiek nem támadják olyan gúnynyal a *Kossuth*-pártot. Ami nekik szabad volt, azt a jogot a védekező Polónyinak koncedálni nem voltak hajlandók. Azt kívánták volna, hogy Polónyi köszönje meg szépen az ő támadásait s üsse volék együtt a kormányt.

Tomboltak — a *Kossuth*-párt azonban nevetteit rajtuk. A többség pedig tapsolt.

Ami az újabb szünet után az interpellációkig történt, az jelentéktelen. *Legeyel* Zoltán személyes kérdésben hosszasan tért vissza a maga esztére s felszólította *Tiszát*, *Apponyit*, *Perzelt*, eleveneket és holtakat, hogy tegyenek tanúságot az ő igazal mellett. Csak *Tisza* engedett a felhívásnak, de csak annyit mondott, hogy ilyen *sagyvalékos* beszéd miatt elintézték ügyekre visszatérni nincs ok.

Obligát láрма.

— Rendre!

— Azt mondta, hogy *sagyvalékos*! Rendre!

Tisza nyugodtan jegyezte meg:

— Hiszen ha az urak a sértő kifejezéseikben csak időig mennének!

De a megpaskolt obstrukció egy darabig vízharzotta a „*sagyvalékos*“ miatt, mintha nem az ő láborából hangzott volna valamikor a miniszterelnök felé a *kapcabetyár*.

A zaj múltán *Eitner* Zsigmond beszélt s akkor aztán halálos csönd volt. Nem volt, aki lármázzék.

Az ülés végén érdekes volt gróf *Zichy* Aladár interpellációja a gyülekezési jogról kiadott rendelet tárgyában. *Tisza* István miniszterelnök nyomban válaszolt s kijelentette, hogy a főispánokhoz intézett rendelet nem titkos, csak bizalmas. Annnyira nem titkos, hogy a kibocsátás napján ő maga jelente a Ház nyílt ülésében. A rendelet liberális, amint hogy liberális szellemben hajlandó kodifikálni is az egyesülési jogot, mielőtt időt és módot adnak róla. Nem akarja ő elfojtani a szocialisták egyesülési jogát sem, mert ha veszedelmes tanokat hirdetnek is, az nem baj. Saját kárán tanul a magyar. De egyes vidékeken a szocialista izgatások mögött nemzetiségi bujtogatások is elbujnak, államellenesek és biztonság-háborítók; itt már polgárvér volna a tandíj. Ezt pedig nem szabad megengedni. S az ilyen, csak az ilyen esetekre vonatkozik a rendeletben korvonalozott korlátozás.

A választ az interpelláló és az egész Ház megnyugvással fogadta...

A képviselőház ülése január 23-án.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Előlk: Báró *Felitsch* Arthur.

A kormány részéről jelen vannak: gróf *Tisza* István, *Nyir* Sándor, *Hieronymi* Károly, *Cseh* Ervin.

Előlk: Megnyitja az ülést és hitelesíti a tegnapi ülés jegyzőkönyvét, aztán jelemt hogy 10¹/₂ órakor az interpellációk terát a Ház. Következnek az *ujom-megajánlás* általános vitája.

Polónyi Géza: Előre is tiltakozik a sajtóban ma is korlátolt vádak ellen, mintha mai felszólalásával a kormánynak segítségére akarna jönni s mintegy felbatalmazást akarna adni a kormánynak az obstrukció felbérésére. Tartozik itt azzal a megjegyzéssel is, hogy amikor a volt nemzeti pártot egy megbeküldetésben azzal a váddal illette, hogy a parallel ülést is támogatta, nem a kilépettélk értette, hanem azokat, akik bennmaradtak a többségben. (Egy hang balról: Ahá, *Hodossy*, *Issekut*, *Bolgár*!)

Aggodalmas helyzelybe került az ország az 1867: XII. t.-o. körkezdésében, mind erősebbek azok a törekvések, amelyek az Ausztria és Magyarország között létező viszonyt sarkaitól akarják kilorgatni. A kiegyezés gazdasági szempontból oszódott mondot. Az osztrákok egy napot sem mulasztanak el, hogy ne ingereljék a magyar nemzetet az öszbírodalmi eszmeinek paroxizmusával és ne iparkodjanak kijátszani a magyar törvényekbe leteleített biztosítókat. Apponyi is rámutatott, hogy mit keresnek az osztrák delegációban a gazdasági kérdések; mi jogon teszik ott szavát a brüsszeli cukor-egyezményt. Azt értjük, hogy mi fáj nekik: az, hogy a magyar képviselők az osztrákoktól külön írták alá a konveniót, de mi köze ahhoz az osztrák delegációnak? Az elsőkelő idegen tervszerűen manóviroz. Az osztrák delegáció iparkodik akként szerepeltetni a közös külügyminiszteri a külföldi kereskedelmi szerződéses tárgyalásokban, mintha ő egy öszbírodalmat képviselne. Végzetes játék olyik a nemzetek jogaival és kompromitálja a korona tekintélyét, pedig arra a nemzeteknek még nagy szükségük lehet. De magának a királynak is nagy érdeke, hogy ezek a létreértések végre-valahára eloszlojanak. (Élénk helyeslés a bal-és szélsőbaloldalon.) Ha egyszer eliem erővel zudul fel a nemzet, akkor nincs többé megállás. Ezek a jelenségek nem uak; az osztrák kormány a folytonos uszitásból élőködök. Meg van arról győződve, hogy ha most megállana beszédében és felszólítálna a magyar törvényhozást, hogy tiltakozzék nyíltan és ünneppélyesen az osztrák kormány álláspontja ellen, nem akadna a magyar képviselőházban senki, aki ehhez a tiltakozáshoz ne csatlakoznék. (Élénk helyeslés a jobb-oldalon.)

Egy hang a baloldalon: Nyilvánosan nem mernék! (Élénk tiltakozás a jobboldalon.)

Polónyi Géza: Feltegeti, hogy az 1867: XII. törvénycikk 36 és 6ta nincs végrehajtható ennek a gyümölcsöt a *Pitreich*-féle nyilatkozatok. Az egész osztrák törekvés az egyetemes hadsereg hamis emléten épül fel. Az 1867: XII. törvénycikk ismer közös védelmet, közös hadügyi költségeket, de közös hadsereget nem ismer. *Jó* essit ezt Apponyitól is hallania, de azért Apponyi is ellenkezésre jut a törvényvel, mert minduntalan közös hadseregről beszél. (Egy hang a baloldalon: Hát a miniszterelnök!) Ő még inkább. Abban nincs nézeteltérés közöttünk, hogy a delegáció elő csak közös ügyek tartozhatnak. Mi köze tehát a *Derschatta*-indítványhoz, amely a felségjogok tartalmára és értelmére vonatkozik. Ami nem közös ügy sem nálunk, sem Ausztriában. Hát mi fog történni a

Derschatta-féle indítványval, ha határozattá emelkedik? Közölni fogják nuncium által a magyar delegációval?

Hegedűs Sándor: Nem!

Polónyi Géza: Hiszen ha közölnék, akkor a magyar delegáció nem vonhatná ki magát az alói a köteletség alól, hogy erélyesen tiltakozzék a hatáskör túllépése ellen.

Hegedűs Sándor: Ugy van.

Polónyi Géza: Ez az indítvány tehát nem egyéb politikai demonstráció. (Élénk helyeslés a bal-és szélsőbaloldalon.) Ott fog maradni az albizottság papirkosarában, olyan az az indítvány, mint egy szap-panbuborék, amely az első érintésre szétpukkad, kelemetlen szagot áraszt és mi *Pitreich*nak bizvást oda-kálthatjuk: Bítte mituzierueni! (Derűtség a bal-és szélsőbaloldalon.) Bizonyítja elvetett tételét, hogy Apponyi álláspontja sem felel meg az 1867: XII. t.-o. kennek. Hát vajjon felségjog-e a hadsereg vezényleti nyelvének megállapítása?

Báró *Kaas* Ivor: A miniszterelnöktől kérdezze!

Polónyi Géza: Őt is kérdezem, sőt mindenkit kérdezek. Talán csak nem akarja megvédelmezni Apponyit.

Báró *Kaas* Ivor: Azt majd elvégzi Apponyi!

Polónyi Géza: Mi köze a kérdésekhez? *Pitreich*-nek, mely törvény alapján kegyeskedik a közös hadügyminiszter koncessiókat tenni a vezényleti nyelv és a katonai igazgatószolgálatat nyelvet illetőleg? Jogtalan törvénytelen az a rendelet, amelyet *Pitreich* az erendnyelvek eltávolítása tárgyában legutóbb kibocsátott, az pedig egyenesen merénylet, hogy a vezérkarban örnagy vizsgát kell letenni a hadügyminiszter által kijelölt tantárgyakból. Arra való ez, hogy a magyar tiszteket kibukáthassák!

Nyir Sándor honvédelmi miniszter: Nem új intézkedés az! En is lettettem; évtizedek óta megvan!

Polónyi Géza: A vezérkari vizsgát értem!

Nyir Sándor honvédelmi miniszter: Azt!

Polónyi Géza: A vezénylet nyelvéhez sem *Pitreich*-nek, sem *Derschattan*-nak, sem az osztrák delegációnak sem volt, nincs és nem is lesz soha semmi köze. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Foglalkozik végül *Rakovszky* tegnapi ülés beszédével. *Rakovszky* egykor, nem is régen *Kluen-Hödervyrt* támogatta s akkor hallani se akart magyar vezény-zséről, most ádázul harcol, miért? mert *Tisza* István a miniszterelnök. (Élénk helyeslés a jobb-oldalon.) A függetlenségi párt beszéttette a harcot, mert alkalmas időben fogja megindítani a küzdelmet.

Zboray Miklós: Májusban kellett volna ezt mondani!

Polónyi Géza: A függetlenségi párt küzdelmének sikeréhez az első lépés a választási reform, meg kell adni a kormánynak a módot, hogy ezt keresztül-vihesse. (Derűtség a néppártban.)

Báró *Kaas* Ivor: Haljúk a kormánynyilatkozatot!

Polónyi Géza: A pórtalálékosokat kiragadták oszalóli üzbelyeik mellől. Sok átok fog ebből lakadni. Ezekben részes nem akar lenni.

Zboray Miklós: December 5-éig részes volt!

Polónyi Géza: Ha csak egy lépéssel előbbre lehetne vinni a magyar nyelv ügyét, akkor ő is szívesen küzdena, de ad *Széll* Kálmán és *Apponyi* szavahibetőségére.

Zboray Miklós: Polónyi lesz a miniszterelnök, ugy indul!

Polónyi Géza: En jobbat tudok oda: *Bánffy Dezsőt*, 67-es aapon áll és a nemzeti nyelvet tüzte zászlajára.

Vézi *József*: Vele lesz-e *Kaas* Ivor?

Polónyi Géza: Pokoli gyönyör lesz nézni, milyen örömmel fogja üdvözölni a néppárt *Bánffy* a miniszterelnöki székbén. Hát kibén bíznak, kit remélnék 6nők?

Ugron Gábor: En *Prónay* Dezsőben bízom!

Polónyi Géza: Tudommal ő a függetlenségi elveket vallja.

Ugron Gábor: Éppen azért! Nem arra való az a párt, hogy kormányt támogasson!

Polónyi Géza: Felülta a mérleget. Az elmaradt adófizetés megrendíti az államháztartást, amit a szegény ember jog elsősorban megérint.

Báró *Kaas* Ivor: Ez bizalmi nyilatkozat *Tiszának*!

Buzáth Ferenc: A *Kossuth*-párt belépett a kormány-pártba!

Polónyi Géza: Az obstrukció paktumot kötöttek a tisztviselői pótlékok átengedésére, de az adófizetést megakadályozzák, hol itt a következetesség?

Zboray Miklós: Ki vitte bele az országot az obstrukcióba?

Polónyi Géza: *Rakovszky* meginvitálja a függetlenségi pártot, hogy joiyassa a harcot és mit akar *Rakovszky*? Revidálni a 67-es törvényt. Halálra ítélt tehát a függetlenségi pártot, de megengedi hogy öngyilkosságot kövessen el. Igaz, hogy egyáltalán egyházi szertartásról is gondoskodik. (Derűtség.)

Zboray Miklós: Katholikus vagy-e vagy protestáns, attól jűg.

Polónyi Géza: *Rakovszky* szöszegésre buzdítja a függetlenségi pártot; szírengőnek fel nem ünek, megtarják adott szavukat és becselenséget nem fognak elkövetni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon és jobb-oldalon.) Nem fogadja el a javaslatot!

Buzáth Ferenc: Miért nem tapsolnak?

Zboray Miklós: Bemegy-e a delegációba?

Előlk: Felfüggeszti az ülést.

Törvényesen védett
Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hasajót jött forgalomba, mely úgy felöltöknél, mint gyermeknél egy „*állandóan rendezes-sített*“ kellemes szöklötletű ízű elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy elismeréssel rendelik szöklötletűségéről chronicus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalmakat nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetés íze által kiszorította az összes külföldi hasajókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hasajót állandó beveteléstől. — Egy teljes doboz ára 80 fillér. Postán csak 60 doboz meg 4 kor-ért bérmentve. Egyedül készíti **ERENYI BELA** gyógyszerész.

Budapest, VII. Károly-körút 7. szám. — Kapható a gyógyszerárkában.
Főraktárak: Lux Mihály, Muzsma-körút 7., Dr. Egner Leo, Váci-körút 17., Török József, Király-utca 6. és Andrássy-utca, Kertészharaszt A. Kerespet-utca 30. szám, Fodor J., Marokkó-utca 8. Király-utca, Gara és Roth, József-körút 74., Molnár és Moser, Koronaherceg-utca, Neruda Sándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-utca 78. Nagybani főraktár: Fodor Márton, Király-utca 41. és Váci-körút 10., Fodor J. „*Sas drogeria*“ Kerespet-utca.

(Szünet után.)

Lengyel Zoltán személyes kérdésben kér szót. bebizonyítandó, hogy tegnapelőtt teljesen korrektül járt el, a házszabályokat nem sérlette meg, amit igazol a március 13-án történt precedens, amikor teljesen analog esetben gróf Apponyi Albert az e nőki szék-ből ugy magyarázta a házszabályokat, hogy ha a képviselő a megengedett idő előtt kéri beszédének elhalasztását, meg kell kérdezni a Házat. Ezzel szemben tegnapelőtt Perzel még a kérdés előterjesztését sem tartotta megengedhetőnek. Miért nem tiltakozott Perzel mint képviselő akkoriban az Apponyi házszabály-magyarázata ellen? Kérjen az elnökség alázattal bocsánatot az elkövetett botlásokért a Háztól, mert az elnök nem arra való, hogy a miniszterelnök utasításait végrehajtsa. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbal-oldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem fog válaszolni erre a teljesen deplacirozott, hosszú, *saggyalós beszédre*, amelyről csak az idő telt. (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Rendre! Rendre!)

Kovács Pál: Micsoda szemtelenség ez?!
Melnár János: Utasítsa rendre az elnök!

Lovassy Márton: Rendre! Rendre! (Nagy zaj a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nagyon jó lesz, ha önök ennél erősebb kifejezést sohasem fognak használni. (Nagy zaj a baloldalon.) Tegnapelőtt megvitattuk a házszabálykérdést a maga helyén; az, hogy a házszabályok ürügye alatt ilyen hosszú felszólalás történik és emiatt dolgokra visszatérnek, (Nagy zaj baloldól.) az a *technikai obstrukció fogya*, melynek az segíteni nem szabadokozom.

Ugrom Gábor: Azért beszélt!
Gróf Tisza István miniszterelnök: Hej! fogok állami házasabálymagyarázatokról, melyeket tegnap ki ejtettem, de a maga helyén és idejében. (Zajos helyeslés jobboldól.)

Eltér Zsigmond hosszasan polemizál Piretoh beszédével és határozati javaslatot nyújt be.

Elnök: A vita folytatását hétfőre halasztja.

(A négyülések.)

Gróf Zóly Aladár meginterpellálja a belügy-minisztert, hogy hajlandó-e a négyülések tárgyában kiadott rendeletét köztudomásra hozni?

Gróf Tisza István miniszterelnök: Az a rendelet a főispánokhoz intézett bizalmas rendelet volt. (Felkiáltások balról: Titkos!) Titkot nem akart belé csinálni hisz akkor csak talán nem említette volna? Bizalmas és titkos két különböző fogalom; úgy látszik, Svederkényi csak titokban bíz, ő bízik titkolózás né kül is. Magyarországon a gyűlékezési jog nincs törvényben szabályozva, tehát egyelőre kormányzati jogkörbe tartozik.

Baró Kaas Ivor: No tessék!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ez tény, akár térszik akár nem. Elve az, hogy a teljes gyűlékezési szabadságot csak annyiban szabad megszorítani, amennyiben a közérdek és közbiztonság parancsolja. A gyűlékezési szabadságot a legliberalisabban fogja magyarázni. Mikor átvette a belügyi tárcát értésére esett, hogy a betitított négyülések miatt beadott felebbezések, amelyek idejüket multák, mint tárgya-anokat nem intézték el érdemlegesen. Ezen változtatni fog, hogy a négyüléseket esetleg később meg lehessen tartani. (Helyeslés jobboldól.) Ez a szabadság azonban nincs helyén ott, ahol szocialista jelszavak és cégek alatt olyanok bozondíták a mezei munkásokat, akiknek ez kerestelorrásuk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Nem tudná a felelősséget elvállalni azért, hogy a helyes teoretikus elv kedvéért annak tegye ki az elcsodított népet, amely különben is Szegedy-Judit bírálatainak elvesztésével busás tanúdíjat fizet, hogy esetleg vér is folyjon. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ugyanez áll azokra a vidékekre is, ahol a szocialisták jelszavak alatt nemzet-és államellenes izgatás folyik. Ez az eset Arad-, Torontál- és Temesmegyékben. A bizalmas rendelet különben így szól: Tudomásomra jutott, hogy a szocialdemokrata-párt vezetősége utóbbi időben mindenképpen küli ügyekre az ország egyes vidékeire négyülés összehívására és a hatóságok egyre sürűbben jutnak abba a helyzetbe, hogy négyülések ügyében határozzanak. A gyűlékezési jogot a legliberalisabban kívánom alkalmazni, mert az igazságokban már megvan az ellenmérés is, a kijátszódás. Más a természetos gyűgyűlései folyamati csak ott kell megakasztani, ahol a közbiztonság és az állami rend felülül kívánja. Felhatalmazás ennél fogva a rendőri hatóságokat, hogy ebből a szempontból a négyüléseket betilthassák, azonban ezeket az intézkedéseket a főispánok tartoznak figyelemmel kísérni és intéseitől felül a rendőri hatóságokat kellőleg kiiktatni. (Élénk helyeslés jobboldól.)

Ismétli, hogy liberálisnak fogja interpretálni a gyűlékezési jogot és szigorúan fog örködni, hogy a hatóságok e rendelet korlátai két maradjanak s no akadályozzák meg a négyüléseket ott, ahol arra parancsoló szükség nincs. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Eötvös Aladár tudomásul veszi a választ, de nem tudja, hogy miért kellett azt bizalmasan kiadni és hogy vajon az összes főispánokhoz elment-e.

Gróf Tisza István miniszterelnök megjegyzi, hogy a rendelet valamennyi főispánhoz szól, de nagyon természetes, hogy ott kerül csak sor alkalmazására, ahol parancsoló szükség van rá. (Élénk helyeslés jobboldól.)

(Adóbehajtás.)

Okolicsányi László interpellációt intéz a pénzügy-miniszterhez a jászkeséri dohánybeváltó-hivatal területén előfordult adóevonások miatt.

Elnök: Az interpellációt kadjá a pénzügy-miniszternek és az ülést délután 1/4 órákor bezárja.

BELFÖLD

Az ipartanács újjászervezése. A kereskedelmi minisztériumban befejezték az országos ipartanács újjászervezését, amelyről már megomlékezünk és Hieronymi Károly miniszter már kinevezte a tanács tagjait. A tanácsnak feladata lesz foglalkozni minden fontosabb ipari és kereskedelmi kérdéssel szoros kapcsolatban lévő ügyekkel. A tanács tagjainak túlnyomó részét az érdekeltek testületek választják, 12 tagot pedig a kereskedelmi miniszter nevez ki.

Az ipartanács legfontosabb szerve az előkészítő bizottság lesz, mely állandó, szerves kapcsolatban lesz a minisztériummal. Ennek elnöke Hieronymi miniszter *Wekerle* Sándort, tagjaivá pedig dr. *Chorin* Ferenc főrendiházi tagot, a magyar gyáriparosok országos szövetségének és a bányakohó-vállalatok egyesületének alelnökét, *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tagot, *Kassák* Ferenc országgyűlési képviselőt, az országos iparegyesület küldött ki az ipartanácsba, *Lánczy* Leó udvari tanácsost, dr. *Matekovich* Sándor v. b. t. tanácsost, dr. *Neményi* Ambrus országgyűlési képviselőt, dr. *Papovich* Sándor pénzügyi államtitkárt és *Wartha* Vince miniszteri tanácsos, műegyetemi tanárt. Az első fontos kérdés, mely a tanács elé fog kerülni, az iparfejlesztési programja, mert Hieronymi miniszter az egész állami iparpolitikát felelős, rendszeres programot kíván megállapítani, amelynek révén azután maga az egész iparfejlesztés is rendszerbe foglaltassék. Az erre vonatkozó nagyobb terjedelmű munkát készen áll és az ipartanács előkészítő bizottságában történt tárgyalása után fog a teljes tanács elé kerülni. Ennek a programnak letárgyalása után a *kivétel* kérdése kerül az ipartanács elé, azután pedig a *esetnap* munkaszünet kérdése, amely ügyekben a miniszter az előmunkálatokat egész erővel megindította. Előreláthatólag az *ipartörvény* vizsgálja is még az idén kerül a tanács elé, ezenkívül pedig több más fontos közgazdasági kérdésben is megbízgatni szándékozik a miniszter az ipartanácsban képviselt érdekeltség véleményét.

A helyzet

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 23.

Sokat beszéltek egy idő óta bizonyos terminusról, amelyet Tisza István kapott Bécsben arra, hogy az ujoncokat szállítsa, mert különben mehet. A terminus egy párszor megjött, de Tisza nem ment el, noha nem kapott ujoncokat. Amiből világos lett, hogy terminusa nincs. A minap meg is mondta a Ház nyílt ülésén, hogy szó nincs terminusról; de azért azóta is sok szó esik arról a terminusról, amely nincs. Ma aztán egészen világos, hogy van terminus. Csakhogy nem olyan terminus, amelyet a miniszterelnök kapott Bécsből, hanem olyan, amelyet ő adott a Háznak. A terminus nem éppen pontos, de nagyon határozott: *ha legkésőbb február elejére nem lesz ujonctörvény, akkor legkésőbb március elejére választás lesz.* Ez a terminus csak a napra nézve nem pontos, de másképpen egészen határozott. És ez a terminus sok mindenfelé megmagyaráz. A miniszterelnök taktikájának meglegő változásai, ide-odaingadozásai meglehetősen egyes impressziót tettek a Ház különböző oldalán. Hogy valamifordulat készül, azt érezték mindenfelől és mindenfelől várták a fordulatot. Tegnap reggel az ülés elejére; délben az ülés végére, azután mára, míg végre tegnap este kitudódott, hogy ma sem fog a miniszterelnök felszólalni, hogy a fordulatot bejelentse. Reggelre kelve mégis várták gróf Tisza felszólalását, de az elmaradt. Ez a szeszélyes ingadozás az ellenzéken nagy bizakodást, a kormányparton pedig kétségeket támasztott. Ahik ismerik gróf Tisza Istvánt, azok tisztában voltak vele, hogy az erős eszéközök alkalmazásához nem a bátorágya

hlányzik; amiből aztán ezt következtették, hogy felhatalmazás nincs hozzá. Ezzel szemben mi a logikusabb forrásból arról vagyunk értesülve, hogy a miniszterelnöknek már *helel* óta eszében van a király felhatalmazása az országgyűlés feloszlására.

Ez az információk nem szorul ugyan meg erősítésre, mert egészen kétségtelen, de illusztrációképpen idejegyzünk egyet-mást. Így ma *Felonyi Géza* beszédének annál a passzusánál, amely arról szól, hogy majd a nemzet fog itélni, a jobboldalról, Tisza legbensőbb híveinek csoportjából kórusban hangzott fel hirtelen:

— Igen, itélni fog a nemzet — *memokál.*

A miniszterelnök egyébként nem is csinál belőle titkot, hogy el van készülve a Ház feloszlására. Nyíltan beszélt erről tegnap a szabad-*elvé* pártkörben is, bár csak feltételes alakban.

A pártkörben való beszégetés közben azt is megvaltoztatta gróf Tisza, hogy még nem döntött arra nézve, vajjon egybehívja-e a delegációt az ujonctörvény nélkül, vagy csak a javaslat megszavazása után megy bele a delegációba. Ezt a nyilatkozatát sokan nem értették, mert a minap a Ház ülésén a minap tett annak a kijelentésnek, hogy nem is gondol a delegáció egybehívására addig, míg az ujoncemegajánló törvény megszavazva nincs. Pedig hogy most már erre is gondol, annak a megfajtását nem nehéz megtalálni. A miniszterelnök úgy jöhetett erre a gondolatra, hogy arra az eshetőségre számít, hogy a Házat exlex-ben kell feloszlaltatni. Ebben az esetben akar gondoskodni nyilván a közösgyi indennitásról, abból a helyes elvből indulván ki, hogy a törvényenkívüliség állapotát, ha már el nem kerülhető, mennél székebb területre kell szorítani; és mert a delegációban az ellenzék nem olyan erős, hogy megobstruálhassa a közös költségek ideiglenes megállapítását, legalább ezt akarja biztosítani, mielőtt az országgyűlést széttergeti.

Mindent egybefoglalva, ennek a mostani képviselőháznak meg vannak számlálva a hetel. Egyéb dolga nem igen lesz már, mint legjobb esetben az ujoncemegajánló javaslatot letárgyalni vagy kikényszeríteni magából, esetleg még az indennitást is megszavazni — de már erre aligha kerül a sor — azután — elmenni hazára.

Erre az elmenetleire van terminus, nem a másira, amelyről annyit beszéltek.

Igy mondják legalább a kormány intimusai.

A szabadelvű pártkör ma elég népes volt, de miniszter egy sem volt jelen. Hamarosan kitudódott ennek az oka: minisztertanács napon, amely a késő esti órákba nyúlt bele. Már maga az a körülmény is, hogy a rendes minisztertanács napon, a szerdai napon kívül tartott a kormány tanácskozást, arra enged következtetni, hogy döntő fontosságú kérdésekről volt szó. Beszéltek arról is, hogy a miniszterelnök ma Bécsbe utazik, de ez nem történt meg. Ellenben bizonyos, hogy a jövő hét folyamán audienclára megy gróf Tisza a királyhoz. Félhivatalosan azt jelentik, hogy a miniszterelnök csak folyó ügyekről fog ez alkalommal jelentést tenni, de egészen bizonyos, hogy esen a kihallgatáson fog előlődni, hogy a delegációkat az ujoncjavaslat letárgyalása után hívják-e össze, vagy a javaslat tárgyalása közben, és ezzel együtt az is, hogy mikor oszlássák fel az országgyűlést.

Apponyiék és az obstrukció.

Mai tudósításunkban tévesen írtuk, hogy a tegnap zárt ülést kérő iven nemzeti díszidősek aláírásai is voltak. A tévedés onnan eredt, hogy a *Kaas Ivor* esetében kért zárt ülés ívét írták alá néhányan az Apponyi-csoportból, mert akkor maga gróf Apponyi is hível is azon a nézetben voltak, hogy az elnökség megsértette a házszabályokat. Tegnap azonban nem támogatták az obstruálókat aláírásukkal.

PFANHAUSER-féle

Perfect-separatorok.
Perfect tejjgazdasági
Berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL
BUDAPEST, V. ker., Báthory-utca 9. szám.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán konfliktus.

Budapest, január 23.

Az orosz diplomácia megkönnyebbülten lélekzik fel. Kudarcra lepezésére sikerült Japántól egy kis — szépségflasztromot kapni. Japán ugyanis nem akart megelégedni azzal, hogy Oroszország csak ígérettel kötelezze magát Kína Mandsuria fölötti szuverenitásának elismerésére. És Oroszország szörnyet restelte, hogy Japán ország-világ előtt ilyen nyersen vonja kétségbe szavahihetőségét. Az orosz diplomácia tehát fűt-fűt megmozgatót, hogy legalább ezen a ponton bírja rá Japánt engedékenységére. És végre csakugyan sikerült valamit elérnie. Japán ugyanis olyformán módosította jelzett követelését, hogy megelégszik azzal, ha Oroszország jegyzékét intéz a tokiói és washingtoni kabinethez, amelyben kijelenti, hogy a manduriai japán és amerikai konzulátusoknak Kína által megengedett föllállítását nem hallgatagon tűrt koncesszióknak, hanem a kínai császár törvényesbíri eselekedetnek tekinti. Ebben a kijelentésben már benne van Kína Mandsuria fölötti szuverenitásának elismerése. Japánnak ezt a követelést az Egyesült-Államok kormányja is magáévá tette ebben a formában és így nagyon valószínű, hogy az orosz kormány is kész örömmel hozzájárul. Annál is inkább, mert hiszen, amint a *Pol. Corr.*-nak egy bizalmi embere jelenti *Jokohamából*, a pétervári kabinet a japán kormányhoz intézett legutóbbi jegyzékében szintén jelentékeny engedményt tett. Kijelentette ugyanis, hogy Oroszország sem Japánt, sem más hatalmat nem akar megakadályozni azoknak a jogoknak élvezetében és gyakorlásában, melyeket a Kínával kötött szerződésekkel szerzett magának. Csak azt nem engedni, hogy Mandsuriában *settlement*-et (telepet) alakítsanak. De ennél sokkal érdekesebb, hogy az orosz kormány néhány nappal azután, hogy Japánnak a választ elküldötte, több hatalomhoz hasonlóan tartalmaz iratot elküldött, de ezekben az iratokban nem volt benne a *settlementre* vonatkozó rész. Nagyjelentőségű dolog, hogy egy harmadik hatalom vitássá teszi ezt a jogot, amelyet Japán a Kínával kötött szerződés révén szerzett arra, hogy Mandsuriában *settlement*et állíthasson.

Ami a jegyzék többi pontjait illeti, a *Pol. Corr.* bizalmi embere tudni véli azt is, hogy Kína területiális integritását illetőleg Oroszország még mindig visszaautasítja az integritás tiszteletbentartásának kötelezettségét. Aminek azonban annál inkább nincs értelme, mert hiszen ha Oroszország elismeri a japán-kínai szerződések-biztosította jogokat, akkor elismeri Kínának Mandsuria fölötti szuverenitását is és így feltétlenül szükséges, hogy Kínának Mandsuriában való területiális integritása tiszteletben tartassék. Ugy hirdik, hogy a koreai félsziget tekintetében szintén régi kívánságához, a semleges zóna létesítéséhez ragaszkodik Oroszország. De ezen a ponton Japán semmi esetre sem fog engedni, mert tudja, hogy Oroszország az ellenkező esetben arra törekednék, hogy a semleges oldalon kiterjeszse katonai és tengeri hadierőjét.

Hogy Oroszország erről a kívánságáról is mihamarabb le fog mondani, kitünik abból a *pétervári* jelentésből, mely erősen hangsúlyozza, hogy Oroszország meg akarja rövidíteni a tárgyalásokat, mert a mostani állapot egy *millio rubel kiadást okoz neki naponként*. Hát bizony ez szép összeg pénz és csak azért, hogy az engedmények ne egyszerre, hanem fokozatosan történjenek, kár kiböví. Valószínűleg ez a feltöltés befolyásolta Oroszország mostani válaszejegyzékének szerkesztését is. Ezt a jegyzékét állítog vasárnap fogják Tokióban átadni és ebben, egy tizenhárom távirat szerint, az orosz kormány Japánnak minden követelését elfogadta. Ha ez igaz, akkor vajmi kevés értekek van már a háborús készülődésre vonatkozó híreknek. Ezek köré tartozik például az, hogy Port-Ar-hurban huszonöt ezer katonát vontak össze, hogy a kikötőben három nagy hadi- és hét cirkálóhajó van és hogy Szuéból három hadihajóból és hat torpedórombolóból álló orosz hajóraj indult tengerre. Ez mind csak azt dokumentálja, hogy az orosz kormánynak tényleg roppant sok pénze van naponta szüksége, ami annál inkább elkészíthető, mert még egyre olyan hírek érkeznek, melyek azt jelzik, hogy háború esetén kétség-telenül Japánnak volna előnyösebb pozíciója. Ezek közt a hírek közt a legfontosabbnak az tekintendő, hogy Kína és Japán közt teljes egyezség jött létre. Ez egyezség szerint a háború kitörésekor Kína 50.000 jól felügyelt katonát bocsát Japán rendelkezésére.

Igy hát nagyon érthető, hogy Oroszország alig várja már a napot, mikor a régen óhajtott béke valóban megszületik és mikor a cár, kissé savanyu arccal ugyan, de büszkén dicsekedhetik Európa előtt, hogy milyen áldozatot hozott a gyöngécske eseseiméért. Mert hogy gyenge lesz és nagyon rövid idő alatt jobblétre szenderül, az csaknem kétségtelen. Mert akármit fog is Oroszország hivatalosan jelenteni, magában tudni fogja, hogy kudarc érte és bizonyos, hogy a megtorlásra kínálkozó legelső alkalmat a bosszúvágy szenvedélyességével ragadja majd meg.

A Combes-kormány győzelme. Fájdalmas meglepetést keltett a francia minisztérium ellenségeiben az a többség, amelyvel a tegnapi kamarai ülésen a minisztériumtól ajánlott napirendet elfogadták. Nagy reményt fűztek ugyanis a vitához, annál is inkább, mert különböző forradalmi szocialisták és több radikális, kik elvileg minden kiutasítás ellen foglalnak állást, együtt-szavaztak az ellenzékkel. A legtöbb radikális lap kijelenté, hogy a minisztérium a tegnapi ülésből győztesen került ki és hogy hosszú pálya áll előtte, ha tovább is igazolja a köztársaságiak bizalmát. *Clemenceau* azt írja az *Aurore*-ban, hogy a vereség, amelyet az ellenzék szenvedett, egyformán éri a royalista pártot a Bretagneben és a keleti tartományok klerikális szeparatistáit, kik Róma szolgálatában állanak. A nacionalista és mérsékelt köztársasági Japok azt mondják, hogy a kamara nem fejezi ki többé Franciaország közvéleményét. A *Republique Française* írja: A képviselőknek, kik Franciaországot legbensőbb érzelmeiben megsértették, nehezen fog menni érzületüknek választóik előtt való igazolása. *Cassagnac* pedig azt írja, hogy az álmoknak vége van és a kegyetlen világosság lépett helyébe. A francia képviselőkamara ratifikálta a frankfurti egyezményt. Az antiklerikális *Action Blumenthal* német birodalomgyűlési képviselővel folytatott beszélgetést közöl, melyet vele ülésükben az újságíró-karzatton folytatott. *Blumenthal* úgy nyilatkozott, hogy az ülés esendev volt. Szerinte egy szó sem igaz abból, hogy Delsor kiutasítása Elzászban fájó hatást tett. *Delsor* első-sorban klerikális.

Az osztrák delegáció. Mint *Bécsből* táviratoz- zik, az osztrák delegáció ma befejezte a külügyminisztérium köztisztviselőinek tárgyalását. A mai vita első szónoka, *Pergel* elismeréssel adózik a külügyminiszternek a vétőjog gyakorlása miatt és a béke fenntartására irányuló törekvéseiért. Hosszasan polemizál *Kramarz* delegáttal és védi vele szemben a hármasszövetséget. Végül a belpolitikai helyzetéről beszél és azt mondja, hogy Ausztria csak akkor lesz boldog, ha a csehek és németek békésen megérnek egymással. *Schönberg* herceg is *Kramarz* fejtegetéseivel polemizál, mire *Kramarz* válaszol. Aztán megint *Pergel* védi a német belső hivatalos nyelvet, mire *Gautsch* elnök berekeszti a vitát. A különböző helyesbítések során *Schneider* delegátusnak adják a szót, ki arra kéri az elnököt, közölje vele, hogy miért utasította őt rendre a *zsidó-e* vagy *ember* kifejezésért. Baró *Gautsch* elnök kijelenti, hogy a delegáció egy tagja sem kétkedhetett abban, hogy *Schneider* delegátust milyen ki ejzéseért utasította rendre. Különbben nem bocsát-kozik az ügyrenden alapuló jogának fejtegetésébe. *Schneider* delegátus egy talמודiást mutat fel, amelyből meg akarja kísérelni kifejezésének igazolását, de az elnök újabb azzal a megjegyzéssel szakítja félbe, hogy ez nem helyreigazítás, mert csak legteljebbet az helyesbíteti, hogy az illető kitévelt használta-e vagy sem. *Schneider* azt állítja, hogy a kitévelt használta.

Elnök: Akkor nincs mit helyesbíteni.

Byk (zsidóvallású delegátus) tiltakozik az ellen, mintha a zsidók volnaok okai az osztrák kivétel osökkenésének. Elítéli *Schneider*nek azt a metodusát, hogy egy zsidónak hibájáért az egész zsidóságot támadja. Mit szólna *Schneider* hozzá, ha abból a leg-újabb esetből, hogy egy antisemita bankár lötöketek és kauciótak sikkasztott, azt következtetnék, hogy az antsemíták mind ily bűnben leledzenek? Köszönetét fejezi ki az elnöknek, hogy *Schneider* izellen kitakadásait a kellő megróvában részesítette, annyival is inkább, mert ilyesmire, ugymond, más parlamenti testületekben, nem vagyunk hozzászoktatva.

A rész eses vita során gróf *Goluchowski* külügyminiszter több kérdésre válaszol *Vercignassi* delegátusnak. Kijelenti a Trieszben létesítendő egyetem ügyében, hogy *Vercignassi* elengedi a kérdésre választ, mert az az osztrák kormány hatáskörébe esik és a külügyminiszter ez irányban itéletet nem mond-

hat. Az ülés ezzel véget ért, miután az elnök még kijelentette, hogy a következő ülés napját és *Crájal* írásbeilleg hozza tudomásul.

HIREK

A tömeg nevelése.

Olvasom a referátát az újságokban a színházvizsgálatokról s hogy a Nemzeti Színházban az a hiba, hogy szükek a folyosók, rossz helyen vannak elhelyezve a ruhatárak, lépcsőkön kell mászkálni a földszintre is, az újonnan épített oldalfolyosókon tudniillik, amelyeken át a legelső tíz sorhoz jut el az ember, s faeresz van építve az udvarban is nem vas ... Mennyi hiba ... S eszembe jut az én látogatásom *Ermete Zacconi* úrnál Rómában, a *Costanzi* színház színpadán. Kűn a színpad elején folyt a próba, mi meg egy könyvvel, fűzetel, szerepekkel teleszórt asztal mellett diskuráltunk a színpad mélyében. Egyszer csak végigsereg az egyik kulissza érdes hátán egy gyújtó s tövig égett szivarjába igyekszik életet kölcsönözni beöle egy disztó. Aztán *Sabatini* ur, akit itthonról ismerem, az asztalhoz jön s a foga között kis angol pipa füstöl. Délelőtt a próbán, a színpadon. — Este páholyom volt az emeleten. Felvonásközben végre ráhatározom magam arra, hogy mégis csak elsvik egy cigarettát. Lemegyek az utcára. Mit csinálhatnék egyebet? Kilépek a páholyfolyosóra s szembe jön velem egy ur virsziniával a szájában ... S ime, mennyi mindenféle hiba van a Nemzeti Színházban, amelynek az ajtán belül husz tűzoltó vigyáz a rendre s amelynek a falai között éppen csak vicomtek és még ennél is nagyobb urak gyujtottak szivarra. A színpadon tudniillik, mindenkinek az ellenőrzése alatt, készenlétben álló tűzoltók között, akik a vizipuskával lövik ki a vicomte ur szájából a szivart, ha nem bánik vele elég óvatosan, vagy közel mer menni valamelyik kulisszához. S a jó vidéken még mindig úgy készül a fényhatás, hogy egy vaslapátot meggyújtják a görögützet s két kulissza között bevillágitanak vele a színpadra. Ezek a pesti urak pedig végigjárják a mi villamos reflektorokkal egy tuat szinbon dolgozó színházainkat s kisítik, hogy ez a hiba, az a hiba ... S a lologó görögützes vidéki színház jó s a római *Costanzi* színház a kulissza hátán gyujtát gyujtotgató színpadi munkásával szintén jó. Nehéz kiokosodni ebből.

Isten őrizzen attól, hogy kétségbevonjam a helyességét annak a vizitációnak, ami most a színházakban végbemej. Csak az nem helyes az egészben, hogy előbb hatszáz embernek benn kellett pusztulnia egy színház falai között s csak azután jutott eszünkbe a kérdés, hogy vajjon megfelelnek-e a tűzbiztonsági tekinteteknek a színházaink. Ha helyenvaló a vizsgálát, eszünkbe kellett volna hogy jusson már régen. — A színházegés dolgában, illetőleg abban a tekintetben, hogy a színházveszedelemben mennyire van biztosítva az ember élete, különvéleményt bator- kodom bejelenteni. S ennek a véleménynek az alapján Isten bizony, hogy fölsőleges a bizottságos színház-vizitáció, mert se nem ront, se nem segít. A színház a végezt kezében van. Az, amelyiknek a folyosóján a virsziniás ur sétál, nem gyul meg, s amelynek még csak a tájékaról is távol tartják a szivart, valahogyan hozzájut egy szikrához, amitől lángra kaphat. Talán a huszadik vagy a századik kéményből. S a vidéki egyajtós színházterem, aminek a színpadján lologó lánghal ég minden este a görögütz, nem ég le, ellenben a villamos apparátusokkal dolgozó modern színház földig hamvad. S szük, zeg-zugos színházfolyosókon át meg-

MOLL-FÉLE SEIDLITZ POR MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ
 felülmúlhatatlan házihasznú mindama gyomorbetegségek, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.
 legjobb fájdalomcsillapító bedürzés, esz, kösvény és egyéb megbűlési bajoknál. A kárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 filléres kárakban. **MOLL** készítmény kérendő.

menekült már színházpublikum, ellenben tágas gangokon megtorlódtok s bennrekedt. S ki tudná megmondani azt, hogy mi veszedelmesebb a menekülő tömeg előtt: egy lejtős folyosó vagy két-három lépcsőfok az utjában. Melyiken lehet inkább fölbukdacosolni? Tiszára a véletlen dolga ez s azt hiszem, hogy a színházi publikumot semmiféle bizottsági munkával nem lehet megmenteni a színházból, ha ő nem akar menekülni. Vagy ha bolondul akar menekülni. Ha elveszíti az esztét. Ha a falba rohan az ajtó helyett... Ha a publikumnak nem jut eszébe számolni azzal, hogy a színház épületének nem szalma a födele s nem gyaluforgács a fala. Hogy a publikum az ég színházából is nyugodtan kísérelhet, míg számra produkálhatja az agyonnyomott halottat az olyan színházban is, ami nem ég, csak éppen talán vizért kiáltott valaki, akinek a szomszédja elájult a hőségben. A tűz tudniillik csak a színpadon támadhat s a mai modern színházberendezkedés mellett a vasfüggöny kezelőjének le kell eresztetni a függőnyt a tűz mutatkozásakor, vagy az első füstre, ami gyanus. Leereszti jeladás nélkül, parancs nélkül, mert a ketcereből, amibe be van zárva, addig ki nem jöhet, míg a vasfüggöny le nem ereszkedett. Ezzel pattan föl tudniillik a kettő zárja. — De ha a vasfüggöny megtagadna a szolgálatot, akkor is hosszú néhány percbe kerül az, míg a tűz kiesap a nézőtérre s egyik páholyból, egyik széksorról a másikra átkuszik. Nem lobog egy el egy színház, mint a selyempapíros.

Ezt kellene megtanítani a publikumnak. Hogy hogyan, azt nem tudom. Semmiesetre se a színházban, mint ahogy némelyek tervezik. Az kissé zavarná az élvezetet, ha az ember felvonások között színházegészségről olvasgatna épületes leírásokat. — Mindenesetre azonban széles körben, a konyhákban és a legényegyesületekben éppen úgy, mint az urak kaszinójában és a nőgyesületekben tudni kellene adni a publikumnak azt, hogy ezideig még minden színházban azért égett benn a közönség, mert egymásra rohantak s egy fölbukott emberre összetorlódtak csoportba, amin az utánuk jövők már nem tudtak keresztülgázolni. Máskülömben még a kabátját is kivethette volna a ruhatárból az, aki nagyon pedáns és sokat ad a megjelenésére. Ez a kioktatás s ha a veszedelem percében legalább a férfiak megőrizni tudnák a hidegvérüket, a legveszedelmesebb színházban is nagyobb biztosíték volna a publikum megmentésére, mint a mustra-színházban a kétségbeesett tülekedés, amidőn torlóadás következik a legzélesebb folyosón és a legtágabb ajtónyílásban is.

Azonban a publikum siet. Nem akkor siet, amikor az áttűzsedett vasfüggöny égeti a hátát, amikor sietsége mégis csak érthető, hanem akkor is rohan, amikor senki sem kergeti. Sőt marasztalja a színpad, amin még nem mondták el mindent a színészek. Amikor a publikum megszagolja azt, hogy *mindjárt vége* a darabnak, rohan ki. A mult este szerettem erre nézve tapasztalatokat éppen a Nemzeti Színház kifogásolt kis folyosóján. Még most is fáj bele az oldalam. De nem vagyok egyedül. Hölgyeket taszigáltak fel smokingos urak, némelyik gavallér az öklével vert utat magának a kis ruhatárig. Pedig hát mindössze percekre lehetett szó, amennyivel előbb vagy később jut a kabátjához. S pedig hát ez a ruhatár a tíz első soré, a legelső sorokban az urak emberek közül is a leguribb emberek ülnek. Ezekre nem igen lehet számítani, ha égne a fejük fölött a tető s arról volna szó, hogy: előbb a hölgyek, uraim! — Ha a kabátjukért dögönyözik a hölgyeket, az életükért bizonyára gyilkolnának.

Minálunk rettenetes felháborodással tárgyalták le azokat a párisi gavallérokat, akik a hölgyek testén átgázolva, menekültek ki a bazáregészből. Ez szaladt át az agyamon, a szűk folyosón azzal védve meg az eltipratástól a feleségemet, hogy elibe álltam s inkább

az én oldalam tettem ki az ostromnak — és szégyenlettem magam az urak helyett is.

(Th.)

Budapest, január 23.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-ikén előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Estély Szűgyény nagykövetség. Berlinből táviratozzák, hogy ma *Szűgyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövetség nagy diner volt. Hivatalos volt a birodalmi kancellár és neje, az osztrák nagykövetség, az orosz nagykövetség nejevel, valamint a diplomáciai testület egyéb tagjai. Ott volt a trónörökös, *Eitel* Frigyes herceg is, akik szintén résztvettek a táncestélyen.

— *Wlassios* a katedrán. Dr. *Wlassios* Gyula ma visszatért a katedrára. A tudomány szolgálatában, az ifjúság oktatásában itt aratta legelső sikereit s mikor e helyről távozott, hogy a nemzeti kultúra munkálásának vezetője legyen, nem mondott végképp búcsút a tanári székeknek. Megígérte, hogy a miniszterektől ide vezet vissza az útja. Hallgatói lelkes ovációban akarták részesíteni, de *Wlassios* ellenezett minden ünneplést. Pöment a katedrára s ezzel a kis beszéddel köszöntötte hallgatóit:

Midőn e helyről, melyet ez alkalommal elfoglaltam szerencsém van, uram királyom parancsa folytán annak idejében eltávoztam, akkori hallgatóimtól azzal az ígérettel vettem búcsút, hogy ha elhagyom a miniszteri széket, tanszékre ura visszatérek. (Ejzenés.) De engem nemcsak ennek az ígéretnek beváltása hozott e helyre vissza, de visszahozott két ok. Az egyik szerzetem tudományom iránt, melynek műveléséhez ifjúkorom idején, férjkorom irodalmi, kodifikációs és a tanári munkája csatol. A másik igaz meleg szeretetem hazám ifjúsága iránt, melynek örvén, értelmi és erkölcsi erejének fokozásán legjobb tehetségekhez képest munkálkodni a legszebb hivatásnak ismerem. (Leikes éljenés.) Enn abban a reményben foglalom el ura tanszéket, hogy adataid munkásságomban a tanári pálya iránt táplált szeretetemben, az ifjúság iránt érzett meleg ragaszkodásomban megtalálom azokat az igazi örömeiket, melyeket nekem e tanszék és szak-tudományom művelése a multban nyújtott. Mert lehet-e szebb öladat, mint ha szünet nélkül lelkik elé varázsolom annak a nagy kötelességnek intő szavát, hogy nemzetünk jövő nagysága az önk kezébe van létéve, s ezt a nagy komoly kötelességet csak eredménytelen munkával, erkölcsi erejük teljesítésével lehet szolgálni. Az Isten adjon önöknek erőt és közös munkáinkra áldást!

Hatalmas éljenéssel választott a fiatalos *Wlassios* professzor beszédére. Ezután *Wlassios* megkezdte magas színvonalon álló büntetőjogi előadását.

— Az újságírók és a vasárnapi munkaszünet. A Budapesti Újságírók Egyesülete holnap, vasárnap délután 4 órakor saját helyiségében (Kerepesi-ut 17. szám.) rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a vasárnapi munkaszünet ügyében kiküldött ötagu bizottság előterjeszti jelentését.

— *Heltai Ferenc* betegsége. *Heltai Ferenc* országyógyász képviselő — aki néhány hétig ágyban fekvő beteg volt — ma több hétre Dél-Franciaországba utazott üdülésre.

— A szegedi pénzügyigazgató jubileuma. *Ternovszky* Alajosnak, Osongrád megye, valamint Szeged és Hódmezővásárhely városok pénzügyigazgatójának 20 éves szolgálati évfordulója alkalmából e hónap 30-án tisztelői szép ünnepélyt rendeznek. Az ünnepségből kivesszük részüket Szegednek, Hódmezővásárhelynek és Osongrád megyének összes vezető férfiai. Az osztaltn becsüléshez, amelyben a pénzügyigazgatónak az egész megyében része van, kedvesen osztozik hivatalnokainak ragaszkodása és kollégialis vonzalma a szomszédos megyék pénzügyigazgatóinak, amelyek küldöttségek útján szintén résztvesznek *Ternovszky* jubileumában.

— *Hoffer* Károly emléke. Az V. kerületi fő-reálskola volt iskolatársainak szövetségesei szímellet akar állítani *Hoffer* Károlynak, az intézet nemrég elhunyt igazgatójának. E célból *Hoffer* Károly-napot létesítenek és az alap gyarapítására most gyűjtést indítottak meg. Adományokat az alap javára *Müller* József tanár (V. kerületi állami főiskola) fogad el.

— Rektori banket. Az egyetem hallgatósága e hó 20-én dr. *Heinrich* Gusztáv miniszteri tanácsos egyetemi rektor tiszteletére nagyszabású banketjét rendez. A lakomán, amelyre megívják a kormány tagjait s a polgári élet kitűnőseit, fel fogják avatni az ifjúság Deák-billikomat. A főelavató beszédet *Hindy* Zoltán mondja.

— Főelőadás. A Nőtisztviselők Országos Egyesületében színdarabok *Ida* nagyszámú közönség előtt széleskörű felolvasást tartott a jóváross publikum természetrajzárol. A jövő héten *Ritók* Emma, a jeles írónő tart előlelvást az egyesületben.

— *Koburg* Lujza hercegné. Az utóbbi időben több németországi lapban kétségbevonat, vajjon csakugyan olyan-e *Koburg* Lujza hercegné elmebeli állapota, hogy elmeegógyintézetben kell őrizni, s a lapok fel is szólították a kormányt, hogy vizsgálatot indítson ebben az irányban. Ezekre a közlésekre vonatkozólag dr. *Dornblüth* Ottó frankfuri orvos, saját állítása szerint „feltétlenül biztos forrásból” merített információk alapján, hosszabb választ küldött a *Berliner Tageblatt*-nak. Ez a előfatszerű válasz, amelyről röviden már megemlékeztünk, a következőket mondja;

A hercegnő az osztrái és királyi főudvarmesterei hivatali itélőssége alá van rendelve. Két törvényes orvosi véleménye szerint, amelyet az egyetem orvosi fakultásának, nevezetesen pedig *Kraft*-*Eibing*-nek véleménye is jóváhagyott, a hercegnő az „bírólag kimondott gyengeelméjűség miatt” gyámság alá helyezték. De a szász hatóságok is foglalkoztak az ügygel. A lindenhoi intézet tulajdonosának, dr. *Fierston* egészségügyi tanácsos javaslatára a bécsi főudvarmesterei hivatal egy bizottságot, amely egy bécsi, berlini és szászországi szaktekintélyből és a belga kormány részéről kiküldött bizalmi orvosból állott, — azzal bízott meg, hogy újabb véleményt mondjon Lujza hercegné elmebeli állapotáról. A bizottság tagjai egyenként megvizsgálták a hercegnét és az illetékes szász királyi törvényszéknek egyszerre előterjesztették véleményüket, amely világ megállapította az elmebetegséget. Kívánatos, hogy ez a vélemény és bírósági határozat nyilvánosságra kerüljön, hogy a végső kétkedést is eloszlassa. De e nélkül is meg kellene szűnni a kétkedéseknek, mert ismeretes, hogy az összes elmeegógyintézetek, beleértve a magánintézeteket is, a kormány felügyelete alatt állnak és az illetékes államügyész az ilyen feltűnést keltő esetben bizonyosan elrendelte volna, hogy a hercegnének egy elmeegógyintézetbe való internálása ellen lépéseket tegyenek. Vagy feltehető-e a nemeslelkű Albert szász királyról, hogy túrje, hogy házában egyik tagját székelyének közelében minden ok nélkül elmeegógyintézetbe zárják? A hercegnő egyébként éppenséggel nincs az egész világtól elhagyatva és bezárva. Gyakran lát-hatják éppen legutóbb Drezdában, aminet ka-szonyi bevásárlásait végezte, továbbá színházi előadásokon is. Az alatt a negyedfél év alatt, hogy a lindenhoi intézetben tartózkodik, soha sem adott okot arra, hogy szabadságában korlátozni kellett volna. Az intézetben lánya *Dora* schleswig-holsteini hercegné és ennek férje, *Günther* Ernő herceg, továbbá néne, *Flandern* grófnő is meglátogatta. Tavaly elhunyt anyjával, *Henriette* belga királynéval állandóan levelezett és ezen-közben az intézetben való helyzetéről gyakran meglegeződéssel nyilatkozott és éppenséggel nem kívánta, hogy sorsában változás következzen be.

— Egyetemi választás. Az Egyetemi Kör elnöki tisztségre az ifjúság függetlenségi pártja *Melha* Tibort jelölte. A választás február 3-án lesz.

— A tudomány vértanaia. Egy rövid távirat már hirt adott arról a szerencsétlen kísérletezősről, melynek a *pétervári* osztrái fertőtlenítő-intézet vezetője áldozatul esett. A fertőtlenítő-intézetnek — mely az ugynevezett Sándor-várbán van — és a várostól egy órányira levő szigetben épült — van egy laboratoriuma, amelyben az intézet vezetője a pestis tanulmányozása végett évek óta tudományos kísérleteket végzett és e célból pestis, bacillusokat tenyésztett. Néhány nap előtt rosszul lett és jölehet az orvosok minden lehető elkövetkezett megmentésére, a szerencsétlen tudós néhány nap kiálódás után pestisben elhunyt. Az intézet kormányzója az eset után azonnal elrendelte a laboratorium személyzetének fertőtlenítését és mindazokat, akik az elhunyt érinkeztek pestis-szerűmmal beoltatta. — Hat év alatt ez immáron a harmadik eset, hogy egy-egy az emberiség érdekében működő tudós némas hivatalának fertőzés folytán esik áldozatul. Még élekes emlékeztünkben van a bécsi pestis fertőzés, melynek három áldozata is volt. 1898-ban, a bécsi közpórház laboratoriumában alkalmazott *Barisch* nevű szolgát a pestis bacillusok tenyésztésénél, vigyázatlansága folytán fertőzés érte és ugy ápolónéja *Pecta* asszony, mint önelőlelődo kezelő orvosa dr. *Müller* áldozatul estek a szörnyű betegségre. Dr. *Müller* valóságos hősként halt meg. Utolsó percéig az emberiség szolgálatában állott és haláláig jegyezte az önmagán észlelt tapasztalatokat. A második áldozat dr. *Sachs* Milán zágrábi születésű orvos volt aki a berlini egyetem laboratoriumában végezte pestis-tanulmányait. Az alig huszonöt éves fiatal ember előtt igen szép karrier állott és fertőzés folytán éppen azon a napon ragadta el a halál, amikor megérkezett prozektorrá való kinevezése a párisi egyetemre.

— **A párbajképtelen szerb tisztok.** A szerb tisztokat olyan szegény érte, melyet aligha tudnak magukról lemosni. Még vérrel sem. Az történt ugyanis, hogy Roda-Roda horvát író, ki Eszéken hadnagy, *Nyári királyné* címen könyvet írt, melynek egyik alakjában magára ismert a szerb hadsergő valamelyik kapitányára. A kapitány sértve érezte magát és provokálta a szerböt. De Roda-Roda a kihívást nem fogadta el, még pedig azzal a megokolással, hogy *Sándor király* és *Draga királyné* meggyilkolása óta a szerb *katonatisztek nem párbajkezesek.* A szerb kapitány erre följelentette Roda-Rodát — amint forrásunk mondja — a hadügyminisztériumnál s ezredparancsnokságánál; a katonai hatóságok azonban a hadnagy álláspontjára helyezkedtek s kijelentették, hogy Roda-Roda hadnagy nem köteles elégtételt adni a szerb tisztnek. Vagyis ezentul szerb tisztet bárki megsejthet, a nélkül, hogy felelnie kellene tetteért. A vér, melyet a bolgrádi rémes éjszakán ontottak, bosszút áll. Attól fosztotta meg őket, amire a katonai legbülsőbb: a becsületlét. A szerb ezután olyan lesz, mint a sarokkő, amelyre mindenki rátűrülhet cipője sarát. A szerb tiszt hiába fogja ezután kardját esztortni, senki sem fogja fegyvernek tekinteni, hanem konyhavágó késnek, amely elől kitérni nem gyáva. Ha ezután külföldre járul a szerb tiszt, a legokosabban akkor cselekszik, ha egyenruháját otthon hagyja. Mert ez a ruha nem megkülönböztető, hanem megbőlveggő szimbólum lesz mindenek szemében. Szimbólum, amely azt hirdeti, hogy viselője ártatlan vért ontott, hogy viselője nem érdemes tisztos ember kézzel tisztítására. A katonai hatóságok döntése hideg zuhanyként hat valószínűleg Belgrád kardos dataira. Lehűti oktanlan önértéket és megérett felük, hogy noha homokba dugják fejüket: látják őket. Látják őket — és minden jóra való ember úgy tekint rájuk, mint akik méltatlanok a kardbojt viselésére. De a katonai hatóságok döntése egész Szerbiára lealkoz. Mert azt jelenti, hogy azokat, akikre védelmet, becsületének megóvását bizta, külföldi katoná nem tekint méltó ellenfélnek, hanem közönséges gyilkosoknak, kikkel szemben nem kell a lovagias szabályait megtartani. Hát ha ez a döntés Peter királyt is felelőtlenségéből? Akkor Roda-Rodának még köszönetet mondhat egykoron Szerbia.

— **Czobor Béla halála.** A tudományos világot s a katolikus egyházat súlyos csapás érte; dr. Czobor Béla egyetemi tanár, a Tudományos Akadémia s a Mémlekek országos bizottságának tagja, ma délután 5 órakor hosszu szenvedés után ötvenkétéves korában elhunyt. A tudós papot a múlt év őszén szélütés érte. Ma a szélütés után nővérének *Szilassy Zoltán* nének és unokahúgának, dr. *Jutassy József* nének karjai között kiszendvedt. Dr. Czobor Béla született Sz.-Fehérvárott, 1833 május 9-én. 1875-ben szentelték pappá. Már korán a régészetre adta magát a 1873-ban a budapesti tudomány-egyesület bűlleselői karánál pályadíjat nyert *Magyarország világi és egyházi hatóságai kiadott pecsétjeinek jegyzéke* című művével. A Muzéum régészeti tanácsának segédőre lett 1876-ban, majd egy évre rá az egyetemen magántanár. Az 1879-iki sz.-fehérvári s az 1885-iki budapesti kiállítás régészeti csoportját ő rendezte s tevékeny részt az országos nótariátusban s az 1884-iki ötvenmükéllítésben. *Jpolyi Arnold* 1886-ban nagyváradi püspökké nevezetvéen ki, magával vitte az egyházmegyébe, ahol a papnevelő-intézet igazgatója s az archeologia tanára lett. Hosszabb utazásokat tett Olasz-, Francia-, Németországban, Belgiumban, Palesztinában, Egyiptomban.

— **Dadogók gyógyító tanfolyama.** A *Skulttyé* János tanár vezetésével a piaristák főgimnáziumában levő és a székes-óvárosiól segített beszédhibások gyógyító tanfolyamának új kurzusza február 3-án kezdődik. Azok a óvárosi illetőségű és szegénysorosan tanulók, kik díjmentesen óhajtának e kurzuson résztvenni, kérvényükkel naponként a délutáni órákban jelentkezhetnek *Skulttyé* tanárnál József-körut 15-ik szám alatt.

— **Színházi tűz** Berlinben. Berlinben tegnap este tűz ütött ki a Passage-színházban. Az előadás közben kigyúlt a menyezeti alatt a színpaddal szemközti levő kinematográf. Egy tűzoltó a nézőtérrel felvette magát és eloltotta a tüzet. A közönség megijedt ugyan, de a szolgálattevő rendőrnek biztató kiáltására nemsokára megnyugodott. Erre a színházat még az utolsó felvonás előtt bezárták.

— **Házasság.** Nagykéri *Szeitsovszky* Béla ma délután a központi papnevelő-intézet házi kápolnájában esküdtöt örök hűséget beilusi *Baross* Mariskának néhai *Baross* Gábor unokahúgának. Az esetet *Ártissán* Mihály pápai kamarás vezette.

— **Benedek Albert eljegyzése** *Rosenthal* Hedvig kisasszonyt Galántán.

— **Az elveszett Petőfi gőszőről.** *Londonból* jelentik: *A Shipping and Mercantile Gazette*-t következők *Port-Said*-ból keletkezett táviratot közli: *A Manifest* gőz-

hajó parancsnoka *Bariból* jövet a tengerből egy mentő-övet fogott ki, amelyik a jelzés szerint a Fiuméből eltűnt *Petőfi* gőzshöz tartozott.

— **Elhalálos.** *Magyary* Kornél székes-óvárosi fogalmazó temetése ma délután ment végbe a kerepesi-uti temető halottasházából. A temetésen ott volt *Markus* József főpolgármester, *Melly* Béla tanácsos, *Eszlári* Sándor VII. kerületi elöljáró s igen sokan a jegyzői és fogalmazói karból.

— **Furher** János nyugalmazott adótárnok szerdán helvettmégységében korábban meghalt Szabadkán.

— **Révai** Miksáné, született *Kirschner* Zsófia tegnap ötvenkilencéves korában meghalt Keszthejen.

— **A kétmilliósi panama.** *Esze*kről táviratozzák: Jelentették, hogy Bród városa letenei erdőbirtokának eladás alkalmából hivatalos vizsgálatot indítottak az erdészeti hivatal tisztviselői ellen és a vizsgálat alapján több tisztviselőt részben feltűggesztettek, részben elbocsátottak. Példólag jelentik, hogy *Niencias* erdőmestert fegyelmi uton hivatalából elbocsátották és a nyugdíját megvonák. *Niencias* felebezzett az ítélet ellen a kormányhoz. Hírlik, hogy *Niencias* képviselői mandátumáról legközelebb le fog mondani.

— **Róssasándoroszl.** A szentesi táncmániát nagyon ambiciózus férfi lehet. Ő nem elégszik meg azzal, hogy a lánykakat és a fiatal urakat bevezeti az illik és nem illik rejtelmeibe és hogy megajándékozza őket a sikkes, graciózus táncok és mozdulatok kincsével: ő ezenfelül még a művészetekkel is vonatkozásba hozza növendékeit. Előképeket rendez. A legutóbbi előkép *Róssa Sándor* előadása volt. A dolog nagyserűen sikerült, úgy, hogy a résztvevőknek ama része, mely az erősnemhez tartozik, megelégedetten ment borozni a szomszéd kocsmába. Mikor aztán a bor jókedvre hangolta őket, tovább folytatták a romantikus előképeket. A társaság egyik ambiciózus tagja plane annyira beleléte magát a bakonyi hangulatba, hogy éles golyókkal kezdett lövöldözni. A mulatságot egy kisse megzavarta ugyan, hogy egyik golyó egy hölgy kezébe furdott, de nem nagyon. A jókedvű urak pedig tovább lövöldöztek...

— **Mattasich könyve.** Egy lipcei könyvkiadó cégnél a napokban fog megjelenni *Mattasich-Keglevics Géza* egykori főhadnagy könyve. A könyvben, amely — mint lipcei tudósítónk táviratozza, — tárgyalni fogja a főhercegnő és a főhadnagy érdekes élményeinek minden részletét, *Mattasich-Keglevics* bizonyítékokkal fogja kimutatni ártatlanságát és ennek alapján követelni fogja pörének revízióját. A könyv egy lejezete kizárólag azzal fog foglalkozni, hogy a főhercegnő epelméjességét bebizonyítsa s ily módon keresztülvígye a főhadnagy, hogy a főhercegnőt kibocsássák a gyógyító intézetből.

— **Próbabéd.** *Az Országos Nőképés Egyesület*ben ma a főiskola növendékei a főzésben való jártasságukat bemutatású próbabédet adtak. Az ebédre összegyűlt előkelő vendégek jóízűen fogyasztották el a főzőnövendékek ügyes főztjét és elismerésüket fejezték ki különösen *Malatinszky* Jennynek, a tanfolyam vezetőjének.

— **A pirnai botrány.** *Drezdából* táviratozzák, hogy *Krohn* főhadnagy sejté, aki miatt a pirnai párbajokban annyi vér folyt, egy rajnamenti ideggyógyító-intézetben helyezték el. A párbajozó tisztok ügyében a jövő hónapban fog iténi a haditörvényszék. Az a hadnagy, akinek a sebesülése a legsúlyosabb volt, valószínűleg fel fog gyógyulni.

— **Bablogyilkosság.** *Miskolcra* táviratozzák: *Borsodmegye* Em-d községében csütörtökön este 7 órakor *Gajer* András (módu) földmivest a saját lakásán eddig még ismeretlen ember, aki álarcoosan tört a gazda házába, lelőtte és aztán 700 korona készpénzt elrabolta. A gyilkosság elkövetésekor *Gajer* egyedül volt a házában feleségével, akik a gyilkos szintén lelővéssel tenyegesett. A község lakossága rendkívül meg van remülve a példátlan vakmerőséggel végrehajtott gyilkosság miatt.

— **Célgjegyzési jogosultság.** *A Singer és Wolfner* könyvkiadó cég régi, érdemes munkatársát, *Wisner* Jakabot a célgjegyzési jogosultsággal ruhazta fel. A prokurajog megadásával könyvkiadó-intézetek avatott főtisztviselőjét méltó elismerés érte, amely széles körök szimpátiájával találkozik.

— **Kivánsai elefánt.** *Londonból* táviratozzák, hogy az ottani hyppodromból ma egy nagy elefánt kiszabadult s egyenesen lohadat a léposókon a szereplő személyzet öltözőihez. Így eljutott az igazgató irodájáig, annak ajtaját betaszította és az irodában a butorkat letaposta, darabokra zúta. A táncosnók és a kardalósok annyira megrémültek, hogy lenge öltözékükben a házedre menekültek az elefánt elől. Nagy nehezen sikerült az elefántot leveztetni a léposókon és nagy ketrechébe visszavinni.

— **Orvtámadás egy kormányzó ellen.** *Orosz-Lengyelország* *Lonsa* nevű városából jelentik, hogy báró *Korj* kormányzó, amint 21-én nyit kocsiban hazafelé tartott, megtámadták. Háromszor lőttek s az

egyik golyó a sapkát furta keresztül. A támadó elmenekült.

— **A biharmegyei szabadlövőpárt.** *Nagyváradról* jelentik: Gróf *Tisza* István miniszterelnök levelet intézett *Hegyesi* Mártonhoz, a biharmegyei szabadlövőpárt alelnökéhez, melyben tudatja, hogy lemond elnöki tisztéről. Az alelnök a pártot február hó 6-ra választásra hívta össze.

— **Egy leánykereskedő áselmei.** Az összes európai lapokat bejárta tegnap az a hír, hogy *Breier* Lajos, a hirhód budapesti leánykereskedő elosztotta egy berlini ur család leányát s megszökött vele. Ez a Breier kesztheji születésű, vagyonos szülőkől származó fiatalember s pár évi telepedést meg Berlinben. Megismerkedett *Feldmann* Engeniával, egy előkelő berlini család leányával, akit házassági ígéretekkel elcsábított s aztán Bécsbe utazott vele, ahol — mint a leányunk mondta — szülői beleegyezés nélkül megesküdhetnek. *Breier*nek azonban eszeágában sem volt az, hogy feleségül vegye a híres szépségű leányt, csak valami jó ízület akart vele csinálni. *Breier* egy előkelő bécsi szállodában lakott a leányval. Innen írt *Feldmann* Engeniára egy elkészeredett levelet a szüleinek, akik mindent elkövettek, hogy leányukat a lelketlen ember kezéből kiszabadítsák s értesítették a bécsi rendőrséget. *Breier* megdulta a dolgot és Budapestre jött a leányval. Itt egy Király-utcai vendéglőben találkozott egy ismerősével, egy hirdetési ügynökkel, akinek a leányt, mint a feleségét mutatta be. *Breier* harminc forintot kért kölcsön attól az embertől hogy egy kölcsönügylet lebonyolítására Szegedre utazhassék. Másnap tényleg el is utazott a leányval Szegedre. Hétfőn, január 18-án újra ölkerezte *Breier* a barátját. Elzárított külsővel állított be hozzá, s elmondta, hogy a kapott pénzzel Szegedre utazott a feleségével együtt. A pénze elfogyott s kétségbeesésében elutazott Bécsbe, a feleségét pedig Szegedben hagyta. Mire visszatért Szegedre, a szálloda főpincéjétől arról értesült, hogy a felesége elutazása után egy ismeretlen lérfival eltávozott a szállodából. Az ismeretlen lérfi aztán a leányt egy rosszhírű házban helyezte el. A berlini rendőrség most körözi *Breier*t, akinek két betörés is terneli a lelkét.

— **Leégett város.** *Drontheim*ből táviratozzák, hogy *Alesuna* város nagy része az éjjel a lángok martaléka lett. A tűz *Alesuna* város nyugati részében éjjel 1/3 órakor ütött ki és a heves vihar lojytán nagysebessé az egész városra elterjedt. Az oltást megnehezítette az, hogy a vízművek nem jól működtek. Reggel 5 órakor a templom, a gimnázium, a két gyógyszerár és a postaépület leégett. Miután a táviróhivatal is leégett, nehéz a várossal összeköttetést kapni. Amikor reggel a táviróösszeköttetést helyreállították, közölték, hogy a város háromnegyedrészé leégett és a többi lángokban áll. Emberéletben nem esett kár, de tizenkét ember hajléktalanná lett. A kárt sok millióra teszik. *Berg*ből mentőőzöcsöket küldöttek.

— **Kettős gyilkosság.** *Szegedről* táviratozzák: *Csonka* *Barkányi* Ferenc birtokos és fiát amődön hajnalban a felsőtanjáról a városi hetivásárra hajtottak, az uton több lövéssel leterítették. Az apát fával haldokolva vitték a közeli tanyázába. A rendőrség a tettest *Barát* *Gergely* személyében kipuhaltta. *Barát* pörben állott *Barkányi*ékkel és boszuból követte el a gyilkosságot.

— **Holttest a pincében.** Ma reggel *Melagi* Pál vendéglős *Lónvay*-utca 38. számú pincéjében holtan találtak *Klemháusi* *Károly* ötvenéves napszamos, akinek a feje tele volt vérről. A rendőri nyomozás megállapította, hogy *Klemháusi* aki *Megegné* volt alkalmazásban, az este részeg volt. *Regőta* szivabóján szenvedett s valószínű, hogy szívszélütés dőlte meg. A vértócsa, amely leje került volt, az orra vértől eredt. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **A vészi postarablás.** *Vácra* táviratozzák: A mai lapoknak az a híre, hogy a postarablókat elfogták, nem bizonyult valósnak. Sem a rótsági, sem a balassagyarmati börtönökben senki sem ül, akit ez ügyben elfogtak volna. A gyenu két irányban igen alapos, de a vizsgálat eddig nem jutott annyira, hogy az állítólagos tetteseket letartóztatathatták volna.

— **Öngyilkos jegyző.** *Nagyváradról* táviratozzák: *Tukács* *János* berettyó-újfalvi segédjegyző felakasztotta magát és meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen. A hivatali vizsgálat mindent rendben talált.

— **Szegedi hírek.** *Szegedről* táviratozzák: *Pálffy* *Ferenc* polgármester elnöksége alatt tartott népes értekezlet elhatározta hogy a közgyűlésnek ajánlani fogja egy második nagyszabású városnép építését. A város még azzal a tervvel is foglalkozik, hogy a lövönaut részvénytársaságtól a lövönautot megváltja és *vilamos* vasútt alakítja át. — A szegedi *Gopovay*-cég nagyobb-

szabásu *vasszerűdmény*át szándékozik alapítani, mintegy 20.000 korona befektetési tőkével.

— A színházak és a tüvészedelem. Egy berlini újság a chicagói színházi katasztrófa ötletéből körkérdezt intézett egyes kiváló színházi szakemberekhez, hogy miképpen lehetne megakadályozni a tüvészedelmek alkalmazását a színházakban keletkező pántokat? A kérdésre többön válaszoltak s ezek közül a válaszok közül adjuk az érdekesebbeket.

Coquelin, a hírneves francia színművész, akiről a világsajtóban nemrégiben az a hír kelt szárnyra, hogy feltalálta a *tüvészedelem* színházát, a következőket felelte:

— A közönség higgadsága a leghatásosabb eszköz a közönség panikája ellen. A legkomolyabban mérlegelendő segítőeszközök közé számítom, hogy a nézőteret a kijáratok számához képest egyes osztályokba kell beosztani. Minden ilyen osztálynak legyen meg a maga kijáratja s minden ilyen kijáráshoz egy kipróbáltajtóórát kell állítani. A színház biztonságában való hit nem védi meg a közönséget, a közönségnek meg kell győződnie lennie a színház biztonságáról.

Beerboom-Tree, a londoni *His Majesty*-színház magyar származású igazgatója ezt mondta:

— Az én tanácsom az, hogy a közönséget nevélni kell. A vas üggyőre a következőket ke'l kiírni: „Nincs veszedelem; a közönség kérélik, hogy tűz esetén maradjon nyugodtan s hagyja el rendben a színházat.“ Így nem történhetik szerencsétlenség. Azt tanácsolnám tovább, hogy veszedelem esetén az igazgató vagy a színház más tekintélyes tisztviselője lépjen a közönség elébe és intse nyugodtságra. Ha lehetséges, a színészeket is ott tartanám a színpadon.

Dr. Charras Henrik, a bécsi mentő-egyesület elnöke a következő tanácsot adta:

— Minthogy a tűz legtöbbször a színpadon üt ki, fődolog, hogy a vasüggőnyt aonnal leeresztésük s így a tűz minél későbbben juthasson a nézőterre. A közönség nevelését veszedelem esetére csak akkor tartom lehetségesnek ha minden belépőjegyre rá van nyomtatva a kijárási is, melyen át a nézőnek távoznia kell.

— *Farsang. A Fővárosi Széchenyi Gyermekotthon* február 13-án *Augusta* főhercegnő védnöksége alatt jubileári bált rendez a Vigadóban. A meghívókat a rendezőség e napokban küldi szét. — A *Népszerű-selők Országos Egyesülete* március 5-én állásközvetítő-intézménye javára táncol egybekötött művésztét ad. — Az idei *Bölcsőde bál* február 23-án lesz a *Royal-szállóban*. — A *Terézvárosi Demokrata Testvér Asztaltársaság* január 27-én a nagymező-utcai demokrata-körben hangversenyyel egybekötött jótékony célú táncmulatságot tart. — Az *Óbudai Első Magyar Nemzeti Asztaltársaság* február 15-én szegény gyermekek türelmésítésére zártkörü jelmezbált rendez a *Korona-Vigadóban* (III. Kiskorona-utca 49.). — A *technikus* táncestet február 4-én tartják a *Royal-szállóban*. Meghívókat a rendezőség irodájához (Köröspati-ut 17.) lehet fordítani. — Az I-III. kerületi szál órák vendéglősk bor- és sörmérők *nyarutestület* február 24-én a budai Vigadóban táncmulatságot tart. — A *Fővárosi Sport-Kör* március 5-én hő gyűstét ad a V. kerületi *Po gári Körben*. — A *Kereskedő-Ifjak Társulata* február 6-án jelmeztést rendez saját helyiségében. — A *Magyar Gazdaszonyok Országos Egyesülete* előkelő hírű elnöke-álarcsóját február 7-én tartja a Fővárosi Vigadóban összes termében. A nagy tomló a lesz az álarcs bál egyik vonzóereje sok nyerenényjegygyal. A tomlóba intézést gróf *Bathány Géza*né. *Damjanich János*né, gróf *Hugonai Béla*né, *Hegedűs Sándor*né, gróf *Palfy-Daun Lipót*né, tenaoni hercegasszony elnökők önkikérésére gróf *Hugonai Béla*né, *Szokolay Kornél*né, *Hilley Ferenc*né, *Vajda Károly*né, gróf *Kelevich Artúr*né, *Payer Béla*né választmányi tagok vállalkoz magukra. A tomlóasztaloknál a fővárosi uri társaság sok szép asszonya és leánya fog segídekzni. A belépő- és tomló-jegyek elárúsítása körül az egyesület választmányának költségajjai lelkesen buzgólkodnak; a mulatság jövedelme a Gazdaszonyok leány-árvaházának javára szolgál. A mindig buzgó *Szokolay* különös gondallal fáradozik a bál sikerén. — *Ezüst bál* néven február 11-ikén zártkörü álarcs dominó-bál lesz a Vigadó összes termében gróf *Wenckheim Frigyes*né és gróf *Károly Mihály* elnöklöke alatt, amelynek jövedelmét a *Maria Valéria* főhercegnő védnöksége alatt álló budapesti első gyermekmenhely és az *Augusta* főhercegnő védnöksége alatt álló Szamaritanus-egylet javára fordítják. — A *Fadruss János* családja javára gróf *Sedány Pál* elnöklöke mellett a Vigadóban rendezendő *turistabál* napját végleg megállapították. *Isabella* főhercegnő asszony óhajára február 6-án tartják a bált, mely *Isabella* és *Augusta* főhercegnőnek meleg érdeklődése és a bálon való megjelenése folytán ez évben előbenél is fényesebb és pazarabb lesz. *Fadruss Sándor*né mintázását *Jobbágy Miklós* végzi. A bizottság felkéri a bálon résztvenni szándékozó hö gyeket, hogy aróképeket a bizottsági irodába (Magyar-utca 38. sz. alá) küldjék meg. A báterem páholyai mellett 10 koronás ülőhelyeket állítanak fel. Páholyjegyek és ülőhelyek a jegyek előmutatása mellett kaphatók.

— *Társasutazás a Rivierára*. Február 2-án indul el a *Riviera* az a d. stungvált társaság, amelyet a Központi Menetjegyiroda vezet *Velencében*, *Milanon* és *Genován* át *Nizzába* és a *Riviera* egyéb bájos pontjaira. A világhírű nizzai karnevál éves ünnepegei miatt a nők körében is nagy érdeklődés nyílvánul a

gyönyörű utazás iránt, amelyet a Menetjegyiroda — hatalmas összeköttetéseit felhasználva — különös gondallal szervezett meg. Az utazást rendező iroda figyelmezteti az érdeklődőket, hogy jelentkezésüket csak akkor veheti tudomásul, ha már az 50 korona biztosítékot befizették és hogy többek óhajására arra is módot nyújt, hogy az utazást mindvégig szárazföldön is megtehessek. Részletes program a Központi Menetjegyirodában (Budapest, IV., Vigadó-ter 1.) díjtalanul kapható.

(x) *Internacional szövetség*. Egyszeri használat után arórel és kézrel a szórt észrevételint eltávolítja. Tégelye 6 korona. *Dr. Kovács gyógytárában*, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) *Kerpel-kézimórtó jóságát* igazolja sok külföldi rendelés és elismerőlevél. A kezét 3 nap alatt hársnyomimá és hófehérre teszi. Üvege 90 fillér. 4 üveget franko küld: *Kerpel-gyógytár*, Budapest, Lipótkörút 23.

(x) *Érdekes ottk. T. olvasóink* figyelmébe ajánljuk a *Tapasztalatok a Feller-jéle Elsa-Fluid használhatóságáról* című *Dr. Licht B.* bécsi orvos által írt cikket, mely lapunk mai számában jelent meg.

(x) *A jelenlegi évszokban* sok tapasztalt gazdaszony azon tőri fejt, minek segítségével készítesse o. osón és kényelmesen a levest, holott *Maggi-tesztője* csekély kiadás mellett egyszerűen megoldja ezt a nagy gondot okozó kérdést.

Tehetetlen Péter.

Budapest, január 23.

Tehetetlen Péter, a szerbek királya nemrégiben valami jótékonyoéu estélyre ment el leányával. Nem fogadt senki, nem törődött vele senki. Leánya majd leroskadt annak a nagy csokornak terhe alatt, melyet kezében hordott, de nem akadt senki, aki elvegye tőle. Azt a szívességet, amit megtettek volna a szerb fiatalemberek bármelyik disznókereskedő leányának, nem tették meg a Péter király leányának. Egyszerűen nem törődtek vele. Sem vele, sem az apjával. Mert m'g a szerb disznókereskedő hatalmas ur, kitől sokak ekzisztenciája függ, ki tehet szívességeket, ki okozhat bosszúságot és kárt, addig Péter nem tehet semmit. Sem jót, sem rosszat. Nem mehet sem előre, sem hátra. Mert meg van kötve keze-lába. Mert tehettlen *Pigura*, melyet dróton ráncigálnak. Még pedig igen erőszték legények. Olyanok, kik nem sokat teketőrlőznek az olyan figurával, mely a maga lábán akar járni. Ugy tesznek vele, mint ahogyan néhai *Obrenovics Sándorral* tettek. Volt és nincs. Aki nek nem tessik, tegyen róla. Majd végeznek azzal is. Mig puská és kard van Szerbiában addig nem lélek senkitől. Mit nekik Európa véleménye, a cár nevezetése? A fő, hogy ók jól érzésk magukat. És jól érzik magukat. Különösen most, mikor urala győztek és megmutatták a vén Európának, hogy ki a legény a csárdának. Az történt ugyanis, hogy a mult év augusztusában cselekvésre szánta rá magát Péter. Restelte, hogy az európai udvarok kutyába sem vették. Hogy a külföldi kormányok meg a diplomáciai összeköttetést is megszakították Szerbiával. Mikor tehát nem látta, nem hallotta senki, a kardjára ütött és lassan, óvatosan megpróbált a maga lábán előre-menni. Ugyanakkor a külföldi lapokban közzétette, hogy a cselekvés terére lépett. És valóban történt valami. *Popovits* Damján órnagyot, az egyik főgyilkost, jól előkészített sorsolás után, eltávolította a konakból és hogy ne menjen egyedül, utána küldötte *Koszticsot*, egy másik kiváló művészt a királygyilkosságnak. Azután diadalmaszkodva nézett Európa felé: No, mit szólna hozzá, öreg? Ugy-e nem félek? — Európa már helyeslően bólintott fejével, mikor a *Ruszej* című szentpétervári újság legutóbbi számából olyasmiket tudott meg, hogy a bálintás helyett csak ennyit dörmög Belgrád felé: Mégis csak az vagy te, aki voltál: Tehetetlen Péter!

Igen, Tehetetlen Péter, akivel azt a tréfiát tették meg a belgrádi véreskezű tiszek, hogy *Popovicsot* az ottani tisztai kaszinó elnökének választották, ami azt jelenti, hogy a főgyilkos újra ki-és bejárhat a konakba. Vagyis hősön meghuzták a figuramozgató kötelet és Tehetetlen Péter nagyot ugrott tőle. Még pedig éppen oda, ahová a gyilkos urak kívánták. *Kosztics* mellé, akit a gyalogtestőrség parancsnokának nevezett ki — azaz előtte is megnyitotta a konakot. Most tehát újra ók uralkodnak Szerbiában. Ók, a bátor királygyilkosok, kik csudátraméltó hősiességgel mérszároltak le egy asszonyt, kinek testét éjjeli pongyoláján kívül semmi sem védte a kardok és puskák ellen. A híres északa sok munkát adott nekik, de azért nem fáradtak el. A *Ruszej* jelentése szerint ugyanis nemrégiben tudtára adták Péternek, hogy ha tovább is emancipálni óhajta magát, akkor a mostani trónörökös is az utolsó *Obrenovics* sorsára fogják juttatni. Még pedig nem-sokára. Ami ugyan az európai sajtónak sok munkát

fog adni és Belgrádban újra megélelénkíti az idegen forgalmat, de a trónörökös már nem fogja szórakoztatni.

Ez világos beszéd volt. És Tehetetlen Péter csak annyit felelt rá: Jó! És azóta csönd van Szerbiában. Az történi, amit a királygyilkosság nagymesterei akarnak. Tehetetlen Péter mindenbe beleegyezik. Még pedig — amit ő mondja — azért, mert „elkötönyosan“ akar uralkodni. Más szóval, úgy, ahogy *Popovics*éknak és *Kosztics*éknak tetszik. Így beszéli el mindezt a *Ruszej* és előadást olyan kommentárral fejezi be, melynek logikája valóságos remeke a tótárgast-állás művészetének. Azt fejt ki ugyanis, hogy ha Nyugat-Európa, az osztrák-magyar monarchia példájára, nem veszi észre, hogy Péter király nem segíthet magán és hogy az olyan fiatal államnak, mint Szerbia, nem lehet ereje, hogy az örvényből, amelybe sodródott, kivergődjék, akkor Oroszországnak, a szlávok igazi barátjának a kötelelőssége, hogy cselekedjék. Ah, milyen nemes szándék... A fehér kéz, melynek Kelet-Ázsiában kör-mére koppintottak, megint a Balkán felé nyulik ki. Ha nincs nagy zsákmány, megelégszik kicsivel is. Azaz pardon. Ki beszél itt zsákmanýról? Hisz a kancsuka országa csak a szeretet kötelelősségét akarja teljesíteni. Meg akar menteni egy kis szláv területet. Persze elsősorban magának, mert hát a tulságos önzetlenség nem az erősek erénye. De a tulságos önzetlenség sem. Különösen a politikában nem. Ez az utóbbi olyan axióma, melyet elsősorban a mi külügyi kormányunknak ajánlunk figyelembe.

Ballada.

Szenlesen a tánciskolában pisztolyal lövöldöztek s egy lányt megsebesítettek.

Prologus.

Éljen Karnevál,
A tánciskola és a bál,
A táncitanító, a növendék,
Éljen továbbá minden vendég,
Aki tánciskolába jár:
Éljen, éljen Karnevál.

A dal lényege.

Balogh Örszébet elment iskolába,
Az anyja elkísérte őt oda
S így szölt: „E ház itt Terpsichore háza,
Vagy más szavakkal: ez tánciskola.

Itt megtanítanak sikkre, bókra, tánura,
Hajlongni, járni megtanítanak,
Hogyan simuljon szoknyácskádnak ráncok,
Hogyan kell enni csirkét s hogy halat.

Megtanítanak a bájok mentőre.
Megtudod, mi a kécs-vők és mazúr,
Mondhatom, hogy a tánc hasznos felette
És hogy a táncban mit jelent a tőr.“

Balogh Örszébet belibeggett szépen,
Mosolygott szépen s fülig elpirult.
Egy úr revolvert rántott ekkor éppen,
Egy másik meg a harci kúrtbe fut.

Sikongatva rohantak el a lányok.
(Balogh Örszébet dermedten megáll.)
A gavallérok lödöznek utánok:
Egy golyó Örszi szívének talal.

Szegényke holtan lebukik a földre,
Míg édesanyja otthon mosolyog,
S így szól magába: „Most a kicsi Örsze
Biztosan egy finom úrral forog“...
— 2.

FŐVÁROS

(*) *A választói jog reformja. A főváros közgyűlése* tavaly *Vásonyi Vilmos* bizottsági tag indítványára elhatározta, hogy a választói jog gyökeres, demokratikus reformja dolgában feliratot intéz a képviselőházhoz és a felirat részleteinek kidolgozására egy 15 tagból álló bizottságot küld ki, amelynek megalakítására vonatkozó előterjesztéssel a polgármestert bízta meg. *Halmos János* polgármester az e hó 27-én, szerdán tartandó közgyűlés elő fogja terjesztieni a bizottság névsorát. A bizottság tagjai lesznek e szerinti: *Halmos János* polgármester (elnök), *Kasics Péter*, *Kollár Lajos*, *dr. Stern József*, *Polónyi Géza*, *Klth István*, *Sándor Pál*, *Mezei Mór*, *Rudoczka János*, *dr. Rózsavölgyi Manó*, *dr. Morzsányi Károly*, *Ehrlich G. Gusztáv*, *dr. Hellai Ferenc*, *Havós József*, *dr. Springer Ferenc* és *dr. Tóth László* bizottsági tagok. Egyuttal indítványozni fogja a polgármester, hogy a tárgyalásokon való részvételre kérjék föl az indítványozót *Vásonyi Vilmost* is.

(*) **Budai világítás.** A budai elektromos művek létesítése ügyében működő végrehajtó-bizottság ma délelőtt tisztelt Halmos János polgármesterrel, a bizottság elnökével, dr. Kollár Lajos bohatónal informálta a polgármestert a mozgalom céljáról és arról, hogy a bizottság miként véli ennek a budai résznek fejlődésére nézve rendkívüli fontos tervnek sürgős megvalósítását biztosítani. A polgármester, aki eddig érdeklődést tanúsított az ügy iránt, kijelentette, hogy kész örömmel támogatja a végrehajtó-bizottságot, mert maga is belátja a tervezett intézménynek szükségessé és ésszerűtlen voltát.

(*) **Pasteur-intézet.** A belügyminiszter tudatja a hatóságokkal, hogy *Budapesti Pasteur-intézet* elnevezéssel a fővárosban (IX., Rákossziget) nyilvános jellegű kórház nyílt meg, ahová a veszett, vagy veszettségre gyanús állat megmarta egyéneket beviszik és ott kezelik.

SZÍNHÁZ, ZENE

*** **Kávéház-est.** Ma tartotta harmadik művészeti a Lipótvárosi Kaszinó, szokott nagy és fényes publikuma előtt. A mai est szenciája Krauss Felix volt, a világhírű baritonista, aki Dvorak és Schumann-féle dalok sorozatát énekelte gyönyörű hangon, elragadó árnyalással, — majd nejlő, Osborne Adriennel kettesben énekelte Henschelnek és Cornéliusnak egy-egy dalát. Neje szintén a legjobb művésznök közé tartozik Beethoven skót dalait és Humperdinck két bájos dalát nagy hatással adta elő. A skót dalokat megadta Grünfeld Vilmos, gondorkán Popper Dávid kísérte, aki ezenkívül két saját szerzeményét játszotta (Nocturne és Spanyol tánc) nagyszerű virtuozitással, széles tónusúval a szenvedélyes erejével. A fényes közönség viharosan tapsolt az illusztris közreműködőknek, akik a mai est színvonalát igazán magasra emelték perleket művészetükkel. Az énekszámokat Kerner István kísérte zongorán.

*** **Nemzeti Színház.** Hétfőn Rákosi Jenő magyar történelmi drámája, az *Endre és Johanna* mérsékelt helyiárok mellett kerül színpadra, a két címszerepben Márkus Emilival és Beregivel. Kedden *Rutkai György* nagyszerű színműve, a *Sötétség* immár a tizenkilencedik előadást éri meg. A darab a rendes szereposztásban kerül ezúttal is előadásra, csupán Istvánffy János helyét fogja a beteg Császár Imre helyett Mihály Károlyi játszani. Csütörtökön megismétlik a *Viljant* előadását. Szombaton *Krenner Viktor* tragédiája, a *Nero anyja* van a műsoron, amelynek főszerepét Jászai Mari és Hegyesi Mari fogják játszani. Holnap, vasárnap, szerdán, pénteken és a jövő vasárnap este az *Egyenlőség* kerül színpadra, amelynek holnapi előadására már csak II. és III. emeleti helyek kaphatók.

*** **Katinka grófnő.** A Népszínházban ma délelőtt tartották meg *Frangó Jenő* és *Havós Iván* regényes operatijének, a *Katinka grófnőnek* első házi próbáját. A próba elején a zenekar tussal fogadta *Fehets József* karmestert, aki a darabot betanította s akinek a zenekar ma ezüst babókoskorot nyújtott át ragaszkodása jeléül. A főpróba teljes létszámmal folyt le s az előjáték szép lovatérme, a második felvonás rablóvára különösen letehetőnek bizonyultak. A főszereplők *Kéry Klára*, *Komlós Emma*, *Szentmiklósi Irén*, *Edpálné Irén*, *Datfalvi Elza*, *Sütőri Paula*, (akit egyenesen erre a darabra szerződtettek); továbbá: *Szirmai Imre*, *Kovács Mihály*, *Fintér*, *Kiss Mihály* és *Pásmán* szeretettel és ambícióval készülnek az új magyar operettre, amelynek bemutatóját é hónap 29-ére, péntekre tűzte ki az igazgatóság. Jegyek a bemutatkozó előadásra már vasárnaptól kezdve válthatók a színház elővételi pénztárnál és a városi jegyirodáknál.

*** **Házi-hangverseny.** Az Országos Magyar Zeneakadémia ma este tartotta meg második házi-hangversenyét az intézet dísztermében nagyszámú meghívott közönség előtt. A zongorások és a vonós-hangszerek művei közül Popper Dávid, Chován Kálmán, Kemény Rezső, Thomán István, Grünfeld Vilmos és Szendy Árpád tehetségesebb tanítványai tűntek ki magukat: *Szegő Ilona*, *Fischer Ervin*, *Szemere József*, *Stromweiser Leó*, *Feszler Géza*, *Arányi Jelly*, *Srossmann Izabella* stb. Az énekes növendékek közül különösen Ábrányiné asszony két jeles tehetségű tanítványa tűntek: *Szűcs Etelka* és *Lichtenstein Márta* akik *Mihalovich Odontól*, *Schumanntól* és *Schubertől* adtak elő dalokat esengő hangon, szép kifejezéssel. Sik József és Maleczky-né tanítványai szintén figyelemreméltó tehetség bizonyították adták.

*** **Vigszínház.** A Vigszínházban kedden mutatták be *Mars és Xanro* új darabját, a *Mormotát*. Igazi farsangi bohózat ez. A címszerepét *Góth Sándor* játssza, a feleségét *Vársányi Irén* adja. A *Mormotában* mutatkozik be *Sarkadi Aladár*, a Vigszínház új komikusja. Az udonságból, amelyet *Péchy Kálmán* rendez, ma tartották az első házi próbát. A keddi bemutatás után este 8-estére a *Mormota* kerül színpadra. Holnap, vasárnap délután Molnár Ferenc *Jósiát*, este pedig a *Lulul* adják. Hétfőn az *Aranyhíd* kerül színpadra, jövő vasárnap délután pedig megismétlik a *Jósi*-t.

*** **Uránia.** Jövő héten éri el az Uránia-Színházban huszonegyedik előadását a *Modern asszony*. Ré h István érdekes darabja. Egész héten a *Modern asszony* kerül színpadra, vasárnap délutáni előadásul a *Berlini életet* adják.

*** **Hajduk hadnagya.** A Magyar Színház legközelebbi újdonsága *Rajna Ferenc* *Hajduk hadnagya* című operettje lesz, amely a 17-ik század végén játszódik Budavára ostrománál, a hajduvilág érdekes történelmi keretében. A zenét *Czobor Károly* írta, aki *Karen* című operájával a budapesti Operaházban nagy sikert aratott.

*** **Operabál.** Az Operaház Nyugdíjintézete január február 1-én rendezendő álarcos operabál lényeges igérkeznek. A rendezésnek a jelmez és a díszlet részére három díjat tűzött ki, melyeket szűri fog a bálon három hölgynek odaítélni, akik a legszebb jelmezből lennek meg. A jelmezek megírásánál az eredetiség, az izlés és eszeség a korhűség lesz irányadó. A báterem sátraiban az Opera művésznői bort és pezsgőt árulnak. Tizenkét órákor tréás indulót íj az operai zenekar, utána a mozgó színpadon megkezdődnek a tréás előadások. Belépőjegyek már válthatók az Operaház jegypénztárájánál és *Bárd Ferenc* és *Testvér* zeneműkereskedéseiben. Egy belépőjegy ára 10 korona, hölgyeknek 6 korona, katonatiszteknek 5 korona. Pályók: földszint 30 korona, I. emelet 40 korona, II. emelet 11. sz. 30 korona, II. emelet 1-5. sz. 20 korona. A földszinti és I. emeleti pályók 4-4 szelvényvel bírnak és a szelvények tulajdonosai a báterembe is beléphetnek más helyek tulajdonosai csak külön belépőjegy váltása mellett léphetnek a báterembe.

*** **Népszínház.** A *Piros bugyellris* ifjúsági előadása oiy érdeklődést keltett a közönség körében, hogy az összes jegyek elkeltek s az igazgatóság folytatja az ifjúsági előadások ciklusát, amelyben azonban a jövő héten szünetel kell tartani, mivel a *Katinka grófnő* csütörtöki főpróbája miatt nem lehet csütörtök délután is előadást tartani s így a legközelebbi ifjúsági előadás csak február 4-ikén lesz. — *Blaha Lujza* asszony a jövő hét folyamán háromszor fog fellépni a Népszínházban vendég gyanánt; holnap, vasárnap délután *Vérő György* *Menyecske* című trilogijában, csütörtökön a *Székimondó asszonyságban* s vasárnap délután a *Székolt katonában*.

*** **Vidéki színiestés.** A szegedi közönségnek pénteken mutatta be *Janovics Jenő* társulata a *Jószit*, *Molnár Ferenc* nagyszerű bohózatát. A címszerepét *Molnár Aranka*, a Nemzeti Színház újonnan szerződtetett tagja játszotta. Temperamentuma, pezsgő vidámsága pompásan érvényesült a vásott budapesti gyerekek szerepében. A közönség meleg óvációkban részesítette a vendég szereplő fiatal művésznőt, akitől még sok szép sikert várhatunk.

*** **Vendég szereplés.** A pécsi színházban két estén át nagy sikerrel vendég szerepelt *Váradi Aranka*, a Nemzeti Színház talantumos fiatal tagja. *Letorienes Vicente* címszerepében s az *Egér* Mártárában játszott. A vendégeket a közönség meleg szimpátiával fogadta s elhalmozta a tetszés minden jelével. A Nemzeti Kaszinó estét is rendezett a tiszteletére.

*** **A Gyermekszínházban** vasárnap negyedszer adják a *Ludas Matyi* vagy *Az elnépágoti nagyságos ur* című regét. Az előadás 10 órákor kezdődik.

„Zapfenstreich.“

— A betiltott Beyerlein-darab. —

Budapest, január 23.

Beyerlein Ádám Ferenc német író katonajegyző drámája, a *Zapfenstreich* egyre jobban nyomul előre a híresség útján. Kijutott számára az a tisztesség, hogy *Vilmos* német császár apai haragja szobafogsággal sújtotta a hevílő lelkületű trónörökösét, aki az író hazafias előzárattal társult. Következett a betiltás, a felső körök bojkottja, a német kis-feljedelmek ellentüntetése, akik csak annál is inkább előadták a udvari színházakban a darabot, s most újabban az a hír érkezik, hogy *Hannoverban* a helyőrség parancsnoka a tiszteknek és a legényeknek nemcsak hogy azt tiltotta meg, hogy *Beyerlein* darabját megnézzék, hanem azt sem engedi meg nekik, hogy egyáltalában eljárjanak az ottani *Residens-Theaterbe* mindaddig, míg a *Zapfenstreich* műsoron van. Pedig hát a szóban lévő színház mindezekig nem adott elő állam- vagy hadseregellenes műveket.

Mindezek után lássuk, mit is tárgyalt voltaképpen a *Zapfenstreich* című négyfelvonásos dráma. A cselekménye ez:

I. felvonás: *Lauffen* ulánushadnagy *Volkhart* őrmester leányával szerelmi viszonyba keveredik. A dolog szinte kikerülhetetlen. A fiatalok közvetlen szomszédságában ének a leány a katonai körök tiszteletében nevelkedett *Sonheimban*, az elzászi kis helyőrségben, az öreg *Volkhart* a már nem szokatlan apai vakágában semmit sem lát s így megtörténik a baj. Csak a leány testvére, *Helbig* altiszt, aki félig-meddig eljegyzett mátkájával *Klárának*, csak ez a fiú veszi észre, hogy a házban nincs minden rendben.

II. felvonás: hadnagy szobájában játszódik le. Szerelmes együttesben találjuk *Lauffent* és *Klárát* a kál est órákban. Csak hogy nem csupa édesgöszből áll ez a találkozás, *Volkhart* őrmester leánya lázasan süitog hadnagyaival a mozgósítás legmélyebb titkairól s hazafias tónusban beszélgetnek mindaddig, amíg *Helbig* meg nem zavarja őket. Az altiszt nem találja

otthon *Klárát*, gyanuja fokozott mértékben támad fel és bizonyosságot akar. *Klárka* azonban még idejekorán besurrant a hálókamrácskájába, *Helbig* pedig követeli a hadnagytól — férfi a férfitől — hogy adja a beosított szavát, hogy semmi sem történt. A hadnagy gögje fellátat alantasának e követelődzésével szemben, azt láttat *Helbignek*, aki azonban dacosan ellenkezik és a hálókamrácska ajtaja felé megy. A hadnagy kardot ránt, a vakmerő fiú fejére sujt, hanem *Helbig* sem rest, félrelaszítja fölébvalóját a felrántja a kamrácska ajtaját. *Miro Lauffen* beszólija a szolgálatban lévő altisztet és „fölbvalóval ellen elkövetett tellegesség” címén leucskatja *Helbiget*.

III. felvonás: A hadbírósgai tárgyalás mulatságos jelenetekkel kezdődik, amelyekben különösen egy korlátolt fejű vértelapskaiánynek van nagy része, hanem még erről a kapitányról is kitalál, hogy a maga mesterségében egészen derék, erélyes, sőt értelmes tiszt. Ezen a tárgyaláson egy ideig nem derül világosság *Helbig* tettének az okaira nézve. Jómaga az volt a vádlott, hogy azon a végzetes estén részeg volt s csak azért támadt fölébvalója ellen, mert az a zajongása miatt rendroutasította. Ezzel tudnillik *Klárkát* és az apját akarja kímélni. És a hadnagy hasonló okokból esküre is kész. *Hanem Klárka* az ő szerelmest nem engedi belerohanni ebbe a bűnbe, leleplezi az igazságot. Az öreg őrmester örült dühében neki akar rontani a csabítónak, de megakadályozzák abban, hogy a katonai legyelem ellen véstén.

IV. felvonás: *Lauffen* szobájában vagyunk megint, *Höven* hadnagy bűlösekedve leckézteti *Lauffen* hadnagyt.

— Hogy egy derék leánykát szerencsétlenül tettől... ne, ez még hagyján. De hogy azoknak a férfiaknak künn alkalmat adtál arra, hogy nekünk jöjjenek megint, ez öreg hiba. Majd telekürtölik a világot: „Hogy kívánhatja a tiszt, hogy alantaisi respektussal legyenek irányában, amikor ő viszont leegyszerűbb és legtermészetesebb becsületérzésükkel sem respektálja?”

Azt tanácsolja *Lauffennek*, hogy mondjon le a rangjáról, az is fölmertül, hogy talán feleségül vehetné a leányt, de hát nem akar szembekerülni apjával, aki magasrangú katonatiszt, meg a rokonsgától is iriztik. *Höven* igazgatótan távozik, mire megjelenik *Volkhart* és párbaajra szólítja a hadnagyt, hanem *Lauffen* nem vivhat alantaságot. *Klárka* is megjön, szerelmestét aggódva. Az apát újra igazalom fogja el s le akarja löni a hadnagyt, de nem lö, hiszen a hadnaggyal, fölébvalójával áll szemben. Évek hosszú során át a fegyelem lett második természetévé, minos gerince. És a hadnagy apja az életét is megmentette. El akarja vinni leányát messzire, de *Klárka* eltökéltén szembeszáll: szereti a hadnagyt, marad. És most künn megezőlál éppen ebben a pillanatban a takarodó, a „zapfenstreich”, hát rajongva magasztalja a boldogságot, amelyre ez a kürtjelzés őt annyiszor szólította. Borzadva hallgatja ezt az öreg édesapja, a szabad szerelemnek ezt a diésítőtelét. Felháborodása az ő gyermekének erkölcsi életvédelmesen annyira urrá lesz rajta, hogy lelvi *Klárkát*.

Ez a darab váza, amely természetesen gyakran pedzi a katonai élet visszétségeit, öszszetöközseit a polgári osztálylál, de semmiesetre sem olyan öszközőkkel, melyek miatt azt a nagy hajszát kellett indítani ellene. Amely hajszának különben nagy híret köszönheti *Beyerlein* darabja.

MŰVÉSZET

□ **Művészettörténeti kiállítás.** Ennek nevezet el a *Nemzeti Szalon* ma megnyitott kiállítását s valóban történelmi tanulságokban szokatlanul gazdag kollekcio kerül most bemutatásra. A XVIII. század angol mesterei és a barbizomi iskola jelesei közül a többek egy pár kiválóan jellemzőes művel vannak képviselve. R'ika alkalom ez arra, hogy megismerhessük a XIX. század művészi fejlődésének uralkodó irányait s közönségünk és művészeink megismerkedjenek néhány olyan mesterral, kiknek neve bejárta a fél világot, de műveiket ritkán érzetik ki hazájuk határaitól. Művészi jelentőségüknek megfelelően a munkák árai is. Tanulság az a magyar közönségnek. Ime egy *Lawrence* portrait, melyért életében tánu 8-10 ezer koronát kapott a mester, ma 200.000 koronára tartja tulajdonosa, *Sedelmayer*, a párisi műáros. Egy-egy *Constable*-vázlat, alig egy lóforai munka a szabadban, átlag 2-5000 koronát kérnek érte. Pedig ezek az áruk nem tulzoltak. A nagy művészi árverések rendez árai ezek. A művész jelentőségét csak fokozza az idő. A gyűjteményben egyébként csodálatos darabokat találunk. Nemesak történelmi szempontból, hanem abszolút művészi becsület tekintve is nagy műbecsű darabokat. Az említet-

teken kívül egy Whistler-fínomságu Hoppner-portrait, a fehér színű öntője; Turner remek velenői naplementéje; a Constable-vázlatok közvetlensége, szélessége és a levegő és szín tanulmányozásának bámulatos ereje; Corot egy reggeli atmoszférikus idillje, páratlanok vibráló gyöngödségével; Diaz egy haragos tenger-studiuma, megragadó erejével, a mester sokoldalúságának megkapó jele; az impresszionisták nagy előfutárának, Dumbignynek egy hatalmas vázlatja; a romantikus színekben tobzóó Delacroix egy pár színűlete — csupa érdekes morceaux, éke bármely képgyűjteménynek. A nagyjelentőségű kiállításra még visszatérünk.

□ A Tornay-kiállítás megnyitása. Ma nyitották meg a Műcsarnokban előző közönség előtt Tornay Gyula festőművész kollektív kiállítását. A kiállítás délután negyedél órákor váratiannul megjelent József Ágost főherceg nejevel, Augustus főherceggel, asszonnyal. A főhercegi pár, akit Tornay távollétében Paw Góza kalauzolt, elismerését fejezte ki. Később megjelent Berzevics Albert kultuszminiszter is. A kiállítás naponta délelőtt 9-től délután 4-ig van nyitva.

□ A magyar művészek tiltakozása. A magyar képzőművészek körében is általános megütközést keltett az a hír, hogy a bécsi Fellner és Helmer-őreg megbízták a kolozsvári Nemzeti Színház felépítésével. Ma ez ügyben ülést tartott a Magyar Képzőművészek Egyesülete és elhatározta, hogy, miként már 1901-ben, most is a legnagyobb eréllyel fogja támogatni a magyar építészek akcióit. E célból tiltakozó memorandumot fog küldetésileg átnyújtani a belügyminiszternek. Ennek a küldetésnek tagjai Zala György, Telcs Ede, Benczur Gyula, Karlovics Bertalan, Haussmann Alajos és Korö Flóris lesznek. Mint hírlík, a magyar mérnökök és építészek egylete is tárgyalni fogja ezt a sérelmes ügyet és a magyar építőművészek szövetségének akcióiához szintén a legnagyobb eréllyel fog oszallakozni.

□ Az angol és francia nagymesterek kiállítása vasárnap délelőtt tíz órákor nyílik meg a közönség számára. A megnyitáson jelen lesz Berzevics közoktatási miniszter is. Beleéődij az első napon két korona, a többi napokon egy korona.

Erszt Lajos, a Nemzeti Szalon igazgatója és Baronyi Artúr pénztáros ma délután tisztelegtek dr. Berzevics Albert közoktatási miniszterrel, hogy az angol és francia nagy mesterek kiállításának ünneplés megünnepelésére meghívja A miniszter szívesen fogadta az urakat és miután elfoglaltsága miatt a délelőtti megnyitáson nem lehet jelen, Zsuzsnyk államtitkár fogja helyettesíteni. A miniszter délután 4 órákor nézi meg a kiállítást.

□ Művészi előadás. A Művészek Körében tegnap folytatva Krieger Ádám festőművész a praeraphaelisták szólt előadásainak sorozatát. A magas színvonalú előadást előző közönség hallgatta végig és melegen tapsolt az előadó festőművészeknek.

Nyiltér.

VERGYÓGYÍTÁS

HOMEPATIA.

Kron új eredeti gyögmód rendkívül jó sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, sziv-, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és bürhájokban Bixtos védelem szélhűdés és elmezar ellen. 15 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számolt be.

A gyögmód megalapítójának és egyedüli képviselőjének, Dr. Kovács J. egyet. orvostanár (Hemepatia) rendelőintézte van Budapest, V., Váci-körút 18. szám a. Remédélés naponta 9-11-ig és 3-6-ig.

Dijazott levelező válaszol. — Betegnek intézetben kívül is kezel. Kezelés betegnek legbiztosabb gyögmód.

Dr. SZEGÖ KÁLMÁN

szanatóriuma és vizgyógyítóintézete

előzők és gyermekek számára. — **Abbaziában,** közelebb a tengerpartra, saját szabadtérifürdővel. Csakdélnek, a tenger felé nézők és gyermekeknek legalkalmasabb nyári üdülőhelye. Gyermekek és éven felüli kiscéret nélküli is felvétetnek.

Az Úveg- és Porcellánkereskedők Országos Egyesületének Hivatalos Üvegbitosító Intézete: **Mannheimi Biztosító-Társaság**

Vezérképviselet: Budapest, VI., Gyár-utca 7. elfogad legutányabb díjak és rendkívül méltányos feltételek mellett biztosítást üvegáru ellen.

A törési károk helyreállítása az Úveg- és Porcellánkereskedők és Üvegek Országos Egyesületének tagjai által haladéknélküli és a legteljeskörűbben eszközöltek.

Ajánlatok biztosításra elfogadnak Budapesten és Magyarországon minden nagyobb városban az említett Országos Egyesület tagjai.

Dr. Ügyvédek Budapest számára, akik kellő támogatás mellett biztos sikerrel működhetnek és így biztos korosztályra lehetnek szer. felvételek. Ertekezetheti minden nap délután 3 és 6 óra közt a vezérképviseletnél.

Ügyfelek egyszerű levelezéslapon vagy telefon után is (telefonszám 23-23.) fordulhatnak a Mannheimi Biztosító Társasághoz, a mely a legkésőbbesben régiókn kívül közösgét a biztosítás felvételére.

Gyógyintézet testgyógyászati sebészet számára.

Dr. A. WITTEK, Graz, Merangasso 26.

Telefon 594.

Gyógykezelés háttérrel és végtagok görbülését, szűrgörödöt és lúdtalpait, valamint az ízületi legek minden fajtáját stb. Saját műtőroom Heating-főző csővel és készülékek számára. Prospektus ingyen.

DELBECK & Co. =

Reizmi pezsegekbör- Brázy Kálmán-nál, Búza- és csomagesternek. Budapest, Múzeum-körút 23.

Keresek február hóra csak nagy földszinti esetleg pincehelyiségeket VII. vagy VIII. kerületben.

A helyiség 3 mtr. magas, 5 mtr. széles és legalább 30 mtr. hosszú legyen a lehetőleg több mellékkeliséggel. Ajánlatokat „H” jelgelével e lap kiadóhivatalához kérek.

(Az e rovat alatt közzétettnek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ A Klefalyud-Társaság szerdán délután 5 órákor az Akadémia heti ülésében felolvasó-ülést tart a következő tárgyszorozattal: Petőfi jelszava, Ferenczi Zoltán székfoglalója, Drágyi Éva esküje, Pekár Gyula elbeszélése, Lafontaine meséből, műtördek Zempléni Árpád vendégtárla. A felolvasó-ülés után zárt ülés lesz, amelyen bemutatják a tagajánlásokat.

□ Uj Idők. Legszebb festményeit mutatja be az Uj Idők e heti száma a Nemzeti Szalon és Tornai Gyula külső kiállításának. A szövegnyelben képviselve vannak: Horozeg Ferenc, Szabolcska Mihály, Lengyel Laura, Dalmady Győző, Nagy Endre, Bodnár Zsigmond és Ignicz. Aki a lap irányával megismerkedni óhajtának, azoknak kívánságukra ingyen küld mutatványsszámot a kiadóhivatal (Budapest, Andrassy-ut 10.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Viszonosság a váltóalíráásban. Egy szárgőstvenioritós váltóra Terényi Irma aláírta gróf Gyárky István nevét. Közben külföldre utazott s a váltó perlése során a gróf megtagadta az aláírás valódiságát. Magánokirat-hamisításért állt ma a bíróság előtt Terényi Irma. Kijelentette, hogy gyakran írta a gróf nevét váltókra, mert köztük e tekintetben viszonsóság állott fenn. A gróf ezt beismerte, egyben megjegyezte, hogy nem kilógószta volna az aláírás, ha tudja vala, hogy Terényi Irma írta a váltóra a nevet. A bíróság a vádlott nőt ez alapon fölmentette a magánokirat-hamisítás vádjáról.

§§ Csúcsos karriér. A megrögőzt gonosztevőnek tipikus képviselője telet tilt ma törvényt a büntetőtörvényszék. Taholy Ferenc, egy alig 23 éves subano volt betérőese lopással vádolva ki azonban már fiatal kora dacára is 6 esztendő tőlőt különböző javítóintézetekben és börtönökben. Vádlott mult év november havában került csak ki a börtönből és máris 3 héttel később nevelőanyjának lakásába tört be álkulos segítségével. E miatt állott ma bírál előtt. A kir. ügyész, tekintettel vád olt annyira rovtól előléte, a legutányabb büntetés indítványozta; a bíróság azonban Polakovits Ödön védőbeszede után a 92. § alkalmazásával mindössze 10 havi börtönbüntetésre ítélte a vádlottat, ebből az időből is 6 hetet kiűthetnek vége. Az ítélet jogerős.

§§ Végrehajtás Dienes Márton ellen. A Dienes Márton tizezer koronája ismét fogja köztarta a bíróságot. Fnyaly Hermína, akinek a megszűnt Dienes nagyobb ősszeggel tartozott a 10,000 K kuitálványozását kérte. A járásbírósg a kérelmet megtagadta s e határozatot a minan Zallosvics János bíró előadásá-

ban a budapesti ítélőtábla is helybenhagyta, azzal a megokollással, hogy a képviselőház a Pap Zoltán képviselő által a Ház asztalára letelt 10,000 K feletti való határozathozatalt magának tartotta fenn.

§§ Kialottfesztagotok leányok. Az uppesti temető óra a mult évben észrevette, hogy az oit eltemetői csecsemők sírját rendszeresen fölbontják. Utána jart a dolognak és sikerült is őt leányt meglepnie, amint azok egy irssen hantolt sirt ástak föl. Akiada az elvetemedett leányokat a rendőrségnek, de csak ketőt lehetett fogva tartani. A többi három mindössze tiz-tizeneg éves, ezért a törvény értelmében szű őki őri-zetere bizták őket. A pestvidéki törvényssék ma tárgyalta Bánó bíró elnöklete alatt a sírtösztagotok leányok ügyét. A vád ottak Gubányi Róza és Stracek Teréz sírva ismerték be bűnösségüket. Elmondották, hogy ők nem a halottakat skarták meglepni, hanem azt a pénzt akarták a kis halottak fejle alól megszerezni, amelyet keresztelőpénz címen szoktak a kis gyermekek koporsó-fejvánkosa alá tenni. A törvényssék dr. Vass Lajos királyi ügyész vádbeszede és a védelem meghallgatása után lopás büntetéseket kisérletelőri Gubányi Rózát és Stracek Terézt egy-egy havi, a rákos-palotai javító-intézetben eltöltendő foghátra ítélte.

TÁVIRATOK

Ballenstedt, január 23. A ma délelőzt kiadóit orvosi jelentés szerint Frigyes dessau herceg állapota rosszabba fordult. Jobboldala megbénult. Eszmélete meggyöngült.

Triest, január 23. Az osztrák kereskedelmi miniszter nevére keresztelt Call Lloydgőzöst szombaton, február 20-án bosnyák vizre a Lloyd-hajógyárban. Báró Call osztrák kereskedelmi miniszter megígérte megjelenését.

A macedóniai események.

Konstantinápoly, január 23. A közöcsészatra vonaskozó, már 14 nap előtt kibocsátott iradót, melyről a porta már e hó 10-én értesítette az entente hatalmak nagykövetségeit, eddig nem adták köze, azonban török adatok szerint nyilvánosságra hozatala és keresztívitele a küszöbön áll.

Konstantinápoly, január 23. 920 magyar lónak a török hadsereg számára való szállítása megtörtént. Szerződést kötöttek újabb 500 ló szállításra és még egy újabb szerződés várható 500 ló szállításra. Ezek a szállítások, melyek a 2. és 3. drinápolyi és szaloniki lóállomány tökéletesítésére szolgálának, nem hadi előkészületek. A rendes lóállomány tökéletesítésére még sokkal több ló szükséges.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 23. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladottok buza kisebb tételekben 76 kg. 7.30 K. Léváról 78.5 kg. 7.60 K. Diószegről 77.5 kg. 7.80 K. Warbergből 78 kg. 7.60 K. Érsekújvárról 78.5 kg. 7.90 K. Sellyéről. Rossz 73-74 kg. 6.85 K. Iszlaben, 6.75 K. Tulból. Árpá, tót felvidéki 7.10 K. Bécs, 7.25 K. 7.25 K. Oimütz, 7.20 K. márciusra Hradstól. Tengeri 5.60-5.70 K. magyar zab minőségű szint 5.70-6.30 K., válogatott 6.65 K. Lisztben a forgalom kedvezően volt s 20-30 fillérfnyi árengedés mellett sem mutatkozott vásárlási kedv. Korpa lauha.

Berlin, január 23. (Gabontársaság.) Buza májusra 168.— márká (9.85 korona), júliusra 170.— márká (9.96 korona). — Rossz májusra 185.50 márká (7.94 korona), júliusra 188.— márká (8.00 korona). — Zab májusra 127.50 márká (7.48 korona), júliusra 130.50 márká (7.65 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 110.50 márká (6.48 korona), júliusra 110.60 márká (6.48 korona). — Spirítusz 70 márká (árlolyam 117.20 korona per 100 márká.) Irányzat: Nyugodt. Idő: Hideg.

New-York, január 23. (Törvényközlés.) (Zárult.) Gyapot: New-Yorkban helyben 14.85 (15.74). Jan-ra 14.60 (14.49). Áprilisra 14.89 (14.81). New-Orleansban helyben 14.95 (14.95). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.10 (9.10), Stand white Philadelphában 9.05 (9.05). Refined in Cases 11.80 (11.80). Credit Balaosot at Oil City 1.85 (1.85). — Zsír: Western steam 7.50 (7.50). Robe és Brothers 7.20 (7.40). — Tengeri irányzata szilárd. — Januára 55.9/2 (55.—), — Márc-ra. — (—). — Májusra 55.9/2 (55.—). — Buza irányzata szilárd. — Páros Guzi helyben 95.9/2 (95.9/2). — Jan-ra. — (—). — Márc-ra. — (—). — Májusra 92.9/2 (92.9/2). — Júliusra. — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.9/2 (1.9/2). — Kávé: Isir Rio 7. sz. 8.9/2 (8.9/2). — Jan-ra 7.05 (7.—). Áprilisra 7.90 (7.90). — Lass: Spring Wheat clear 8.95 (3.95). Cotton: 2.97/2.— (2.97/2.—). Óra: 28.— (28.50 (28.—) 28.80). Bés: 12.75—13.— (12.75—13.—) (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, január 23. (Törvényközlés.) (Zárult.) Buza irányzata szilárd. Jan-ra. — (—). — Máj-ra 91.9/2 (90.9/2). — Tengeri irányzata szilárd. — Januára 45.9/2 (45.9/2). — Zsír: Januára 7.15 (7.12). Májusra 7.50 (7.55). — Szalonna short clear 6.68 (6.68). — Serházus: Májusra 18.32 (18.32). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

REGÉNY MADELEINE

Irt: KIELLAND L. SÁNDOR

(24)

A konzulnak többször hosszas tárgyalni valója volt legnagyobb fiával s Morten mindig méltányos arcot öltött, amikor egy-egy ilyen megbeszélés után a cég „omberei” előtt megjelent. Egyszer különös érzés fogta el, amikor a sándor-őrök iródában a régi karosszékbe telepedett bele.

Fanny keveset törődött vele. Delphinnel való viszonya annyira elhatárolódott rajta, hogy soha nem hitte volna ezt magáról s minden eszköz felhasznált, hogy leláncolja magát.

Csak hogy Delphin attól a pillanattól kezdve, amikor rájött hogy Madeleinek tudomása van Fannyhoz való viszonyáról, csaknem gyötrelmekre érezte azt a szerezimel. Szakítani akart, de nem tudott; és nem is volt bátorsága ahhoz, hogy úgy egyszerre ragadja ki magát az egészségtől. Azért hát tovább vonzolta magát ebben a viszonyban, belefáradva a hazugságba, tele szégyénnel, s nem volt ereje ahhoz, hogy az egészeket véget vessen.

Es gyakran, ha a beszélgetés elakadt köztük, úgy érezte, hogy Fanny tudja mi megy végbe benne; de Fanny csak kacagott csókolgatta és beszélt, beszélt, gyorsan, hogy mindent kábultsába fojtsa.

Az egész város csak azon a lanyhaságon csendalkozott, amelylyel a gyujtogatók ellen a nyomozást vezették, mert abban senki sem kételkedett, hogy itt gyujtogatás történt.

Nagy időközben történt ugyan egy-két kihallgatás, de semmi sem derült ki. Egyébként nem is volt abban semmi különös — gondolák sokan — hogy Westend öreg asszonyait és gyermekeit kezdtek kihallgatni, míg a gyanusakat békében hagyták.

Anderst is behívták, igaz, de a rendőség úgy találta, hogy „gyöngye emlékeztethetőség és hiányos feltevések miatt nem lehet tanuként kihallgatni, s ennyiben is maradt a dolga.

A „fali állat” sejtelve nem vált be. sem öt, sem a svédet, sem Mártont nem idézték be és néhány megrovó közlövény után, amely a lapban jelent meg, a dolog egészen feledésbe merült.

Hanem künn Westendben — sőt benn a városban is az emberek titkon mosolyogtak és beszédgáltak a fejüket. Garman és Worseckről különben minden egyebet simondhattak, amit csak akartak, de azt meg kellett adni a cégnek, hogy embereit nem hozza „bajba”. És mivel hozzá még a hajó is megmenekült a veszedelméből, hát fölösleges is volt tovább a dolgot firtatni. Hiszen mindenki tudta, hogy mi történt egykor Marianne-nal, hát nem tartoztak egymásnak. Hogy a rendőség nem hagyta annyiban a dolgot, komoly arcot vágott hozzá, nyomozott és vallatott, mintha csakugyan a végére akarna járni mindennek, hiszen ez egészen helyén volt — a rend kedvéért. De mindenki tudta, hogy a vizsgálat mégis úgy fog végződni, ahogy a finom uraságok kívánják, s „Garman és Worseck”-ek azt arták, hogy semmi se süljön ki, hát akkor magának az ördögnek kellett volna a rendőrkapitányának lennie, hogy mégis kiderüljön valami.

Minden különben elég hosszantó lehetett, de hát ezután mégis egészen jó volt. A dologból egyébként azt a következtetést is le lehetett vonni, — ha ugyan akadt még valaki, aki ezt még nem tudta — hogy mindenkor jó a „magas urak”-kal jó lábon lenni, ha hébe-hóba kerül is egy-és másba.

De senki sem akart többé azonban közösséget vállalni Mártonnal. A rendőség és a bíróság keze alól kisziklott ugyan, hanem azért mégis csak békés ember volt a maga fajtája között, s a pajtásai minden kerülgetés nélkül figyelmeztették, hogy legjobban teszi, ha minél előbb odébb áll.

HUSZADIK FEJEZET.

A fiatal konzulnak meg kellett halnia. Két hétig ingadozott az állapota a javulás és visszaesés között. Közben néha úgy jatszott, hogy jobb oldala győzedelmeskedni fog; hanem akkor baloldala kerekedett felül; még pedig mindig erősebben.

Cordson leányasszony hallotta, amint az orvos így szólt a követési titkárhoz:

— Nehány órája van még talán, de az egész kát nem éli túl.

Az öreg nő erre visszatért a betegszobába, aztán fölment a maga szobájába. Régi módú szoba volt ez, de barátságos. Minden a legnagyobb rendben, a fiókok elzárva, semmi sem hevert elszórtan — minden holmi a maga helyén állott.

Tízóra táján észlelt levendula illata

áradt ki, amikor a fehérnemű-szekrényt kinyitotta, a titkos kis fiókban, egy sereg keményített fejkötő mögött egy miniatúr-arcokép került elő fekete rámban.

Fiatalembert ábrázolt széles bársonygalléros, zsinóros zöld kabátban, a haja vöröses volt és az akkori idők divatja szerint hosszú fűrtökben hullott le; a szeme kék és tiszta, az alsóajak kissé előre nyúlt.

Cordson leányasszony hosszasan nézte a képet és könnyek peregtek a többi apró holmira is, amelyeket a vásznak és szarított levendula között gondosan megőrzött a régi szekrényben.

Rikárd bócsi ott ült a bájtyánál és egy pillanatra sem fordította el róla a szemeit. Az orvos szavai minden reményességét megfosztották; hanem azért nem tudta megérteni, hogyan is volt lehetséges mindez.

— Nemsokára végem lesz! — mondotta a beteg egészen gyöngye hangon.

A követési titkár ráhajolt az ágyra s rövid küzködés után könnyekben tört ki és fejével a takaróra hanyatlott.

— Itt heverek ilyen erősen és egészségesen és semmit sem tehetek érte! Egész életomban csak a teheder voltam!

— Ostobaság, Pirrel! — felelte a konzul. — Te voltál mindenem az életben — te és az üzlet. De valamért bocsánatot kell kérnem tőled, mielőtt meghalok...

— Bocsánatot kérsz, te?

Rikárd bácsi azt hitte, hogy a beteg lázban beszél így.

— Igen, látod — folytatta a konzul és félig meredt arcán különös kifejezés jelent meg — ámitottalak... neked nincsenek váltóid, Rikárd... csak tréfa volt... nem haragszol?

Hogy haragszik-e? Megint rászorította az arcát a bájtya közre s amint úgy ottfeküdt és fejét a bányások közé temette, olyan volt mint egy bozontos újfundlandi.

Az orvos lépett be:

— De konzul ur! Az semmiképpen sem járja, hogy a követési titkár ur itt fekszik így, az megnéhezíti az ön lelékezését. Ha ön nem...

— Csém — szakította félbe az orvost a konzul olyan hangon, amely emlékeztetett kissé az iredai hangjára — Csém, a követési titkár csak fekdőjön továbbra is úgy, ahogy fekszik.

Es némi örökösessel hoztattate:

— Hívja ide a családotzat.

Az orvos kiment. A beteg most mélyet lélezett és így szólt:

— Isten veled, Pirrel! Köszönöm mindezt, amit ifjúságunk óta... az egész burgundi a tied... minden el van rendezve... bővebben gondoskodtam volna rólad, ... de — most könnyedén megérdemelt az arca olyasféle mozdulattal, amelylyel az állat szokta volt eligazítani feszes nyakkendőjében, s ekközben lassu, cinaló hangon mondotta: de a házunk nem az többé, ami volt.

Ezek voltak utolsó szavai; mert mielőtt még az orvos a többiekkel a betegszobába lépett volna, a fiatal konzul meghalt — csöndesen, mint ahogyan élt.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.

Azon a délelőttön Torpander János Károly Oszkár Gusztáv a Sándor-fel vezető uton haladt. „Blau Montag”-ot csinált magának, ami egyébként nem volt szokása.

Különös formája új, magas nemezkalapot viselt. A kalapot biztosította őt arról, hogy a kalap eredetileg Garman Morten nagykereskedőnek készült, hanem annak egy kicsit szűk lett; de Torpandernek annál pompásabban fog illeni. Megvette hát Torpander a kalapot, bármennyire drága volt is, hanem hát arra gondolt, hogy mégis csak esudalatos véletlenség, hogy éppen ezen a napon olyan kalapot viselhet, amelyet Garman Morten megvetett.

A tavaszi kabátot is ennek a napnak a tiszteletére vette; nem volt már egészen új, de különös világosbarna színnel díszkedhetett. A nadrág, az a legslányabb volt, de hát a kabát elég hosszú volt. Torpander nadrágot is vehetett volna ugyan magának, de nem akart túlságosan bele nyulni a takarékperselyébe, mielőtt nem tudta, mire fordul a sorsa ezen a napon. Ha jóra, hiszen akkor minden az övé lesz, amije csak van. De ha rosszul végződik a dolog, akkor visszamegy Svédországba; itt nem bírja ki tovább.

Pedig valami nagy reménye nem igen volt, amint Sándor-felé ballagott. Hallomásból tudta, hogy Marianne beteg; talán szerencsétlenül érezte magát a szegény miatt, amelyet Márton a családra hozott. És ha éppen most áll elő a dolgával, hát ez talán jó benyomást fog tenni; ... és mégis! ... az valami káprázatos boldogság volna — gondolta magában a betűszedő.

Szép derűs nap volt és a hosszú világosbarna alak sietve mozgott előre, öntudatlanul a karját lóbálta, mintha csak a mondókáját gyakorolta volna be. Kabátja balzsejében selyemkendőt tartogatott, — régóta végakozott már egy ilyen selyemkendőre — narancssárga színű volt, vilá-

gaskék szegélyvel, a csücskét úgy hagyta kilógni.

Persze a világról sem használt arra, ami eredeti rendeltetése volt, az ilyen ólra vörös gyapozsebkendője volt Lincoln Ábrahám arc-képével, a selyemkendővel csak parázéni akart. Valahányszor szembejött valaki vele a fasorban, aki előtt mutatkozhatott, — és a legtöbb ember előtt mutatkozhatott is — mindig elővette az új fényes zsebkendőt s szép óvatosan megsimogatta vele az arcát, aztán összehajtogatta megint és végtelenül örült, amikor érezte, amikor a selyem ujjainak belső kérges oldalán megakadt és függve maradt.

A műhelyben Mártonnal találkozott, aki sietve jött feljéle.

— Otthon van a testvéred? — kérdezte Torpander.

— Igen, otthon találok — felelte Márton utalatos mosollyal.

Sándor-fel találkozt, aki papi köntösben jött a városból.

Márton levette a sapkáját.

— Lenne olyan jó, lelkész ur, a testvéremhez járnai? Halódnai.

— Kicsoda a te testvéred? — kérdezte a pap.

— Marianne... Anders unokája... — felelte Martens, aki ismerte az egész históriát. — De nem jöhettek régtön. Először itt van dolgom. Garman konzul szintén az utolsó óráit éli. Hanem aztán eljövök, kedves barátom!... Aztán régtön jövök.

— Na... persze! Azt gondolhattam volna!

— dörögte Márton és tovább akart menni.

— Nem vagy nagyon udvarias fiatalembert! — mondotta a pap. — Végre is, ha azt hiszed, hogy olyan nagyon sürgős, hát inkább a testvéredhez megyek előbb. Az utolsó ház... ugy-e?

Es nem a konzulhoz ment fel, hanem ki Westendbe.

Márton meglepetten, csaknem csalódottan állott meg. A lelkész azonban nyugodtan folytatta az utját, amely ott húzódtott a kunyhók között. Rongyos gyermekek szaladgáltak mindenfelé, leányok és öregasszonyok dugták ki a fejüket az ajtókon és ablakokon és úgy bámészkodtak Martensre. Egy csomó fiú, akik a part homokjában heverték és gödröt ástak, „Hurrá!”-t kiáltottak, amikor meglátták és smerre csak fordult, szegénység és piszkos tenyészett.

Torpander, miután nem kapott választ Anderstől, akit összekaporodva a szoba egy sarkában talált, — fölment és kopogtatott Marianne ajtaján. Nem mondták: „Szabad!”; hát félig kinyitotta az ajtót.

Szegény ember — úgy megijedt, hogy alig tudott megállni a lábán. Ott fekdött az ő szerett Marianneja, félig nyitott szájjal, s gyorsan lélezett, — huh, annyira gyorsan. Ördéi beszes-tek és kékesfehérek és szeme körül a sötét mélyedésekben sok apró verejtékcsepp látszott. Sejtelve sem volt Torpandernek, hogy ennyire jutott Marianne — és ő... ő pedig azért jött, hogy megkerjele!

Marianne kinyitotta a szemét; hogy ráismert, erről meg volt győződve a svéd, mert mosolygott egy kicsit a beteg az ő szelid mosolyával; de a fogai olyan csudálatosan megnyultak. Beszélni nem tudott már, de nagy szemével többször elfordult tőle az ablak felé s Torpander végül is úgy vélte, hogy kér valamit.

Torpander odament az ablakhoz — új üveg-táblák voltak benne, amelyekről Tom Robson gondoskodott — és kezét rátette a keresztfára. A beteg újra mosolygott és amikor a legény kinyitotta az ablakot, akkor láthatta, hogy milyen hálás ezért neki.

A déli nap a hegy és a ház fala között hanyatlóban volt és férdén bocsátotta be a sugarait az ablakon át a szobába. Lenn a városban tementéshez szóltak a harangok és hangjuk a hegyoldalhoz csapódott, onnan pompában és lágyan áradt be a kamrába.

Marianne a viláosság felé fordult és szeme egészen csudálatosan tiszta volt; könnyű pir öntötte el az arcát. — Torpander soha olyan széppnek nem látta.

Amikor most Martens lelkész belépett, épp úgy meg volt lepette a betegről, mint Torpander, csak hogy egészen másféle módon. Lehetetlen, hogy a beteg olyan közel legyen halálához s a lelkész csak nehezen nyomhatott el egy kis bosszaukodást Márton ellenében, aki testvércsék az állapotát úgy eltulozta és ezzel talán azt okozta, hogy nagyon későn érkezik Garman konzul betegágyához. Az a világosbarna alak sem tesszett neki azzal a sok gőrbülettel és lehet, hogy ebből a kedvetlenségéből azokba a szavakba is keveredett valami, amelyeket most a beteghez intézett.

(Folytatás következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Tanács.

Ha szived a szerelemnek
Gyötrelmétől lett beteg,
Ova kerüld, ha komoran
Hiv a téli rengeteg.

Lomha kődök, száraz ágak,
Síró széinek dallama,
Nem lehet a tört szíreknek
Enyhét adó balzsama.

A ritkúló fának galya
Regél nekod bús mesét:
Itt csalta meg tavaszi nap
Hamis lány a kedvesét.

Amott a vén tölgyfa alatt
Szóvdótt egy más regény;
Hamis esküt ott esküdött
A ledányka a legény.

Minden bokor, minden cserje
Egy-egy élő sárkoreszt;
Eltemetett boldogságról
Bús, keserű dalba kezd.

Sűrű köd száll gomolyogva
S megüli a leledet.
Erzed, hogy a nehéz pára
Vágyat, reményt eltemt.

Nem nyujt reményt, nem nyujt vigaszt
Haldokolva a vadon,
Csak könnyedet sírhatod el
Látatlanul szabadon.

Feleki Sándor.

+ Hangerőstítő szerek. Az énekeseknek és énekesnőknek a legkülönbözőbb a véleményük arra nézve, hogy miképp lehet a hang erejét és tisztaságát ápolni. Így például *Pasta*, aki először énekelte kórusát, hangja tisztítására erős fekete kávét ivott. A híres *Malibran* pedig ugyanilyen célből sok rumot. *Carrión* tenorista minden jelenete után eszített egy-egy cigarettát, míg *Giraldoni* baritonista ének közben állandóan egypár borszemert tartott a szájában, hogy a szájpadiás gyuladásba jöjjön és ezáltal fokozódjék a hang rezonanciája. *Luca Paul* tojásos sört, *Trebelti* Célia pedig bordeaux-i bort szűrőszöglettel a szinifalak mögött. *Vitali* tubákat szítt, mert szerinte ez erősíti a fejhagokat. Egy időben általános hangfokozó ételek voltak az aszalt szíva, kenyér, gummibonbon stb. Volt idő, mikor gargarizálással és inhalációval gondozták az énekesek a hangjukat *Sonheim* tenorista Mampagne-val öblögette a torkát, *Malten* Teréz már szívesebben itta a champagne-t. A leghelyesebb módja a hanggondozásának az, ha az énekes a föllépés napján mértékelt eszik, semmi extravagananciába bele nem megy és lehetőleg keveset beszél. *Possart* Ernő, ha este föllépett, egész nap nem beszélt és bőlt. Egy lengyel tenorista, mikor egy föllépése napján óvta, hogy keveset egyék, fogadott, hogy megesszik tizekét darab almásrétest haboskával. A fogadást meg is nyerte, ellenben este a legelső alkalmával, mikor egy magas c-ét kellett volna kivágnia, az almásrést és a haboskát vágta ki.

+ A koreai nyelv. A küszöbön álló japán orosz háboru, ha csakugyan bekövetkezik, mindenesetre Koreában fog lefolyni. Áki tehát ezt a készülő háborút a helyszínen akarja figyelemmel kísélni, az legokosabban teszi, ha megtanulja Korea nyelvét. Sok nehézséggel kell megküzdnie ennek a nyelvnek az elsajátításánál. Főszó a szavak hangsúlyozására helyezendő, mert különben rettenetes zavar következik be. A koreai nyelv ugyanis nagyon szegény nyelvi, amelyet csak egy légió szinonim szó jelleméz. Egy szónak majdnem mindig legkevesebb egy tucat jelentése van, amelyek csak a hangsúlyozással különböztethetők meg egymástól. Rettenő sok félreértés származik ebből. Egy misszionárius, aki hosszú ideig élt Koreában és azt hitte, hogy ő már teljesen jártos Korea nyelvében, érdekes dolgokat beszélt el a koreai nyelvben való fogytatás tudása következtében keletkezett félreértésekről. Egy vasárnapi prédikáció alkalmával a paradiesom örömet változt az egybegyűlt bennszülötteknek és egyáltalán jessző módon festelte a pokol borzalmait. Nagy megütközéssel tapasztalta azonban, hogy a pokol borzalmának képe semmi hatást sem tett a halgatókra, sőt úgy tűnt fel neki, mintha ezeket a borzalmakat nagyon mulatságosnak találta. A prédikáció után megkérdezte a hívektől, hogy miért is örültek tulajdonképpen, mire ezek azt felelték, hogy Koreában a pokol szó *postahivatalt* is jelent, ha másképp hangsúlyozzák. A misszionárius ugyanis a pokol szót úgy hangsúlyozta, mintha *postahivatalt*

mondott volna és az ájtatos hívek azt értették belőle ezek után, hogy a másvilágon a postánál kapnak állást, mire természetesen nagy volt az öröm.

Szerkesztői üzenetek.

— Kégsíratókat nem adunk vissza. —

K. K. Budapest. Ezek az élet apró kis tragédiái. Küzdelem, küzdelem és — hiábavaló küzdelem. A hős végül is elbukik, vagy legalább is nem éri el azt a célt, amit magának kitűzött. Egy kisember családot akar magának alapítani, de az akarata megfőrik azon a nagy ellentálláson, amit a szegénység emel elébe torlaszul. Oh, ez nagy ellenség! — Ezzel valamiképp békeköztésre kell lépni, vagy pedig bele kell törődni, hogy a nyakunkra hág. Tűrni kell, tűrni és tovább tengődni. Olyan léhalott állapot ez, amiből néha azonban van feltámadás. Szerencse is kell hozzá, de erős elhatározás is. Vagy — vagy! Ime ön, mint kereskedő-segéd, nyolcövi kitaró munka után nem tudott annyira jutni Budapesten, hogy önállósítsa magát és ninos is ehhez semmi reménysege. Ha ezzel tisztában van, miért nem iparkodik a helyzetén változtatni olyaténképpen, hogy irthagyja Budapestet? Van más hol is élet, nemcsak a fővárosban. Próbáljon szorosan falun, kis városban. Elvégre vesztíteni nem vesztet semmit az ön sanyaru helyzetében, csak nyerhet esetleg. Sors bona, nihil aliud. Ez a hadvezetők és a kereskedők jelmondata. Tartsa ehhez magát és újabb kitarással valami kis pozíciót teremthet magának. Bizni, remélni és dolgozni. E nélkül nem ér az élet egy hajtófát. Pályaváltoztatást nem ajánlunk. Ez csak újabb nyomorúságot jelent az ön életkorában.

Postahivatal. A javaslat publikált része a segédjegyzőkről nem tesz említést. — **Énekes.** Akármelyik zeneműkereskedésben megkaphatja. — **Magánhivatalnok, Pécs.** 1. Tevékeny részt vett a kör megalakításában. 2. Fried Margit. 3. G-a. jelzéssel Goda Géza ir. 4. Nem lehet államköltség. — **Takarékpénztár.** Pénzintézetek az általános nyújtott nem amortizációs, hanem közönséges jelzálogkölsönök tőketörlesztési és kamatai felvétele után a II. fokozat szerint járó illetéket csakis csakis bélyeg egyekben és csakis aktór tartoznak leírni. ha a nyugta kiállítatik. — **Sz. M. I. Terey Gábor.** 2. A megnyitási időpontját nem határozták meg még. — **F. K. A Kereskedelmi Múzeum igazgatósága** (Váci körút 22.) közli a kívánt címetek. 2. Belügyminiszteri engedéllyel szabad azt a jelzést használni. Változtatással elkészítheti a plakátot és a címek. — **Z. B. Gy.** Nem volt. — **T. K. A pénzügyigazgatóság** megadhatja az engedélyt. — **M. B.** Meg lehet főlebbelni, de ha elmulasztotta a határidőt, tartozik megfizetni. — **W. M. Szerencs.** A parlamenti helyzet őt figy. Senki se tud a terminust. — **Lőrincz előfizető.** A besorozási időtől számítva tizenkét évig tart a hadtörlesztés. — **S. B.** A betegség gyógyítható. Vizsgáltsa meg a lovat állatorvossal. — **G. A. Békés-Csaba.** Adja be kerényét és igazolja, hogy családenntartó. — **B. J. Nagy-Pelekes.** Nem történi változás a korosztályban. — **Szatmári gazda.** Dobányt csakis a dohánybevaló felügyelőség-től egy év tartamára nyert, határozott névre és meghatározott földterületre szülő engedély alapján szabad termelni. Engedélyt a dohánytermelésre oly egynek kaphatnak, akik terhes szerződés kötésére képesek, dugarúság (csempetés) miatt 1867. évi márcus hó 10-ike óta eltelve nem voltak és jövődiki kibégás miatt a termesztés kibárva nincsenek. — **Kereskedő.** A tanúok (ez a helyesebb kifejezés) oda kötelesek járni, amely iskolát az igazgatóság kijelöli. — **H. P.** Az ezredparancsnokságnál sűrűsse meg az ügyet. — **L. N. Kolostár.** A tornatanítói képesség megvizsgálására a vállalás- és közoktatásügyi miniszter által kinevezett bizottság Budapesti azoknak ad tornatanítói oklevelet, akk a Nemzeti Tornaegylet (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 23.) valamelyik tornatanítói tanfolyamát elvégzették és vizsgát tesznek, vagy akik magánúton készültek a vizsgálatra a miniszter engedelmét ad nekik a vizsgálatra. A Nemzeti Tornaegylet évenként két tanfolyamot rendez: egy hathónaposat, november-től április végéig és egy hatheteset az iskolai nyári szünidő alatt. Ez utóbbiban csak tanítóképző-intézet, középiskolai és polgári iskolai tanárok vehetnek részt. A tőli tanfolyamra ellenben felvesznek mindenkit, akinek értségi bizonyítványa vagy tanítói oklevele van, vagy valamely tanítóképző-intézet utolsó évfolyamát végzi. — **N. A. Kutka.** A szervezés és alakulás tendéit végzettséggel ügyvéddel. Alapszabályokra van szükség. — **K. I. Budapest.** Kényű a módja a dátum kikérésének. A Nemzeti Múzeum hírapönyvtárban kérjen ki egy 1836-ik évi újságot s menten meg van oldva a kérdés. — **M. L. Pápa.** A most kiutalványozott pótlék 1903-ra vonatkozik. A kinevezés után járó összeget tehát utólag fogja megkapni. — **F. S. Galanta.** 1906-ban állítasköteles. — **Foxonyi.** A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagoknak kifizetett alapszabályszerű jutalékok után járó nyugtábelvételüket beszoállítására nem kötelezhetők. — **P. T.** A katonakönyv csak tövédsőből maradtatott önnél. Küldje el a hadkiegészítő parancsnoksághoz s kérje el a néplélelési igazolványát. — **E. L. Verőce.** Adja át a dolgot az ügyvédnek. — **Z. Tólna.** Sok olyan szer van, amelylyel a sertészsír hamisítani szokták. Porrától szálonakövet, gipszet, sulypátot, agyagot, krétát és még sok másféle anyagot kevernek

a sertészsír közé, hogy növeljék sulyát. Van azonban egy egyszerű eljárás, melynek segítségével könnyen fel lehet ismerni, hogy hamisítva van-e a zsír e szerek egyikével, vagy sem. Tíz grammot a gyanus zsírból egy kis üvegbe töltsük és leöntjük 50 gramm étterrel, az üveget azután jól eldugaszolva pár percre langyos vízben tartjuk s jól felrasszuk. Ha tiszta volt a zsír, akkor teljesen leoldódik az étterben és legfeljebb kevés zsír marad az üveg fenekén. Ha azonban a zsír az elősorolt anyagok valamelyikével hamisítva volt, akkor ezek az anyagok átlátszatlantüledéket képeznek az üveg intekén.

KÖZGAZDASÁG

A gazdasági hetiszemlét hétfői számunkban közöljük.

Gazdasági hírek. A kereskedelmi és mezőgazdasági szaktudósítók intézményét, amely eddig a konzulátusoktól függetlenül, mint nem közönségi tett jelentékeny szolgáltatásokat különösen hazánkban, amely édes-keves hasznát látta a közös konzulok működésének, most az a veszély fenyegeti, hogy közös intézményre válhatik. A bécsi kamara ugyanis fölrít az osztrák és a közös kormányhoz a szaktudósítóknak a konzulátusokhoz való beosztása érdekében. Jó lesz részen lenni és a kiegyezési törvényjavaslat X. cikkéhez ragaszkodni.

A magyar újságtörvény revíziójának előmunkálatai serényen folynak a kereskedelmi minisztériumban. Az új törvény elődöi tervezetnek és indoklásának kidolgozásával Hieronymi Károly megbizta dr. Neumann Ármán udvari tanácsost, a kereskedelmi jognak egyeteműnkön rk. tanárát.

A szákkölsönöz-kartell a fővárosra nézve meg-hagyja az eddigi 2 filléres kölsönödját, ellenben a vidéki intézetek kölsönödjait 3-4 fillérré emel-ték föl.

Mezőgazdasági terményeink kivételének szervezése. (Ista Küszler Henrik.) Az a napról napra élésező verseny, amely a mezőgazdasági termények értékesítése terén érezhető, hazánkat jelentékeny gazdasági feladatok megoldására elő állit a Németország és Amerika nyomán az összes import-államok elzárkózási politikára adott magukat, amely elői Anglia sem fog huzamos ideig elzárkózhatni. A kivétel szervezése ilyen körülmények közt, amely elődázhatlan, épp oly fontos leadat. E feladat megoldásának nagyszabású tervét adja Küszler Henrik most meg elent kiváncsi érdekes füzetében. Magyar kivieli vállalat létesítése érdekében száll meggyőző érvekkel sikra, amely bizonyos mértékig közintézményi jelleggel is bírva, informatív, közbenjáró szolgálatok teljesítésén kívül bankszerű ügyletekkel, a külföldi közvéleménynek tájékoztatásával stb. foglalkozhat. Ilyen vállalatra valóban égető szükség volna s gazdasági körünk csak hálásak lehetnek Küszlernek, hogy életről való eszméjének propagálásával termény-exportunkat új lehetőségek és biztató kiállítások felé vezértel.

A megtevesző oktatáék ellen. A vagyonbuktott üzletutjonosok a régi nevet viselő cég-eliratót gyakran alig olvasható apró "né", "sótóai" vagy "bizomány raktár" jelzéssel látják el, sőt a régi cég levél-papírosait és boritékait is használják. A kereskedelmi-ügyi miniszter most szigorú rendelettel utasította az elsődoku iparhatóságokat, hogy ily visszaéást akadályozzanak meg és az ipartörvény 157 §-a alapján büntessék meg.

Széljegyzetek az Iparpártolási-ról. Ilyen címmel Gelléri Mór, az Országos Magyar Ipargyeület igazgatója január 27-ikén fölolvastat tart az V. kerületi Polgári Körben. A fölolvastat társasvácsora követi.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti be: *Farkas* Herman kereskedő *Maroslúdas*, *Trautmann* Herman kereskedő *Battyánfalva*, *Trautmann* Mór kereskedő *Muraszombat*, *Wolf* Jakab kereskedő *Muraszombat*, *Mitteleider* Miksa kereskedő *Miskolc*.

Huszarak. A vásárcsarnokokban a marhahús ára a fölofyt héten a következő volt: Vesepecsenye egészben 1.40—3.60 koronáig. Vesepecsenye tisztított 1.80—6.— koronáig. Marhahús hátúja pesenyének 1.28—2.40 koronáig. Marhahús hátúja levesnek 1.04—2.— koronáig. Marhahús eleje II. rendű 1.12—1.60 koronáig. Ugyanaz III. rendű 0.96—1.62 koronáig. Marhamáj 0.60—1.00 koronáig. Marhavelőcsont 0.40—1.20 koronáig. *Atlagok:* Vesepecsenye 2.74 korona. Marhahús hátúja 1.50 korona. Marhahús eleje 1.21 korona. Marhamáj 1.04 korona és marhavelőcsont 0.77 fillér.

Az Anker Élet- és Járadékö-biztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, IV., Deák-ter, "Anker-udvar") 1903. december havában benyújtott "83" ajánlatot 5,476,573 korona biztosított összegegre és a társaság kiállított 788 kötvényt 4,804,526 K. összege. — A múlt évben (január-december) benyújtott 9385 ajánlat 55,909,936 koronára és kiállított 8307 kötvényt 48,248,846 koronára. Károk és esedékesek vált előlérsi biztosítások folytán eddig 248,000,000 K.-át fizetett ki a társaság. — A haláleseti biztosításoknál az A osztálekterv szerint a nyereségmentesítéssel az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette ki. A vegyes és takarékpénztári biztosításnál a B osztálekterv szerint az egyes biztosítások tennálása óta befizetett összes díjak 3%-át, tehát fokozatosan emelkedőleg az egyes évi díjak 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27%-át fizették ki nyereségmentesítéssel gyanánt készpénzben. A társaság

vagyon 1902. december 31-ikén 163 millió korona. Biztosítási állomány 516 millió korona volt.

Szertés-konsumvásár. (A székelyvárosi szertés-vásár és közvásár intézősége.) Január 23-án. Fölhajtás: Zsirtertés, ugyanígy 8 kg I. rendű 230-350 kilogramm felül... darab, kanló... darab, silány... darab, fiatal nehéz 800 kilogramm felül... darab, közép 230-300 kilogramm... darab, könnyű 220 kilogramm... darab, sült... darab, malac... kilogramm... darab. Összesen... darab. Hussterítés ugyanígy: nehéz 300 kilogramm felül... darab, könnyű 250-300 kilogramm... darab, sült... darab, malac 40 kilogramm... darab. Összesen... darab. Fölhajtás összege 1220 darab... darab sült, előző napi maradvány... darab... darab sült, összesen... darab... darab sült. Eladott 1168 darab szertés... darab sült. Maradvány 152 darab... darab sült. A vásár irányzata élénk. Az árak szállírdak... Következésként árak jegyzeteltek: Zsirtertés: 8 kg I. r. 250 kgr.-on felül 97-98 fillérig, II. rendű 230-350 kilogramm... fillérig, selejt... fillérig, silány... fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 97-102 fillérig, fiatal közép 230-300 kilogramm 94-100 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 94-96 fillérig, sült... fillérig, malac... fillérig. Hussterítés: Nehéz 300 kilogramm felül... fillérig, sült... fillérig, könnyű... kilogramm 68 fillérig, sült 86-104 fillérig, malac 40 kilogramm... fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élelőnyban.

Bécsi vágómarhavásár. Január 23. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st-mari központi vásárcsarnokban ma megtartott vesztogzári vágómarhavásárra felhajtott 675 darab szarvasmarha. Jegyzetek: kilogrammonként élelőnyban, magyar hiszűkőr I. rendű minőségű 64-70 fillér, kiv. - fillér, II. minőségű 66-76 fillér, kiv. - I., III. minőségű... f. galicai hiszűkőr I. minőségű 68-74 fillér, kivételesen... fillér, II. minőségű 61-68 fillér, III. minőségű... fillér; német hiszűkőr I. minőségű 80-86 f., kivételesen 88- f., II. minőségű 66-76 f., III. minőségű... fillér. Legelő ökrök... fillér, paraszt ökrök 50-64 fillér, legelő ökrök... fillér. Bika 58...-72.- K., tehén 60-70 korona, kivételesen - korona, bivaly 40-52 korona. Az árak méremásánként, élelőnyban értendők, jogszáztási adó nélkül.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, január 23.

Nyugodt hangulat mellett 15.000 métermáza buza került a forgalomba változatlan árakkal. Tengeriben szilárd volt az irányzat. Más gabonaneműekben nem változtak az árak. Eladott: Buza. Tiszavideki: 300 mm. 80.4 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 600 mm. 80 k. 18 K. 30 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 250 mm. 78.5 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 200 mm. - k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f. Fehérmegyei: 600 mm. 77.5 k. 8 K. f. Pesti megyei: 100 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 150 mm. 79.4 és 150 77 k. 8 K. 10 f., 90 mm. 79.3 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 80 mm. 79.5 k. és 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f. Békési: 3000 mm. 77.5 k. 8 K. 03 f. Marosi: 1600 mm. 78.5 k. 7 K. 95 f., (februári szállításra.) Pancsovi: 2800 mm. 74.5 k. 7 K. 47 f. (februári szállításra.) Mind három hónapra. Ross: 300 mm. 6 K. 40 f., paritsára. Árpás: 500 mm. 5 K. 75 f., 200 mm. 5 K. 70 f., 200 mm. 5 K. 65 f., 100 mm. 5 K. 65 f. Zab: 100 mm. 5 K. 65 f. Középsősítés mellett. A készülő hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde arokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Table with 4 columns: Item, Price, Weight, and Unit. Lists various types of grain and their market prices.

Table with 4 columns: Item, Price, Weight, and Unit. Lists various types of grain and their market prices.

Table with 3 columns: Item, Price, and Weight. Lists various types of grain and their market prices.

A határidőszámla folyamán a következő kötések történtek: Áprilisi buza 1904. : 7.84-7.95-7.98-7.84 Októberi buza 1904. : 7.65-7.63 Áprilisi rozs 1904. : 6.59-6.68-6.60 Októberi rozs 1904. : 6.49 Áprilisi zab 1904. : 5.60-0.- Májusi tengeri 1904. : 5.28-5.27-5.28

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a köztudni: Áprilisi buza 1904. : 7.84-7.85 Októberi buza 1904. : 7.68-7.67 Áprilisi rozs 1904. : 6.80-6.81 Májusi tengeri 1904. : 5.28-5.29 Áprilisi zab 1904. : 5.49-5.50 Répce augusztusra 1904. : -

Délután fél 5 órák zárul: Áprilisi buza 1904. : 7.84-7.85 Októberi buza 1904. : 7.66-7.67 Áprilisi rozs 1904. : 6.69-6.60 Áprilisi zab 1904. : 5.49-5.50 Májusi tengeri 1904. : 5.28-5.29

A budapesti értéktözsde.

Kedvetlen hangulat mellett tartózkodó volt az irányzat és csak igen csekély forgalom fejlődött. Délben a heti realizálásokra az irányzat gyengült és az értékek valamivel alacsonyabban zárultak. Valuta és ércárú változatlan maradt.

A helyi értékek piacán nyugodt volt az irányzat. Elteltés: Szilárd. Osztrák Hitelrészvény 678.50-677.50. Magyar Hitelrészvény 771.20-771.-. Osztrák-Magyar államvasúti részvény 676.-. Rimamurányi vasúti részvény 437.- korona.

A déli tözsde. Grengült. A következő értékekben volt forgalom: Osztrák Hitelrészvény 677.50-677.-. 677.75. Magyar Hitelbank részvény 771.-. 770.75. Osztrák-magyar államvasút részvény 674.50. Rimamurányi vasúti részvény 436.50-435.-. Magyar leszámloló bank részvény 461.50. Városi villamos vasút részvény 330.-. 330.25. Magyar koronajáradék 93.20-90.10 korona.

A helyi értékek piaca nyugodt. Kötetelt: Belvárosi Takarékpénztár részvénytársaság 233.-. Első Budapesti Gőzmalom részvénytársaság 1285.-. Pesti Molnárak és Sütők Gőzmalom részvénytársaság 410.-. Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság 567.-. 666.- korona.

A primumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 6.-. 7.- korona. 8 napra 12-13 korona, 1904. február végére 25-27 korona.

1/2 órák zárul: Osztrák Hitelrészvény 678.25. Magyar hitelbank részvény 789.25. Leszámlolóbank részvény 461.50. Rimamurányi vasúti részvény 435.-. Osztrák-magyar államvasúti részvény 673.50. Köztuti vasút részvény 587.-. Városi villamos vasút részvény 330.- korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with 2 columns: Item and Price. Lists various types of gold and silver coins and their market prices.

b) Osztrák államadósság. Koronaj. máj.-nov. 100.50 101.-. Papír, feb.-aug. 100.50 101.-. Előjáróadók 100.70 101.20.

c) Idegen államadósság. Hosszú ill. közp. 95.25 95.25. Magyar államvasúti jelzálogkölcsön 107.- 108.-.

d) Egyéb nyilvános kölcsönök. Budapest f. v. 1907. 97.75 98.75. Temes-Béga-társulat 97.40 97.70.

Bányák és téglagyárak. Bpest-szentlőrinci 800.- 820.-. Egyedüli téglá- és cementgyár 53.- 55.-.

Bányák és téglagyárak. Bpest-szentlőrinci 800.- 820.-. Egyedüli téglá- és cementgyár 53.- 55.-. Kőszénbánya és téglagyár 450.- 460.-.

Table with 2 columns: Bank and Price. Lists various banks and their market prices.

Takarékpénztárak. Belvárosi takarékpénztár r.t. 228.- 239.-. Budapest III. körletű 210.- 217.-.

Table with 2 columns: Company and Price. Lists various companies and their market prices.

Vasmű- és gépgyár-részvények. Első m. gazd. gépgyár r.t. 150.- 155.-. Danubiusi m. hajógyár r.t. 116.- 120.-.

Kalkok. Concordia-malom 190.- 190.-. Kécskői malom 129.- 12 5.-.

Biztosító-társaságok. Bécsi biztosító társulat 435.- 445.-. Bécsi élet- és járadékbizt. társ. 60.- 610.-.

Sorsjegyek. Bécsli sorsjegy 18.- 30.-. Ugranzon osztr. felülb. jegy 21.50 22.60.

Közelkedési vállalatok részvényei. Adria m. tengervíz r.t. 485.- 498.-. Budapesti köztuti vaspálya j. v. r. 687.- 698.-.

Pénzmenek. Magyar vasmű o. r. 11.36 11.43. Magyar vasmű o. r. 11.30 11.36.

Könyvnyomdai részvények. Athenaeum 221.- 230.-. Franklin-Társulat 215.- 220.-.

Váltóárfolyamok. Amsterdam 194.70 191.10. London 239.67 240.07.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremug lucerna magyar 50.-50.- korona, vörös aprószemű 54.-55.- korona, vörös erdélyi... korona, vörös bánssági... korona, középszemű 58.-0.- korona, nagyszemű 64.-68.- korona. Disznózsír: budapesti 65.-65.00 korona, vidéki... korona. Tablászalmos: légerszártott vidéki... korona, városi 4

Advertisement for Hecht Bankhaus, featuring a large illustration of a hand holding a pen and writing on a document. Text includes 'Takarékbetétek 4%-al kamatoztatnak.' and 'Két a fenti értékek iránt érdeklődik, forduljon személyesen vagy levélben hozzánk, hol kimerítő felvilágosítással ingyen szolgálunk.'

Tapasztalatok a Feller-féle Elsa-Fluid használhatóságáról.

Dr. Licht B. bécsi orvos által

rövidített kivonat a bécsi Medio. Chirur. Central-Blatt 50-ik számából.

Dr. Licht B. különböző 25 betegen próbálta ki a Feller-féle Elsa-Fluidot és erre vonatkozó érdekes munkájából egy rövid kivonatot mutatunk be t. olvasóinknak.

A Feller-féle Elsa-Fluidal folytatott kísérletezéseknél különösen az idült rheuma, vagyis az úgynevezett izom-rheuma azon eseteit kerestem, melyek tulajdonképpen a neuritidák csoportjába tartoznak. Ezek között pedig az ischiásis az, mely a betegnek, de a kezelő orvosnak is nem kicsinylendő kínokat okoz.

Egy 34 éves ember esetét említem elsősorban, ki hivatalosán fogva sokat foglalkozott a szabadban és aki 2 héttel a kezeltetés előtt igen erős átázásnak és meghűlésnek volt kitéve. Mindjárt a meghűlést követő napon élénk fájdalmat érzett a jobb felső combban és különösen a comb hátsó részén, a lábszár legmélyebb pontjában. A szaggató természetű, kínzó fájdalmak gyakran órákig tartottak, úgy, hogy a beteg a harmadik napon, miután a javulás nem állott be, orvosi segítséghez fordult.

A beteg teljesen normális épségű, erős testalkatú ember volt; a mell és hasszervek vizsgálata betegem tökéletesen normális állapotát igazolta, sem hágerinc-, sem agyvelő-megbetegedés nem volt észlelhető. A test összes tagjai normálisak voltak és nem fájtak. A jobb felső comb hátsó részén már gyöngye nyomásra élénk fájdalmak vannak, melyek az illesztő lábszár hüvelykujjig is elcsúszhatnak, ugyanazon irányban és hasonló terjedésben spontán fájdalomnyilatkozások is, melyek időnként roppant heves fájdalmakra fokozódnak. A beteg járása emellegre roppant nehézkes. Mindenekelőtt sokféle gyógyító eljárásnak esik át a beteg, de ezen gyógyítgatások csak átmeneti eredményt hoztak és mivel éppen Feller-féle Elsa-Fluid került kezembe, ezen gyógykezelésem is bevontam a kísérletbe. Már az első beadás után a Feller-féle Elsa-Fluidal egyidejűleg történő gyöngye masszázst után igen lényegesen csökkentette a fájdalmak hevessége és gyakorisága, úgy hogy a beteg a Feller-féle Elsa-Fluid további használatát sürgette kérte; ezen kérésnek haladéktalanul eleget is tettem. Mintegy 12 napi beadás után a betegség folyamata támadásai teljesen megszűntek, csak itt-ott gyöngye sajgás, a járás majdnem kifogástalan. A beteg dacára annak, hogy hivatalosán már rendezés eleget tesz, mégis tovább használja és azt, hogy ily módon az ischiásis esetleges megújulásától óvja magát.

Ezen tapasztalat által serkentve elhatároztam, hogy a Feller-féle Elsa-Fluidot más hasonló esetekben is fogom használni és pedig, mint már említettem, fájdalmas idegyulladásoknál és izom-megbetegedéseknél. Az ezen kísérletekhez levont esetek még más négy ischiásisra is vonatkoznak, melyek mind a Feller-féle Elsa-Fluidal kezeltettek és pedig eredménytel, azoknál 12 eset fájdalmas izomszűz, különböző testrészekben, azán 2 eurajta és végül 6 eset idült rheumával a testtagokban, melyek spontán fájdalmakkal és az aktív és passzív mozgásoknál élénk fájjal jelentkeztek.

A Feller-féle Elsa-Fluid mind a 25 esetben higitatlanul lett hasznáva, főnyire naponta 2-szer a fájdalmas részek beadásával. Az összes megbetegedéseknél oly eredmény mutatkozott, mely legtöbbszor teljes gyógyulással vagy legalább is a fájdalmak megszűnésével egyenlő. Egyetlen egy esetben sem mutatkozott a bőrgérgész legegyszerűbb nyoma sem, sőt sem volt más ártalmas mellékhatás észlelhető, úgy hogy a Feller-féle Elsa-Fluidot nyugodt lelkiismerettel a legszélesebb körben lehet ajánlani.

Az illusztrálás kedvéért további két megbetegedés esetét is megírom.

Egy 20 éves magántisztviselőnél, aki ismétlenül malária-rohamok által szenvedett, ezzel kapcsolatosan a bal occipitáliszerv területén neuralgia fejlődött.

A vizsgálataiml ezen körülmények térfi meggyőzőbbodott lénye és májra engedett következtetni, egyéb szervei ellenben teljesen épek voltak. Az occipitális jobbo oldali vidéke normális, baloldalt gyöngye nyomásra fájdalmas, időnként rendkívül fájdalmas rohamok ezen szerv környékén, ezen megbetegedés már 2 hónap óta tartott és szinte lehetetlennek látszott kiírása.

Emiatt tettem kísérletet próbaképpen a Feller-féle Elsa-Fluidal beadásokról alakjában a beteg testrészekben és időközben borogatásokat is kapott a beteg langys vizzel higitott Feller-féle Elsa-Fluidból. Ily módon sikerült aránylag rövid idő alatt, vagyis 10 napi kezelés után, a rohamok számát lényegesen csökkenteni és az egyes roham fájdalmait csillapítva, a betegséget elviselhetőbbé tenni úgy, hogy a beteg nem győzött elég hálával elhalmozni.

További 10 napi kezelés lényegesen haladást eredményezett, úgy hogy a beteg állapota elviselhető volt és azon utasítással, hogy a beadásokról az ismert módon folytatssa még egy ideig, elbocsátottam a kezeléssel.

Végül még egy esetet akarok megemlíteni, mely egy idült iz-köszvényre vonatkozik.

A beteg, egy 42 éves mosónő, hivatalosán ártalmas volta következtében izombántalmak miatt sokat szenvedett. Lassankint az ujjak kis izmaiban a deformitással arthritis jelenség izomváltozások keletkeztek, ezek mellett a könyökizomnál és a térdék körül is dagadások léptek fel, melyek roppant fájdalmakat okoztak, úgy hogy különösen ezen fájdalmak akadályozták a beteg munkájában. A beteg kisterméti, gyöngye testalkatú és elhízott. A belső szerveket egy élénk bronchitis kivételével teljesen egészséges. Az ujjak tisztán mutatják a deformálás arthritis típusát. Mindkét könyökizom, a jobboldali erősebben, éppúgy a két térdizom meg van dagadva és úgy az aktív, mint a passzív mozgást az óriási heves fájdalom lehetetlené teszi.

Miután éppen ez időben kedvező eredményeket értem el a Feller-féle Elsa-Fluidal izomszűz és ischiásnál, eldöntöttem, hogy a Feller-féle Elsa-Fluidot óvatosan itt is meg fogom kísérni. Elsősorban itt is borogatások rendelkeztek a vizzel higitott Feller-féle Elsa-Fluidból. Néhány nap múlva tisztán volt észrevehető a dagadások csökkenése, valamint a fájdalom csillapítása is és ezen siker arra indított, hogy a beteg izmokat kezdetben gyöngye, később erősebben dörzsöljen Feller-féle Elsa-Fluidal és körülbelül 16 nap múlva megelégedésemre annyira vízthetem a beteg nőt, hogy ismét mozgásokat végezhetett. További 3 heti ily módon történt kezelés után annyira javult, hogy munkáját, természetesen kezdetben óvatosan megkezdette.

Azt hiszem, ezen esetekkel igazoltunk vehető, hogy a „Feller-féle Elsa-Fluid”-ot az izom, testtagok és idegek szervezeteinek megbetegedéseivel sikerrel lehet alkalmazni, mivel e szer minden hátrány nélkül használható.

Különösen értékes é szer az ischiásis és izomszűzok nom idült eseteinek kezelésénél. A betegek dicserik a szer finom, kellemes illatát, míg az olcsó ára lehetővé teszi, hogy a Feller-féle Elsa-Fluid a szegény, vagyontalan betegéknél is rendelkezhető legyen.

A valódi Feller-féle Elsa-Fluid

ára utánvétellel vagy a pénz előzetes beklődése után:

12 üveg	vagy 6 duplaüveg	5.- kor.
24	12	8.80
36	18	12.40
48	24	16.-
60	30	20.-

Használatl utasítással, postaköltséggel és ládával együtt, 12 üvegnél kevesebb nem küldhető.

INGYEN

kapnak rendelésm minden íromtelten rendelt tuat ELSA-Fluidhoz 1 üveget.

Tekintetes Feller V. Jenő gyógyszerész urnak
Stubica, Centrale 23. sz. (Zágrábmege).

Szíveskedjék nekem az Ön kiténs Elsa-Fluidjából mihamarabb 20 dupla üveggel küldeni, melyet 2 évi gyakorlatom alatt kiténs eredménytel használók. Kérem utánvétellel küldeni. Kiváló tisztelettel

Med. Dr. Kittel Ferenc m. p., Prága.

Tekintetes Feller gyógyszerész urnak
Stubica, Centrale 23. sz. (Zágrábmege).

Egy jómódu gazdának neje több év óta fülsgaggatásban szenvedett és az Elsa-Fluid használata után fájdalmait nemcsak hogy enyhítette, hanem egészen megszűntek. Egy földmives lába megdagadt, eméti iscsodás dolgokat művelt az Elsa-Fluid, mert most már egészen jól tudja használni lábát.
Dinay Lajos Győző, Komjáth (Nyitraege).

„Hogy az Ön Elsa-Fluidjával rendelvül meg vagyok elégedve, azt igazolvják renlelésem. Az Elsa-Fluidot mindig készletben fogom tartani.

Maurer F. prakt. orvos, Fleberbrunn (Tirol).

Az Elsa-Fluidhoz ajánlatos, mint legjobb, legolcsóbb és ezerszer kipróbált hasható szer a

Feller-féle Elsa-Rebarbara-pilulák.

Teljesen ártalmatlan. Gyors és biztos hatása, fájdalmat nem okoz étvágyvesztést, elősegíti az emésztést, tisztít, kiténs a gyomor és emésztési szervek legfőbb betegségeinél, 1 tekeres (6 doboz) használattl utasítással együtt 4 kor. bérmentve. Számtalan elismerés és köszönövel!

Óvakodjunk utánzatoktól!

Feller-féle valódi rovarpor

az „ELSA” védjeggyel.

Ez a kártékony rovatokat elpusztítja, a szárnyaso alkalmatlan fergeit az iszlóiban, a háztartásban, a kertben a szőlőkben kirtja, így legyeket, bolhákat, molyleket, tetveket, poloskákat, hangyákat, sváb- és csótány-bogarakat stb. A szer nagyon takarékos, jó hatásúval fogva kicseritja a drága göngyölekre csomagolt szereket. Adaja 1 korona (ha Elsa-Fluidal együtt rendelik). — Fluid nélkül rendelve 4 adag ára bérmentve 5 korona.

Ki valódi Feller-féle Elsa-Fluidot és valódi Feller-féle Elsa-pilulákat akar, rendeljen levélleg és címezze pontosan az egyedül készítőnek:

FELLER V. JENŐ

gyógyszerész, Ó cs. és kir. Fensége Bourbon Fülöp herceg udv. szállítója,

STUBICA, Centrale 23. sz. (Zágrábmege)

Főraktárak Budapesten: Török J. gyógyszerértára, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Egger „Nándor”-gyógyszerértára, Váci-körút 17. és Zoltán B. gyógyszerértára, Szabadság-ter.

A valódi Feller-féle Elsa-Fluid

(Feller jóillatú növény-essencia-fülja az „ELSA” védjeggyel) minden üvegen és használattl utasítással olyan védjeggyel kell lenni, mint mellettek rajzon látható „ELSA” névvel és „Feller” aláírással. Miután a közkezdett valódi FELLER-féle Elsa-Fluid oly nagy keresletnek örvend, lelkiismeretlen utánzóknak magat az „Elsa-Fluidot”, hanem még a védjegyet is utánzózzák. Az utánzatokat gyakran hasonló hangzású nevevel alatt (mint pl. Luisa-Fluid, Gold-Elsa-Fluid stb.) hozzák forgalomba, vizgyázunk tehát és ne fogadjuk el olyan fludot, melyen a „FELLER” név nincs rajta. Csakis „FELLER-féle „ELSA-FLUID” valódi. Az egészségügyi hatóság által meg vizsgálva és jóváhagyva. A berlini, római, londoni, párisi és nizzai kiállítások a Feller-féle Elsa-Fluidot aranyéremmel és ezüstkeresztel tüntették ki és utjabban a spanyol vöröskereszt-rend ezüstérmét is megkapta a készítő.

UNIVERSUM

Találmányok, felfedezések, utazások, vadászkalandok, természetcsodák, hasznos tudnivalók, mulattató és tanulságos kísérletek

ÉVKÖNYV A CSALÁD ÉS IFJUSÁG SZÁMÁRA

Szerkeszti: HANKÓ VILMOS Dr. 20

Értekezéseikkel közreműködtek: Abrányi Emil, Bálint Imre, Baumgartner Alajos, Biró Lajos, Bozóky Endre dr., Brózik Károly dr., Cholnoky Viktor, Dénes Lajos dr., Diéta Lajos, Erdő Béla dr., Gárdai Viktor, Gáspár János dr., Gáspár Károly dr., Hegedűs Sándor, Heiler E. dr., Hermann Ottó, Hoffmann Ottó, Jakab Odon, Krécsy Béla, László Sámuel, László Pál, Pazlayovszky József, Péter Gyula, Philipp Kálmán, Rákosi Viktor, Ráth Ignác, Seemayer Vilhalm dr., Serény Gusztáv, Szekeres Kálmán, Tompa János dr., Vörös Tibor, Waria Vincze dr.

Tull Odón és Belloni László rajzaival és számos képpel

ÁRA DISZES KÖTÉSBE 8.50 KOR.

Kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM

Az „Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár”

rendes közgyűlését

f. 1904. évi február hó 6-án d. u. 4 órakor

budai osztályában (II. ker., Fő-utca 2. sz., saját épületében) tar ja, melyre a t. c. részvényesek az alapszabály 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség fölöstása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a fölmentvény megadása iránti batározathozatal.
2. Öt felügyelőbizottsági tagnak három évre leendő megválasztása.

Budapest, 1904. évi január hó 21-én.

Az „Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár” igazgatósága.

Vérszegénység, étvágytalanság, sápkór idegesség, rossz gyógratásra és gyenge gyermekoroblétsere a legbiztosabb készítmény a

Kriegner-féle TOKAJI KINA-VASBOR

E nagyon kellemes ízléssel kiváló hatású és orv. egészségségűl tanács is mellátja a ajánlára a belügyminisztérium engedélyvel látta el. — Nagy üveg ára 6 kor. Kis üveg ára 3.30 kor. — Főraktár: KORONA-GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VIII. ker., Kalvin-ter.

Férfi és Női Nemi Betegségeket

ugysintén VÉR-, BŐR- és idegbajokat, bujakórt (syphilis), valamint férfiügynegséget (impotencia) rendelő intézetében

együtt biztos sikerrel a legrovidebb idő alatt, foglalkozunk nékül, 36 év óta szerzett orvosi tapasztalattal alapul. An kiváló gyógyszerelői általános elemelő eszközökkel.

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz

Klotild-palota (I. emelet).
Tendel 9-4-ig, este 7-8-ig.
Lecetekre díjmentesen válassz, gyógyszerrekl gondoskodik.

E napokban hagyta el a sajtot: „Bizalmas Barát” című könyvecské, mely mindennemű térf. és női nemibajokban kelő utmutatással szolgál. Kapható a szerzőnél (Dr. Kájdacsy József). Ára csak 1 kor. Védjékek 1 kor. 25 fill. olcsóság beklődése mellett a könyvet frankó kapják.

BUTOROK

részletfizetésre!

Háló- és ebédelőszobá-berendezések, valamint egyéb darabok saját kezűvel készített dísznobl, mantracok, szodrony, szőnyögek, bútorlámpák, nappaliak, órák, karkötők, ékszerek, ékszerkészítés mellett előnyös árakon feltételek mellett

Ráthán Ignácnál, butorilepe

Budapest, VIII., József-körút 26.

Az egyesült posztjegy árak mindenekelőtt nek félóra való órára fel vagyok tartalmazva. Ajánlok tehát vas-tag, alpinszintástan

Téli lótarokát

külön minőségűek, melegok, gyaplanak és egyéb darabok szőnyeg sával ellátottak, hálótárat roui is használhatók és amoleit, pótum olcsók. Székke, gyaplanak (Mátskai A) fajta 135-170 K. B) fajta 145-190 cm. 3 K. C) fajta dupla nyereségi takarok 130-200 hosszú. Legújabb minőségű darabja 2.50 kor. Székküldi utánvétel mellett.

M. Rundbakin, Wien, IX., Berggasse 3.

